

NOVA SERIJA

LISO

CIJENA 5 DIN BROJ 172

Iz klopke u zasjedu

LOUIS L'AMOUR

IZ KLOPKE U ZASJEDU

»Laso« Nova serija 1977.

Louis L'Amour: IZ KLOPKE U ZASJEDU

Naslov originala: CATLOW

(Copyright: Bantam Books)

Recenzija: Lidija Krleža, profesorica

Prijevod: Tomislav Mihalić

Urednik: Marcel Čukli

•Laso• — Izdavač OOUR Informativno-revijalna Izdanja
NISIP •Vjesnik• Zagreb Ljubice Gerovac 1 — Glavni
i odgovorni urednik Borivoj Jurković — Tisak OOUR
TMG •Vjesnik• Zagreb Ljubice Gerovac 1 — Zagreb
1977.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) VJESNIKOVA
PRESS AGENCIJA Zagreb

Cijene za inozemstvo: DM 1.80; ASCH 10; SFRS 1.60; HFL 1.30.

Cijena inozemne pretplate za 6 mjeseci: DM 36.00, SKR 63.00, ASCH 250.00, FF
74.00, SFRS 36.00, HFL 37.00, US \$ 15.00

UPLATE NA DEVIZNI RAČUN: 30101-620-37-32000-256 Privredna banka Za-
greb (za •Vjesnik•)

Oslobudeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za
prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 3838/7 - 1973 od 26 XI 1973.

I

Gdje god pasu bizoni, skuplja se stoka ili mustanzi u skoku visoko zabacuju repove, priča se o Bijahu Catlowu.

On je prerijski skitnica iz brazda zemlje što se prostire duž rijeke Neuces, a u stanju je jahati sve što ima grivu. Hvali se da može bolje jahati, tući se i strasnije ljubiti od bilo kojeg drugog čovjeka na svijetu, i na bilo kojem mjestu.

Počevši od Brazosa pa sve do Mus-selshella, muškarci uz logorske vatre prepričavaju Bijahove događovštine. Govore o njegovu jahanju, pucanju ili pak o divljim tučnjavama, u kojima, neovisno o tome tko su mu protivnici, Bijah nikad ne gubi žestinu... niti borbu...

Njegovo je pravo ime Abijah, ali se po običaju pogranična područja gdje živi, skraćeno prozvaio Bijah. Okorjeli je Irac, širokih ramena, razvijenih snažnih prsa. Završio je građanski rat s tri odlikovanja za hrabrost, tri suđenja pred ratnim sudom, s ugledom čovjeka kojeg svi žele na svojoj strani, radi li se o svađi, tučnjavi ili klasičnoj borbi.

Onako kuštrave glave i s naravi otvorenom poput prerije, uvijek je spreman za borbu. Onome tko se suprotstavi Bijahu Catlowu, ne mogu pomoći ni božji ni ljudski zakoni. Pa ipak, zakon je već imao priliku upoznati Bijaha Catlowa; najbolje ga je poznao u osobi maršala Bena Cowana...

Već u dobi od petnaest godina Bijah i Ben su jedan drugome spasavali živote ništa manje nego tri puta. Bijah je četiri puta dobro istukao Bena, ali mu ovaj nijednom nije ostao dužan.

Ben je dobroćudan, žilav i ozbiljan — Bijah dobroćudan, žilav i divlji poput neukročena mustanga.

U dvadesetoj godini Cowan je postao šerif, a u dvadeset trećoj zamjenik maršala Sjedinjenih Država. Bijah je dvadeset treću navršio s glasom poznata kradljivca stoke i razbojnika, s tri ubojstva na savjesti.

Pa ipak, u njemu nema razbojničkog nagona, bilo naslijeđenog bilo stečenog s vremenom. To što je Bijaha skrenulo s putova poštenja na mračne staze razbojništva, jednostavno je stvar njegove pogranične ekonomike.

Inače, bio bi glavna ruka u svakoj kaubojskoj družini kojoj bi se pridružio. I tako, kad se zaposlio na ranču »SS«, nitko nije ni pomislio na njegovu prošlost. Bijah je pak stekao privremeno obitavalište i početnu plaću od trideset dolara mjesečno.

Uskoro je u kanzaškim željezničkim opskrbnim središtima došlo do velike potražnje za goveđim mesom.

Nekad neželjeni divilji Teksašani, s dobrodošlicom su prihvaćeni na rančevima kao radna snaga, postavši tako izvorom bogaćenja. Stoku više nitko nije gonio u Missouri, Louisianu ili Illinois, gdje ju kolju samo zbog kože.

Prijašnja cijena grla množila se s deset, pa i više puta.

Uskoro su veliki rančevi ponudili kaubojima dodatak od dva dolara za svako uhvaćeno i označeno divlje grlo, i Bijah Cat'ow, koji je svagda radio sa svim srčanim zanosom što ga posjeduje, upusti se u taj posao sa željom da se obogati.

A nije samo on tako mislio. Malo tko je ostao na poljima; svi su jahači, željni bogatstva, posjedali u sedla, uzeli u ruke lasa i krenuli u potragu za divljim stadima.

Catlow je bio vrstan tragač. Dobro je znao gdje se skriva divlja stoka. Izvrsno je baratao lasom i posjedovao nekoliko brzih konja koji su poznavali stoku isto tako dobro kao i on; a nitko je nije poznao bolje.

Već nakon mjesec dana Bijah Catlow je uhvatio i označio sveukupno osamdeset i sedam divljih grla.

Tijekom slijedećih nekoliko mjeseci, Bijah je svojski nastojao da taj broj znatno poveća. Prosjek njegove zarade povisio se sa stotinu na stotinu i pedeset dolara mjesečno.

No, uskoro je sve propalo.

Vlasnici velikih rančeva su se sastali i složili da je dodatak od dva dolara nerazborit i nepotreban potez, jer je hvatanje i označavanje stoke dio uobičajena posla kauboja zaposlena na ranču. Stoga je dodatak ukinut.

Bijah Catlow je ponovno postao obični unajmljeni radnik na ranču, a sav novac što ga je bio zaslužio, potrošio je nakon vrlo kratka vremena.

Uskoro mu je šinula izvrsna ideja. Čemu loviti i označavati divlju stoku za rančere? Zašto to ne bi radio za sebe?

Zašto sam ne bi skupio vlastito stado i otjerao ga u Kansas?

Naposlijetku, većko mnoštvo neoznačene divlje stoke izgubljeno tumara dolinama Teksasa, došavši bogzna odakle. Stoka se tu razmnožavala još od vremena kad su ovamo došli prvi Španjolci. Nikad nitko nije tražio, niti je mogao tražiti da mu se prizna vlasništvo nad svom tom stokom, sve dok ne nadano nije postala vrlo vrijedna. Usto, mnogi su rančeri otišli u građanski rat odakle se većina nikada nije vratila, a njihova se stoka razbježala širom Teksasa.

Divlja stoka je, dakle, čekala tko će je loviti. Bijah Catlow stoga okupi skupinu jahača sličnih sebi, i svi se baciše na posao nadahnuti njegovim žarom i neiscrpnom snagom.

Bijah se prihvatio ovog posla s istim oduševljenjem s kojim je radio i sve ostalo. Lovili su ujutro, u podne, noću, te nakon dva mjeseca skupili stado od oko tri tisuće grla.

Divlje stoke bijaše u izobilju, i svuda se u zraku osjećao miris vatre u kojoj se žare žigovi za označavanje. Kauboji su uletali u najgušće grmlje, iz njega izvlačili stara i mlada goveda i odmah ih označavali.

Ali njihov posao nije bio blagoslovljen spokojstvom. Dva puta su ih napale razbojničke družine Komanča, a

Nigger Jima je podivljali bik nabio na rogove. Njegovo su iznakaženo tijelo pronašli u travi pored nekog plitkog jezera. Mnoštvo tragova ukazivalo je na očajničku borbu. Nigger Jim je bio tamnopusiti mješanac, sin Indijanke i Crnca, jedan od najboljih jahača u Bijahovoj družini, usto dobar drug. Sahranili su ga u preriji, tamo gdje su ga i pronašli.

Nekoliko dana nakon toga, Johnny Caxton je izgubio desnu ruku.

Hvatao je mladog junca. Kako je bio bez konja, jedan je kraj lasa zavezao za drvo, a drugim vitlao u zraku namjeravajući ga namaknuti juncu na vrat. Nemirna se životinja naglo okrenula i pojurila prema njemu. Johnny se trgnuo, okrenuo i počeo bježati, ali — nikada nije uspio shvatiti kako se to dogodilo — s užasom zamijeti da mu se ruka uhvatila u omču lasa. Kako je jedan kraj lasa bio zavezan za drvo, nikako nije mogao pobjeći. Junac je na'etio na laso koji se čvrsto stegnuo oko Caxtonova ramena.

Dva dana prije toga Johnny je negdje u grmlju izgubio korice s pištoljem. Pištolj je našao, ali korice kao da su u zemlju propale. Stoga je pištolj držao u bisagama.

Kad je naišao na trag junca, odmah ga je počeo slijediti pješice, ne misleći pri tom kako bi možda bilo pametnije da to čini jašući.

I tako je sada bespomoćno čekao da mu netko pritekne u pomoć.

Proš'o je mnogo sati prije no što su ga pronašli. Zilavi junac je još uvijek natezao laso, dok se Johnny skrivao iza drveta. Omča mu se sve više i više urezivala u meso. Ruka je već bila potpuno pocrnjela.

Kako liječnika nije bilo ni na stotine milja, Bijah mu je morao odrezati ruku, dezinficirajući ranu užarenim željezom za obilježavanje stoke.

Tjedan dana kasnije, dok je nekolicina ljudi čuvala stado udaljeno milju od logora, Bijah se prene iz drijemeža i ugleda neke ljude s uperenim puškama. Shvati da su opkoljeni.

Najprije prepozna šerifa Jacka Mercera, koji je prije radio za Parkmana, vlasnika ranča »OP«. Iako je u međuvremenu postao čuvar zakona, i dalje je bio Parkmanov čovjek. Zatim ugle-

da Parkmana osobno, pa Barneya Stepleasa, vlasnika ranča »SS«, te Osgoda, vlasnika ranča »Tri baklje«. S njima bijaše i dvadesetak njihovih žilavih momaka.

Ni šerif Mercer ni Parkman nisu voljeli Bijaha Catlowa. Prije godinu dana, dok je Mercer još radio na ranču, Catlow ga je nemilosrdno istukao u nekoj svađi. Parkman ga je pak mrzio jer mu je Catlow ispred nosa odvodio djevojke koje je ovaj želio za sebe.

Bijah nije bio glup. Znao je da su u velikoj neprilici. Navlačeći čizme lako je ustanovio da mu lica pridošlica nisu nimalo prijateljski naklonjena.

Mercer je držao ruke na jabuci sedla. Duboko u njemu osvetnička je vatra gorjela velikim zlim plamenom.

— Bijah — reče — imam divljeg konja kojeg nećeš moći dugo jahati. Bar ne pod mojim uvjetima.

Catlow nije bio siguran nisu li došli i radi ostalih momaka iz njegova logora, ali je bio uvjeren da su u prvom redu pomišljali na njega.

— Nešto nije u redu, momci? — upita. — Čemu ovaj posjet?

— Ti si prokleti, gadni kradljivac stoke — procijedi Parkman. — A mi takve vješamo.

— Pustite moje momke na miru — reče Bijah — i ja ću jahati tvojeg divljeg konja... pod bilo kojim uvjetima.

— Još ih nisi čuo — smiješio se Mercer. — Jahat ćeš ga ruku zavezanih na leđima i s omčom oko vrata... ispod onog drveta...

Bijah Catlow se polagano osovi na noge i zagazi u čizme. Nosio je pištolj... to je, poslije šešira, bila prva stvar koju bi stavljao na njeno mjesto nakon što bi se probudio... a već se prije pola sata pridigao kako bi raspriro vatru...

Nitko mu nije rekao da se otpaše. Napokon, i tri njegova momka imali su uza se pištolje: Rio Bray, Bob Keleher... i Johnny Caxton, naravno.

Otkako je ostao bez ruke, Caxton je radio samo u logoru: skupljao drva za vatru i kuharu donosio vodu. S mukom se služio sa svojom preostalom lijevom rukom, i zasad nije imao puno koristi od nje. Pa ipak...

— Pustite ih da odu — i dalje je predlagao Bijah — i ja ću jahati tog vašeg prokletog konja.

Mercer se prijezirno smiješio.

— Radit ćete ono što mi kažemo... Svi ćete imati priliku jahati tog konja.

Bijahu se na trenutak učini da će Stapies prigovoriti, ali se to ne dogodilo. Napokon, Parkman je glavni, i što on zapovjedi, svima ostalima je zakon. Vjerojatno je sve ovo njegova ideja.

Iako su Catlowa svi poznavali, nitko na to nije bio spreman.

Rio Bray prvi shvati. Kad je Bijahov pištolj stao grmjeti, on posegnu za puškom. Zatim se baci na zemlju, otkotrlja u stranu i počeo divlje pucati prema pridošlicama. Prvo što je zamijetio bio je Parkman koji je grčevito pritezao uzde svog konja što se počeo uplašeno ritati. Na njegovim se prsima širila crvena mrlja. Zatim je iz sedla ispao Jack Mercer. Rio pogodi jednog konja, pa još jednog, i dva sedla budu ispražnjena.

Već sama pucnjava i Parkmanovo grčevito nastojanje da umiri svog konja unište svaku nadu napadača da će pobijediti ljude iz logora. A tada je već bio dojurio i Old Man Merridew. Vidjevši da su njegovi u opasnosti, zagrmje iz svoje puške Sharps 50.

Rančerova družina odmah bezglavo odjuri ostavljajući na tlu mrtvog Mercera. Parkman je naposljetku nekako uspio umiriti konja, pa ga odmah potjera za ostalima.

Ne, napadači se nisu bili uplašili. Bili su mnogo tvrdokorniji protivnici od starih indijanskih ratnika. No oni su predobro znali da je iza te puške za bizone stari Merridew, a on je čovjek koji rijetko promaši ono u što gađa. Dok su oni stajali na otvorenoj preriji, Merridew se bio zavukao u usku udubinu u stijeni na vrhu brežuljka.

Uzgred, i Bijah Catlow je u ruci imao pištolj i nitko nije želio isprobati da li je brži od njega.

Postojao je samo jedan način da se iz okršaja iznesu žive glave, i oni su upravo tako i postupili. Napokon, uvijek mogu uhvatiti Bijaha Catlowa u povoljnijim okolnostima. Znali su da

ih se on ne boji i da vjerojatno neće pobjeći.

— o —

Kad se Parkman pribrao u krevetu, u kući na svom imanju, on zapovjedi:

— Uхватите mi Bijaha Catlowa!

Mnogi su s njegova ranča voljeli Catlowa, ali nitko se ne usudi usprotiviti. Učiniti to značilo bi potpisati smrtnu presudu samome sebi.

Ben Cowan nije sudjeovao u ovim događajima. U to doba uopće nije bio u Teksasu. Da je kojim slučajem bio, rekao bi Parkmanu i njegovim ljudima da i ne pomišljaju na nekakvo vješanje sve dok omču ne stave oko Catlowova vrata. Netko je bio spomenuo da Catlow neće bježati i da će biti još prilike da ga uhvate... Cowan bi se na to zacijelo nasmijao. On bi znao da je Catlow već nestao...

I zaista. Jedva sat vremena nakon sukoba, Bijahovo krdo je prelazilo rijeku, tri milje udaljenu od jutrošnjeg logora.

II

Zamjenik maršala Sjedinjenih Država Ben Cowan imao je u to doba vlastitih neprilika. Bio je duboko u pokrajini Cross Timbers i tragao za Indijancem-prijestupnikom.

Tonkawa Kid nije bio običan Indijanac. Ispočetka je i sam skupljao i tjerao stoku, radio na farmama, trgovao konjima, a onda se odmetnuo.

Točno prije mjesec dana ubio je i opljačkao nekog farmera, napao i ubio njegovu ženu, a onda i njihova susjeda koji je dojurio na ranč privučen pucnjavom. Premda smrtno ranjen, taj je čovjek živio dovoljno dugo da kaže tko je izvršio razbojstvo.

Bio je to već četvrti sličan z'očin u okrugu tijekom zadnje godine dana. Onda se netko dosjetio da Tonkawa troši više novaca no što zarađuje. Naposljetku je Indijanac u tvrđavi Smith prodao ridu kobilu za koju se kasnije ustanovilo da je ukradena s ranča gdje je bilo počinjeno jedno od prvih razbojstava.

— o —

Cowanova je čutura bila prazna i on se, jašući putem prema Cimarronu, nadao da će naći neki rukavac gdje bi

zgrabio vode. Na rijeku se zasad nije ni osvrtao jer je u ovo doba godine, na ovom dijelu toka, pregusta za píce a prerijetka za oranje.

Bio je početak godine, a hrastovi su još uvijek bili puni prošlogodišnjeg lišća, smeđeg i žilavog. Samo uz rijetka riječna korita bijaše i ljepših prizora: tamne glave topola što rastu u zbiječnim skupinama, pune malih grimiznih pupoljaka.

Osim na livadama, trava je na ovom tlu prava rijetkost. Oko svakog stabla gusti je sag opala lišća koje šuska i pri najmanjem dodiru.

Dan je bio topao i miran. Na grani hrasta nedaleko Cowana, kardinal ugleda nešto u travi i maršal se uspravi u sedlu.

Svijetla grimizna boja kardinalova perja divno se uklapa'a u okoliš sumornih boja, ali Bena Cowana to sada nije zanimalo. Bilo je dovoljno razloga da bude oprezan. Čovjek u divljini brzo nauči cijeniti obavijesti što mu ih svojim ponašanjem pružaju ptice i životinje. Ova je ptica i previše napregnuto motrila nešto što joj se ne sviđa...

Zadnji službenik tvrđave Smith koji je tragao za Tonkawa Kidom, nađen je s po jednim metkom u grudima i lubanji. Drugi metak bio je ispačen nakon službenikove smrti, vjerojatno kako bi pobudio snažniji dojam u onih koji pronađu leš.

Ben izvuče vinčesterku iz navlake na sedlu i pritaji se s tjeskobom u grudima. Nedaleko su veselo bružale pčele. Znoj pomiješan s prašinom teкао mu je licem. Os'uhne. Zmirkao je, jer mu je sol iz znoja nagrizzala oči.

Muha mu je dosadno zujala oko lica i on nehotice podigne ruku da je otjera. Iznenada zazviždi metak i uz glasan se prasak zabije u drvo pred njega, zasuvši ga oblačićem trunja koje ga zaslijepi.

Ben se baci iz sedla. Učinio je to bez razmišljanja. Bio je to jedan od onih pravih nagonskih postupaka čovjeka koji je uvijek budan i na oprezu.

Čim je dotakao tlo, otkotrljao se u stranu i ostao mirno ležati. Puška mu je, na sreću, još bila u ruci. Lagano je položi na tlo i rukama protrlja oči,

naježivši se pri pomisli da je zaslijep-
ljen tako blizu neprijatelja.

Naime, neprijatelj je zaista morao
biti blizu. U ovom gustišu nije bilo
mjestâ odakle bi čovjek mogao vidjeti
dalje od tridesetak metara, a gađanje
je usto vrlo nepouzđano zbog svog tog
isprepletenog granja koje lako može
skrenuti metak.

Malo poma' u vraćao mu se vid. Još
uvijek osjećajući sitne trunčice u oči-
ma, Cowan podigne pušku. Zatim po-
gleda lijevo i desno određujući svoj
položaj.

Ležao je u plitkom uleknuću pokri-
venom smeđom uvelom travom. Točno
ispred njega bijaše stablo u koje je
malo prije udario metak, ne deblje od
osam pa'aca u promjeru. Lijevo od
sebe ugleda ostatak stabla koje je po-
godila munja.

Glava je Cowanu bila u sjeni, ali je
zato sunce nemilosrdno peklo njegova
leđa. U krošnji nedalekog hrasta lagan-
o je puzila zmija. Ona se najednom
zaustavi i umiri.

Ben se sjeti kako s Tonkawa Kidom
povremeno jašu i njegovi odmetnuti
rođaci. Možda ga tamo naprijed vreba
više ljudi?

Cowan je bio strpljiv. Onako visok,
mršav, pa i privlačan na neki divlji
način, nikad se nije pre nagljivao. Uvi-
jek je sve radio postupno.

Catlow je uvijek govorio kako je
poznaje čovjeka koji bi bolje tragao
za prijestupnicima, a onda bi obično
dodao kako nema čovjeka koji boje
udara. Na njegovu lijevom uhu bijaše
ožiljak — posljedica jednog od Cowan-
ovih udaraca. Malo pak zadebljanje
na Benovu nosu odavalo je mjesto
gdje ga je Bijah nekoć slomio.

Ali Ben Cowan nije sad mislio na
Bijaha Catlowa. Njegove misli bijahu
zaokupljene Tonkawa Kidom.

Taj Indijanac, lukav kao lisica i
brži od zmije, nalazio se negdje blizu
i vjerojatno se, što je više mogao, tru-
dio da ga ubije, a Cowan nije ništa
mogao uraditi da ga u tome spriječi.
Bilo je potpuno nemoguće nečujno se
kretati po ovom suhom hrastovom liš-
ću... pa ipak...

Desno od njega uznemireno se vrpo-
ljila š'juka. Ni njoj se nešto nije dopa-
dalo. Zvuci koje je ispuštala bili su

slični onima kojima se oglašava kad
ugleda zmiju. Ben Cowan lagano po-
digne pušku i nasloni je na rame. Za-
tim pogleda prema obližnjem drvetu.

U stvari su to bila dva drveta, otprilike iste veličine i međusobno srasla. Grane im bijahu niske. Ben zapazi jed-
nu osobito nisku granu, a zatim još
jednu, nešto uzdignutiju od prve. Gra-
ne prirasla drveta rasle su nešto više
i bile isprepletene.

Bilo bi opasno ali i korisno kad bi
se mogao popeti na to stablo.

Boje njegove odjeće bile su slične
bojama drveća. To bi mu svakako bilo
od pomoći.

Gledao je u stablo procjenjujući gra-
ne. Ondje se treba uhvatiti rukom, za-
tim podignuti, staviti nogu onamo, još
se jednom podignuti izbjegavajući pri-
tom lišće...

Oprezno se podigao na koljena i po-
čeo lagano puziti, sagnuvši glavu za
slučaj da neznamac zapuca. Naposljet-
ku se uspravi, uhvati rukom za obliž-
nju granu i uspravi.

Popeo se u najvećoj tišini.

Njegove su oči pretraživale okolne
krošnje, travu i grmlje. Tada nenada-
no opazi kako se nekoliko metara od
njega ugažena trava vraća u prijašnji
položaj. Potom pogleda u obližnje
grmlje. U njemu se netko micao... Ben
smjesti opa'i...

U istom trenutku shvati da je upao
u klopku.

Jedan metak zabije se blizu njega u
drvo, ponovo osuvši njegovo lice iver-
jem i trunjem, a potom ga drugi pogo-
di u nogu i izbací je iz oslonca. Dok
je padao, u ušima su mu odjekivali fi-
juci metaka. Prije no što se uz mukli
udarac strovalo na zemlju, tijelom je
zakvaćio jednu granu koja se pod nje-
govom težinom prelomi uz prasak. Nje-
gov konj otkasa upašeno njišteći. Tra-
vom su brzali nečiji koraci.

Pri padu je izgubio pušku, i on se
grčevito uhvati za pištolj. Izvukao ga
je upravo u trenutku kad je neki Indi-
janac izjurio iz grmlja s puškom u
ruci i s mržnjom u očima.

Ben Cowan trgne pištolj i odmah
zapuca u široka Indijancova prsa.

Cowan se naglo okrene osjetivši
kako mu je nečiji metak, ispaljen s
druge strane, okrznuo obraz. Naslijepo

zapuca prema sjeni koja se micala nedaleko od njega. Sjena nesigurno zakorači, pa se strovali na zemlju. Indijanac bijahu mrtav prije no što je dotaknuo tlo.

Dvojica su već poginula... a ni jedan od njih nije Tonkawa Kid... Koliko ih je još preostalo?

Ben Cowan se okrene, spazi svoju pušku i otpuzi do nje. Noga mu je bila ukočena, a kad je rukom opipao obraz, na njoj ostane krvav trag... metak mu je okrznuo jagodičnu kost.

Našao je privremeno skrovište pokraj jednog poginulog Indijanca, pokušavajući svojom puškom privući mrtvačevu.

Suma je opet bila tiha. Dohvatio je drugu pušku i pažljivo izvadio prazne čahure iz pištolja. Zatim ga ponovno napuni.

Ništa se ne dogodi. Minute su polagano tekle. Ben Cowan se osjećao loše. U nozi mu je kucalo. Metak mu je bio prošao kroz lisni mišić. Nogavica i čarapa bijahu natopljene krvlju. Morao bi, dakle, skinuti čizmu i zaviti ranu... Ali tu je negdje Tonkawa... možda uz njega još koji Indijanac...

Ipak je lagano počeo skidati čizmu, pazeci da to učini što tiše. To mu je nakon nekoliko minuta i pošlo za rukom. Tada skine i čarapu.

Njegov je konj, uplašen pucnjavom, nestao a s njime — sve čime bi mogao očistiti i zaviti ranu. Stoga je ranu obložio travom, stegnuo je rupčićem, pa opet navukao čizmu. Nekoliko je puta prekidao posao kako bi osluhnuo.

Sad mu se već pred očima maglilo, a kad se pokušao pomaknuti, najednom osjeti slabost.

Što ako izgubi svijest? To se lako moglo dogoditi jer je izgubio mnogo krvi. Bude li tako, zacijelo će ga ubiti.

Mora se, dakle, dobro sakriti.

Pažljivo se ogledao oko sebe, ali nigdje skrovišta.

Ipak, on mora oдавде... Ni sekunde više ne smije ostati na ovom mjestu... Onesvijesti li se ovdje, njegovi će mu protivnici prerezati vrat...

Kako je bliži mrtvac također imao vinčestekku, Ben mu pokupi sve naboje i nož. Zatim se potpuno pripije uz tlo i stade puziti kroz travu centime-

tar po centimetar.

Uspio se nečujno kretati... osim što bi povremeno zašustao pokoji list. Ali to je uglavnom bilo manje no što je očekivao. Na trenutke se kretao potpuno nečujno. Pri tome su njegove oči neprestano pretraživale tlo, drveće, grmlje. Prešao je kakvih dvadesetak metara kad začuje podrugljivo smijljenje.

Smijeh je bio posve tih, ali se Ben u trenutku ukočio, osluškujući.

Nakon nekoliko beskonačnih sekundi on ponovno krene.

— Samo tako nastavi — javi se glas — ali nikamo nećeš stići. — Glas je bio hrapav i zloban. Govorio je Tonkawa Kid.

Ben Cowan ga nije mogao vidjeti, ali je znao da je Indijanac na dobro skrivenu mjestu. Samo, gdje je to, do vraga?

Otpuzi još malo naprijed, pokušavajući odrediti odakle je glas došao.

Kad je Kid ponovno progovorio, Ben okrene pušku i opali prema grmlju lijevo od sebe.

Ali Kid se ponovno nasmije i također zapuca. Metak rasprši travu nekoliko centimetara ispred Cowana,

U taj mah Ben ugleda jarak, samo koji metar udesno. Nije bio dublji od pola metra, ali je i takav pružao dobru zaštitu.

Ben se polagano stade vući prema jarku, pomažući se pri tom puškama. Čim je stigao do ruba, on se, bez obzira na bol u nozi, otkotrlja u njega. Nekoliko oštarih kamenčića zareže mu kožu poput britve. Gledajući lijevo i desno izvadi pištolj iz korica. Čim spazi Indijanca koji je već iz puške gađao u njega. Ben Cowan opali.

U istom se trenutku s lijeve strane začuje još jedan pucanj. Meci su pogodili Tonkawu u prsa i rebra. Još uvijek je pokušavao pogoditi Cowana, ali iz grmlja s lijeve strane zazvižde dva nova metka i dohvate Indijanca u glavu i vrat. Kid se bez riječi sruši u jarak, samo nekoliko centimetara daleko od Bena Cowana.

Cowan začuje topot konja, a zatim netko zapjeva:

»Kad sam ušao u ulice Lareda, kad sam ušao u Laredo jednog dana...«

Na rubu jarka pojave se konj i Benu poznato iscereno lice jahača.

Bio je to Bijah Catlow.

III

Ben Cowan otvori oči i pogleda u večernje nebo kojim je plovilo nekoliko razbacanih oblaka čiji su zapadni rubovi bili obojeni ružičasto. Zatim pogleda prema nebosklonu, gdje su tamni obrisi krošanja hrlili prema skoroj noći.

Netko se pokraj njega pomakne. On se okrene i spazi Old Man Merridewa koji je stajao pored vatre i u ruci držao šalicu s kavom.

— Izvukao si se, zar ne? Izgubio si dosta krvi, momče.

— Čini se.

— Dobro si učinio — prizna Merridew. — Dvojicu si napunio olovom, a tvoj bi metak ubio Kida i bez onog našeg... možda ne dovoljno brzo...

— Odakle dolazite?

— Tjeramo stoku za Dodge. Bijah je našao tvojeg konja, pa smo ostavili stado i krenuli u potragu. Mislili smo da si vjerojatno upao u neku nepriliku i tako izgubio konja. Tada smo začuli pucnjavu. Približili smo se vrlo oprezno. Ustanovili smo da su te Tonkawe dobro udesili, a jedan se od naših dosjetio da tragaš za Kidom. Shvatili smo, naime, da su ostali Kidovi rođaci.

— Došli ste u pravo vrijeme.

Merridew slegne ramenima, napuni kavom drugu šalicu, natoči u nju dosta viskija i pruži je Cowanu.

— Ne znam... možda bi ti i sam uspio.

Cowan popije ljuto piće i odmah se osjeti bolje.

— Za koga jašete — upita.

Merridew ga pogleda; njegove stroge oči bile su napola zatvorene.

— Za sebe... za koga drugoga? Kad su veliki rančeri ukinuli dodatak, sami smo se odvažili: na posao. — Zatim sumnjičavo pogleda Cowana. — Kaniš li reći da nisi ništa čuo o tome?

— O čemu? O tome kako Bijaha traže zbog krađe stoke? Čuo sam, ali ja

nikad ne vjerujem u sve što čujem. Prije no što povjerujem u nešto takvo, moram porazgovoriti osobno s Bijahom. — Potom ispije ostatak pića. — A što se mene tiče, Bijah nema ništa manje prava na obilježavanje divlje stoke od rančera koji ga optužuju.

Johnny Caxton dojaše do vatre i spusti se iz sedla. Ben Cowan odmah opazi prazni desni rukav složen oko desnog ramena, ali ništa ne reče. Kad je zadnji put vidio Johnnyja, ovaj je imao dvije dobre ruke, i koliko je znao, bio je uvijek jedan od najboljih radnika.

Johnny mu uputi prijateljski pogled.

— Haj, Ben. Jesu li te nahranili?

— Upravo sam se probudio. Stari mi je dao šalicu svoje posebne kave.

Ben Cowan izvuče ranjenu nogu izpod pokrivača. Zatim mu nenadano glavom proleti jedna misao i on se ogleda po logoru.

— Vi ste, momci, zbog mene izgubili cijeli jedan dan?

Sve je ukazivalo na to, pa pitanje i nije bilo potrebno. Dobro je znao kako izgleda logor star jedan dan, a kako onaj od dva dana. Također je znao koliko je družini važno stado otjerati na vrijeme... prije nego ih u tome spriječe Parkman i njegovi.

Johnny prinese lonac s kavom i ponovno napuni Benovu šalicu. Ben gorke pogleda u nju.

Bijah je, doduše, divljak, ali ne i lopov... barem to dosad nije bio. Na žalost, bilo je to doba kad su mnogi častni ljudi proglašavani razbojnicima zbog sličnih stvari. Da bi se iz svega toga izvukao, Bijahu bi bila potrebna velika momčad i poslušna stoka.

— Izgubili smo dva dana — reče Johnny. — Jedan dok smo te pronašli, drugi dok si se oporavio.

Kad su se promijenile straže, došao je Bijah.

— Haj, kratkorogi! — reče. — Čudi me što ti još nitko nije probušio tu zvijezdu.

On čučne i zagleda se smiješeći se u Bena.

— Imaš li uhiđenih nalog za mene?

— Ne. Da imam, priveo bih te.

Bijah se naceri, a potom zavije cigaretu.

— Ništa se nisi promijenio. — Jezikom ovlaži rub papirića. — Hoćemo li u Kanzasu imati neprilika?

— Znaš Parkmana.

Bijah zapali cigaretu ugarkom.

— Nas devetorica radili smo kao sivi. Danima smo hvatali stoku i označavali je. Johnny je na poslu izgubio ruku, a Nigger Jim poginuo. Ne znamo ima li rodbine. Znam samo da se u Leon Riveru sastajao s nekom djevojkom. Najbolje će biti da njoj damo njegov dio.

Ben Cowan uze u ruke ponuđeni tanjur s večerom, a zatim reče:

— Bijah, a zašto ne otjerate svoje stado u Abilene? Kad stignemo na dvije-tri milje ispred grada, ja ću otići naprijed i izvidjeti kako stoje stvari.

— Znam Tima Smitha — izjavi Merriew. — On je razuman čovjek.

Cowan ga etim čeno pogleda.

— Smith je umro. Sad je u Abilenu maršal Wild Bill Hickok.

Catlow ga upitno pogleda.

— Revolveraš? Cuo sam ponešto o njemu.

— On je pravi čovjek za tati položaj. Mnogo ga je momaka potcijenilo. Nemoj slučajno i ti učiniti istu pogrešku.

— I bez toga imam dosta nevolja — reče Bijah — U Kanzas jašem samo kako bih prodao ovu prokletu stoku.

— o —

Nad zemljom se nadvio mrak. Noćni su stražari sa svojih konja gledali u nebo i promatrali dvije zvijezde iz sazvježđa Velikog medvjeda s pomoću kojih se mogla naći zvijezda Danica, njihov vodič za Kanzas. Ben Cowan se nemirno okretao ispod pokrivača, nastojeći što udobnije smjestiti ranjenu nogu u kojoj je još uvijek tuklo. Bullio je u zvijezde misleći o čudnoj sudbini koja je toliko povezivala njegov i Bijahov život.

Jedna ga je misao mučila. Catlow je često vrlo nesmotren... doduše, ne kad se radi o njegovu životu, nego jedino kad je posriedi — zakon. U ovom je slučaju Ben Cowan, kao i mnogi drugi Teksašani, vjerovao da je Bijah nevinn, te da je posao kojim se sada bavi — pravo svakoga.

U zoru su krenuli na sjever. Ben je jahao na svom konju, stalno pokušava-

jući pronaći najbolji položaj za ranjenu nogu.

Do njega dojaše Bijah.

— Ben, jašemo zapadno od glavnog puta za Kanzas kako ne bismo upali u nepriliku.

— Otkada se ti kloniš neprilika?

— Momci su ozbiljno shvatili stvar. Mnogo smo uložili u ovaj posao. Što se mene tiče, meni je u stvari svejedno, jednako kao i Merriewu i Rio Brayu; ali nas trojica nismo sami. Tu je i Johnny, a njemu je jako stalo da uspješno završimo posao, ako ni zbog čega a ono zbog nekakve nadoknade za izgubljenu ruku.

Jahali su u zavjetrini nekog brežuljka kako bi izbjegli prašinu.

— Johnny osim toga želi otvoriti krčmu — nastavi Bijah.

— A ti?

Catlow ga obdari podrugljivim pogledom.

— Opet mi želiš propovijedati. Pusti sve to do vraga, Ben. Dobro znaš da mi je suđeno bilo positi bilo trunuti u nekom zatvoru, te da se ništa ne može promijeniti.

— Ti si predobar čovjek, Bijah. Predobar da tako završiš.

— Možda... ali ja sam rođeni odmetnik. Ben. Ti si pametan. Ti sve rješavaš mirnim putem, od svega naučiš više nego ja. Jedino se nadam kako neće upravo tebe poslati da tragaš za mnom kad bude izdana potjernica. Ti zacijelo ne bi dao prednost prijateljstvu pred dužnošću... niti bih ja to želio... Isto bih tako i ja postupio na tvom mjestu...

— Znam. U svakom slučaju, već sam uputio molbu da me bace na drugo područje. Možda se više nikad nećemo vidjeti.

Bijah ga potapsa po ramenu.

— Kojez li mračnog razgovora. Želio bih ti još koji put isprašiti tur. — Zatim kratko pogleda prijatelja. — Ben, što ćeš uraditi kad stignemo u Abilene? Obećao si da ćeš nam pomoći.

— Najprije ću razgovarati s Hickokom. On je momak na svom mjestu. Njega se ne tiče što se događa u Tekساسu ili bilo gdje drugdje. Sve što želi, jest mir u Abilenu.

— Tamo je, zar ne, još uvijek zabranjeno nositi oružje?

— Tako je bilo za Smitha. Wild Bill ne mari nosi li pištolj ili ne, sve dotle dok se ne počneš njime služiti. Odlučiš li pucati, najprije se dogovori s njim. Ako to ne učiniš, onda si nadri-ljao.

— Smith je bio dobar čovjek. Sreo sam ga kad sam jednom tjerao stado u Kolorado. — Zatim Bijah odlučno zapita: — Zašto toliko želiš razgovarati s Hickokom?

— On će me poslušati. Naposljetku, mi smo kolege u poslu. A ti bi mogao postati drzak i na njega potegnuti pištolj... Ishod tog dvoboja nikako ne bi bio u tvoju korist...

— Uvijek se praviš važan s tom svojom zvijezdom. Nekad si govorio da si brži od mene... s pištoljem...

Ben se nasmije.

— Jednog dana — nastavi Bijah — kad mi, slušajući tvoje propovijedi, ponekad strpljenja, jednostavno ću te ubiti. Najveće će mi zadovoljstvo biti što sam svijet oslobodio jednog pravog šerifa...

Ben oprezno opusti nogu u stremenu. Na njegovu se licu moglo opaziti kako suzdržava bol. Ne bi bilo u redu da se žali na ranu koju je uzrokovao svega jedan metak. Iza njega je jahao Johnny Caxton i uzde držao onom svojom jedinom preostalom ukom. Što bi tek on mogao reći! Iako je sada sve obavljao samo lijevom rukom, nije se žalio; a nije radio ništa manje od ostalih momaka. Osim toga, jahao je na izvanredno lošem konju.

Cowan se okrene u sedlu i pogleda stado. Tri tisuće grla! I sve je to uradila ova nekolicina sračanih momaka.

Obično toliko stoke tjera družina od najmanje dvadesetak jahača...

Jahali su od zore do sumraka nastojeći kasno poslijepodne dospjeti do neke vode. Kad bi u tome uspjeli mogli bi stoku tjerati još nekoliko milja do odmorišta.

Stoka koja se napaja predvečer, bolje napreduje od one koja to čini ujutro...

IV

Maršal Hickok je hodao sredinom ulice. Bio je visok, skladno građen muškarac duge kestenjaste kose čiji

krajevi počivahu na ramenima. Njegova odjeća bijaše besprijeekorna.

On je bio prvi čovjek kojega je Ben Cowan ugledao kad je ujahao u Abilene.

Hickok je zastao na uglu ulice ispred hotela »Merchants« pogledajući na sve strane. Nosio je crni kaput, crni šešir niska oboda i dva revolvera s drškama od slonove kosti ukrašenim srebrom.

— Gospodin Hickok? Ja sam Ben Cowan...

Hickok ga isprva pogleda u oči, a zatim mu se pogled spusti na Cowanovu zvijezdu. Odmah ispruži ruku.

— Drago mi je. Što mogu učiniti za vas?

Cowan ukratko ispriča Hickoku sve što je znao o Bijahu Catlowu i njegovu stadu.

— Dobro poznajem zakone Teksasa — reče Cowan na kraju. — Ta su divlja goveda stoljećima pripadala onima koji ih se domognu. Ja nemam nikakva udjela u poslu, ali Bijah mi je spasio život u Cross Tiberu i ja mu se želim odužiti. I vjerujte mi, on je dobar čovjek.

— Već sam nešto načuo o svemu tome — odgovori Hickok — ali mene se ne tiče što se događa u Teksasu. Reci te Catlowu da ga nitko neće smetati sve dok on ili njegovi ljudi ne učine kakvu glupost...

Hickok ponovo pruži Benu ruku.

— Drago mi je što sam vas upoznao. Već sam mnogo čuo o vama.

Nako što je o razgovoru obavijestio Bijaha, Ben odjaše do Droverova prenoćišta, i tu unajmi sobu. Potom napiše izvještaj o hvatanju i pogibiji Tomkawa Kida. Kad ga je završio i predao na pošti, krene u telegrafski ured i brzojavi u Fort Smith.

Zatim se ponovo vrati u prenoćište, okupa se i presvuče u novu odjeću koju je kupio u Hermana Meyera, vlasnika trgovine odjećom pored hotela.

Za večerom mu se u hotelu pridruži Catlow. Bio je nekako posebno raspoložen.

— Dvadeset pet dolara po grlu — reče, a usta mu se razvuku u osmijeh.

Zatim zavuče ruku u džep na košulju.

— Ovo je obračun. Napisao ga je kupac. Onako usput, pokupili smo nekoliko grla s ranča »SS« i ranča »49«. Ovdje je novac za ta grla. Hoćeš li se pobrinuti da ga dobiju?

Ben uze novac bez prosvjeda.

— Novac je u tebe sigurniji nego u bilo kojoj banci — reče Bijah. Zatim pogleda Bena i počne se cerekati. Tada ponovno posegne u džep na košulji, izvadi novi komad papira, pa i njega pruži Benu.

— Ovo su upravo primili u telegrafskom uredu. Za tebe je.

Ben Cowan razvije papir, na brzinu pročita poruku i pogleda Bijaha.

— Jesi li to profitao?

— Naravno! Ja sam uvijek prokletu znatiželjan.

Ben se ponovno zagleda u papir. Tu je pisalo:

**»Ured maršala Sjedinjenih Država
Fort Smith, Arkansas**

**Smatrajte ovo nalogom za uhićenje
Abijaha Catlowa, Rio Brava i Old
Man Merridewa zbog ubojstva i krađe
stoke.**

**Legan S. Roots
Maršal Sjedinjenih Država»**

Ulicom je trčao neki pijanac vičući iz sveg glasa. U blagovaonici je bilo vrlo mirno. Čisti stolovi pokriveni lanim stolnjacima čekali su goste.

— Dužnost mi je da te provedem.

— Znam.

— E, pa do vraga s dužnošću! — reče Ben. — Kad bi ti stvarno bio kriv, uhitio bih te bez razmišljanja. Ali oni će te poslati na suđenje u Teksas gdje je Parkman zacijelo već potplatio suca i rekao mu kako treba glasiti presuda. Dat ću ostavku.

Bijah Catlow se zavalio dublje u stolicu i pogleda po blagovaonici. Samo nekoliko stolova bilo je zaposjednuto. Za njima su sjedili uglavnom rančeri, kupci stoke i trgovci zemljom.

— Ben, pozvao si me na najbolju večeru koju ovo mjesto može ponuditi. Pijemo najbolje vino... a čuo sam da ljudi u ovom kraju općenito imaju dobra jela i pića. Nakon večere — Bijah se nalakti na stol — ti ćeš me uhititi i odvesti u Fort Smith.

— Hoću vraga!

— Slušaj, ti si zakon. Ti ništa drugo i ne možeš biti, čak i ako pokušaš.

Dadeš li ostavku, izgubit ćeš sve što si postigao. Jednostavno me privedi. Samnom će biti sve u redu.

Ben Cowan se opet usprotivi, ali istodobno shvati da je nešto slično i mogao očekivati od nasilnog, neobuzdanog i razdražljivog čovjeka kao što je Bijah Catlow.

— A što je s Rio i Merridewom?

Catlow se mrzovoljno naceri.

— Ah, Ben, pa ti me poznaješ bolje od mene samog. Podigao sam brzojav prije jednog sata. Najprije sam otišao u naš logor. Naposljetku, morao sam momcima predati njihov novac. Oni su se tada na neki način upoznali sa sadržajem brzojava, i možeš biti siguran da ih više nema ni blizu. No, ti možeš poći za njima, ukoliko želiš bezglavo gubiti vrijeme. Naći ćeš ih na Sveto Nigdarjevo.

— Bijah, ne budi budala. Odlazi odavde. Dajem ti sat vremena prednosti. Koliko te znam, tebi je i to dovoljno. Dobro poznaješ Parkmana. I sudac i porota su na njegovoj strani. Visit ćeš.

Catlow uze u ruku hladnu bocu vina i napuni čaše.

— Ovaj konobar je prokletu polagan — on se ogleda. U očima mu je gorjela paklena vatra. — Naravno, ti si kao i obično u pravu. Parkman će me zacijelo htjeti objesiti, ali upamti jednu stvar, Ben: dalek je put odavde do Teksasa...

— o —

Dva tjedna kasnije Ben Cowan je sjedio za svojim uredskim stolom i pisao izvještaj.

U sobu uđe Roots.

— Stigla je odluka o tvom premještanju, Ben. Odlaziš u Novi Meksiko. — Krene prema vratima ali naglo zastane i vrati se do Benova stola. — Onako usput... zatvorenik kojeg si doveo... Catlow, zar ne?... pobjegao je...

— Pobjegao?

— Ovaj... Petorica zamjenika šerifa trebala su ga kočijom odvesti u Teksas... ali on je zbrisao!

— Je li itko ranjen?

— Do vraga, ne! Koliko sam čuo, Catlow se sprijateljio s putnicima u kočiji, pa čak i kočijašem. Svi su mu oni pomagali da pobjegne. Utvrdili smo identitet jednog od pomagača. Vo-

da pratnje je rekao da se radi o nekom Riu Brayu...

Bijah Catlow je bio u pravu... dugačak je put do Teksasa.

V

Zamjenik maršala Sjedinjenih Država Ben Cowan odjahao je u Novi Meksiko kako bi istražio prijavljene krađe stoke, za što su bili optuženi Komanči. Stoku su nakon krađe kupovali Komančerosi koji su je potom prodavali u Novom Meksiku ili nekoj drugoj državi. Nekoliko je Teksašana već bilo pošlo u Novi Meksiko kako bi ušli u trag kradljivcima stoke. Rančeri Childress i Hittson pronašli su svoja stada i vratili ih na vlastite pašnjake. Bilo je oko toga dosta pucnjave.

Koliko god bio srdačan prijašnji odnos između Cowana i Catlowa, sada se pretvorio u nešto potpuno suprotno. Postoji granica do koje čovjek može ići, čak i na Zapadu koji mnogo toga dopušta. Cowan je i sam nekoć radio na ranču i dobro upoznao teksaški način razmišljanja i rasuđivanja. Dobro je znao da Catlow nije razbojnik samo zato što je sakupio i označio stado divljih goveda. U Laredu je, međutim, pucao u službenika koji ga je namjeravao uhititi, a zatim pobjegao preko granice. Bilo je očito da je izabrao ulogu razbojnika.

Tri je mjeseca Ben Cowan slijedio kojekakve tragove po Novom Meksiku. Išao je za razbojnicima, klonio se Apaša, često usamljen logorovao u stepi.

Govorio je kako se želi skrasiti na jednom mjestu pa traži pogodno zemljište za ranč, te kako je stoku namjeravao kupiti u Teksasu, ali će je ipak nabaviti u Novom Meksiku, naravno, budu li cijene povoljne, kako bi na taj način izbjegao silne neprilike oko gonjenja.

To je u stvari bilo zavaravanje... način da dođe do Komančerosa koji su prodavali ukradenu stoku. Naravno, o ovom drugom nije govorio nikome.

Otkrio je i dva ukradena stada i o tome izvijestio glavni ured...

— o —

Kad je Ben ujahao u Tucson, grad se pržio na srpanjskom suncu. Tucson se, za prosječna čovjeka, nije doimao bogzna kako. No za Bena, koji više od mjesec dana nije spavao u krevetu i nije na svom putu vidio više od tri kuće zajedno, bio je divan.

Pozorno je proučavao grad ispod oboda šešira.

Glavna ulica, bijaše prepuna teretnih kola koja su upravo stigla iz Sonore. Iz njih su u pokrajnjim ulicama istovarivali teret.

Ben ostavi konja u štali i vrati se u Glavnu ulicu, te uđe u gostionicu »Shoo-Flav«. Bila je to duga, možda malo preuska prostorija niska svoda. Svuda naokolo stolovi prekriveni crveno-žutim stolnjacima. Cowan se s uzdahom zavalio u stolicu za prvim praznim stolom i pogleda u jelovnik:

DORUČAK:

Pečena srnetina sa čilijem
Kruh i kava s mlijekom

RUČAK:

Pržena srnetina sa čilijem
Grah sa čilijem
Tortille sa čilijem
Čaj i kava s mlijekom
VEČERA:

Sušene crvene paprike
od 16 sati nadalje

Ben hitro pogleda u sat na polici: 3 sata i 45 minuta...

— Prženu srnetinu — reče konobarici — i to brzo, prije no što istekne vrijeme.

Mlada Meksikanka mu se ljubazno nasmiješi.

— Ah, tako — reče.

Trenutak kasnije djevojka se vrati.

— Nema više — reče žalosno. — Sve je otišlo.

— Reci gospođi Wallen... — Glas koji se javio, Benu zazvuči poznato. — Reci gospođi Wallen da je ovo moj prijatelj... ili je barem bio kad smo se zadnji put vidjeli...

Bio je to Bijah Catlow...

Ben podigne glavu.

— Sjedni, Bijah — reče, a zatim, netom se ovaj spusti na stolicu, doda: — Uhaošeni si.

Bijah se naceri.

— Hm, čudno. A pištolj ispod stola, uperen u tvoj trbuh, govori mi sasvim

suprotno! U svakom slučaju, brzo jedi. Ne volim pucati u gladna čovjeka.

Nježna tamnoputa ruka prebaci Benu preko njegova ramena tanjur s prženom srnetinom, sušenom crvenom paprikom, grahom i tijestom. Druga djevojčina ruka stavi na stol lonac s kavom...

VI

Bijah Catlow bezbrižno se nalakti. Divlje se cerio Benu u lice.

— Jedi, amigo, i slušaj taticu. Gubiš vrijeme. Baci tu zvijezdu kroz prozor i pođi sa mnom... Za nekoliko tjedana zaradit ćeš više nego u svom poslu za dvadeset godina.

— Ne mogu, Bijah. A ti ćeš kad-tad dolijati.

— Slušaj — Bijah mu se unese u lice. — Potreban si mi. Potreban mi je čovjek na koga mogu računati, Ben. Stvar koju sam sad isplanirao, najveličanstvenija je u mom životu... Nikad nisam uradio nešto veće. Jedan posao, i svi ćemo dobro zaraditi. Ali tebe trebam, Ben.

— Zao mi je.

— Ne budali, momče. Znam koliko zarađuješ sa svojom zvijezdom i dobro te poznajem. Znam da voliš dobre stvari kao i ja. Pođi sa mnom, a onda idi kamo želiš. Do vraga, Ben. Nakon ovog posla prestat ću s glupostima i smiriti se. Otići ću u Oregon ili kamo drugamo. — Najednom mu se zasjaje oči i on nekako zbunjeno procijedi: — Možda ću se i oženiti...

Ben se zagrcne, jer ovako nešto nije očekivao.

— Imaš već neku u planu?

Bijah ga kratko pogleda.

— Zašto ne? Slušaj, Ben, nisam budala za kakvu me smatraš. Želim se oženiti i imati djecu.

— A što je s onim službenikom u kojeg si pucao?

— On bi me zacijelo ubio. Želio me na bilo koji način privesti: živog ili mrtvog. Živog me nikako nije mogao svladati. Znači, preostalo mu je da me ubije... Bilo je, on ili ja...

— Možda... ali ti si izvan zakona. Vi, gospodo razbojnici, nikad nećete shvatiti da kad jednom prekoračite grani-

cu zakona, postajete sveopća meta, i tko god vas ubije, nije kriv. Bijah, ti ne možeš pobijediti. Jednostavno ne možeš. — Ben u jednom gutljaju ispije šalicu vruće kave i reče: — Bijah, odustani. Predaj se. Ja ću te privesti i sve ću učiniti da ti se pravilno sudi. Ako ne pristaneš, gonit ću te makar do sudnjeg dana.

Bijah mrko pogleda prema prozoru.

— Onda, tu je i djevojka, Ben. Ne vjerujem da će me čekati. Između nas dvoje nije bilo dovoljno dana zbog kojih bi me čekala. — Zatim se nenadano naceri. — Do vraga s tim, Ben, umalo si me nagovorilo. Zaboravio sam na svoj ludi plan. — Potom napuni svoju šalicu kavom i reče: — Ben, što kažeš na to?

— Na što?

— Hoćeš li mi pomoći? — On se posve približi Benu. — Do vraga, taj posao ne bismo obavili ovdje, u Državama!

— Ne želim kršiti bilo čiji zakon, Bijah. Ti to znaš. Meksički zakon ima istu vrijednost kao i naš. Ako poštujem svoje zakone, moram i njihove.

— Ah, ti si lud! — Bijah je žalosno buljio u kavu. — Nikad nisam vjerovao da ćeš pristati, Ben. Neka sve ide do vraga! Tako bih želio da smo na istoj strani.

— I ja.

Bijah podigne glavu. Njegove su oči paklenski plamtjele.

— Netko će te morati ubiti, Ben. Bojim se da ću to biti ja.

— Nadam se da nikad nećeš pokušati. Ti si dobar čovjek i ne bih te želio dokrajčiti, Bijah.

— Ti stara, lukava, tvrdoglava vučino! — procijedi Bijah. A zatim nenadano postane prijazan. — Došao si radi mene?

— Ne. Nitko ne zna gdje se skrivaš. Zao mi je što si ovdje. Sad ću te morati uhapsiti.

Bijah se nasmiješi.

— Sumnjam. Ti uvijek radiš samo jedan posao, a kako nisi ovdje radi mene... Nego, želio bih da upoznaš djevojku. Ona živi ovdje, u Tucsonu.

— E, upravo bih to želio.

Bijah obriše usta rukavom.

— Ona ništa ne zna o meni. Misli da sam rančer. — Zatim se nasmiješi. —

Pa to ću i biti nakon ovoga što spremam...

Ben odjednom osjeti silan umor. Jeo je mehanički, dok je njegov prijatelj nemarno lupkao prstima po stolu. Bijah je bio posljednji čovjek kojega je želio vidjeti, pa ipak, bude li postojala i najmanja prilika, pokušat će ga prevariti i uhapsiti. Dobro je znao da to ovaj od njega očekuje i zato ga je što-vao.

U stvari, bilo je besmisleno nagovarati Catlowa. To je već mnogo puta pokušavao i uvijek je u samom početku znao da neće uspjeti. Taj je ogromni Irac isuviše tvrdoglav.

Što li je ovaj put naumio? Rekao je da kani izvesti nešto izvan Država, znači, najvjerojatnije u Meksiku. A odnosi s Meksikom su ionako loši. Jedino, Catlow se uvijek dobro slagao s Meksikancima... on je volio njih, a oni njega.

Štoga Catlow smišljao, on ga mora spriječiti. A najjednostavniji način da mu osujeti planove jest da ga spremi u zatvor.

— Rekao si da držiš uperen pištolj ispod stola. E, ja ti ne vjerujem.

Catlow zareži.

— Ne tjeraj me da ti dokažem. Kad sam dolazio ovamo, bio mi je u čizmi. Sad ga držim na koljenu, u ruci. Da, da, nikad se ne igram s tobom. Prokleto si vješt s pištoljem.

— U redu, vjerujem ti, Bijah. Ali predaj mi taj pištolj i ja ću te uhapsiti... Uradi to prije no što odeš predaleko, jer tada nema povratka.

Catlow opet postane ozbiljan.

— Nemaš nikakvih izgleda, Ben. Sve sam već uredio... Nikad više neću imati ovakvu priliku, a ni ti. Najgore je što... Ben, u cijeloj toj mojoj družini nema čovjeka na kojeg mogu računati ako nešto loše krene. Istina, neki bi, možda, mogli odgovarati... Merridew, na primjer... samo što nisu dovoljno snalažljivi. Meni je potreban netko tko se lako može prilagoditi nagloj promjeni, netko tko će me moći zamijeniti ukoliko mi se nešto dogodi. A to si ti...

Mlada Meksikanka ponovno im napuni šalice kavom.

Ben se ogleda po prostoriji. Bila je gotovo prazna. Nitko nije mogao čuti o čemu govore.

Bijah se ponovno nalakti na stol.

— Slušaj, Ben, sklopimo primirje dok si u Tucsonu. Potragu nastavi kad odem.

— Zao mi je.

Bijah ustane.

— Tada radi po svome. — Derringer što ga je držao u svojoj velikoj ruci, bio je, zaklonjen veličinom same ruke, za ostale nevidljiv. — Zasad ostani sjediti.

Potom se uputi prema izlazu i nestane.

— o —

Primičući se kraju nogostupa, Ben pogleda niz ulicu, naprežući sva svoja čutila: vid, sluh i njuh i... još nešto... ono istančano, intenzivno čutilo što samo pojedinim ljudima pomaže da otkriju sitne kretnje i promjene u okolišu...

Bijah Catlow je nestao, ali je Meksikanac udaljen nekoliko kuća previše napadno promatrao Cowana, pa ovaj zaključi kako je to zacijelo Bijahov čovjek.

Ben izvadi iz džepa cigaru i zapali je. Nije mu se žurilo, kao ni svakom promišljenom čovjeku. Znao je da Bijaha može zgrabiti jedino s pomoću prijevara. Bijah očito ima mnogo prijatelja u Tucsonu. Osim toga, ovdje svi vjeruju da se čovjek treba brinuti jedino o sebi, te da ga se ostalo ne tiče. Ako Cowan želi Catlowa, neka ga samo uhvati. Oni mu u tom neće pomagati...

U stvari, vrlo malo vremena može utrošiti na Bijaha, jer je čovjek zbog kojega je zapravo ovdje, također negdje u blizini. Ben je za njim tragao kanjonom Salt Rivera i zemljom Apaša, a onda mu izgubio trag. Pa ipak je siguran da je progonjeni negdje u blizini.

U Fort Apacheu ga je zatekla vijest da je neki Miller u zasjedi dočekao vojnog blagajnika i opljačkao devet tisuća dolara. Navodno se potom uputio u Tucson, bratu.

Cowan odluči: najprije Miller, pa onda Catlow.

Okrene se i krene suprotnim smjerom.

Kako se približavala večer, kola su jedna za drugim nestajala s ulica. Nekolicina ljudi krenula je prema dijelu grada prozvanom Slobodna četvrt. Ben se zagleda u tom smjeru, a zatim se nakon kratkog razmišljanja uputi u salun »Quartz Rock«.

Kad je ušao, krene prema čovjeku za šankom čiji se pogled zaustavi na njegovoj zvijezdi.

— Neka bude pivo — reče Ben nakon kratkog razmišljanja, a zatim doda: — Vaš salun mi je preporučio prijatelj iz Silver Cityja.

Pipničar napuni kriglu i postavi je pred Bena.

— Sandoval... Znae ga, zar ne — reče Ben.

Šankista podigne Benovu kriglu i krpom obriše mokri šank.

— Što biste željeli znati?

— Zove se Miller. Možda ima i drugih imena. Stigao je u grad zadnjih četrdeset osam sati. Mislim da ovdje ima brata.

— Nema on ovdje brata... već šurjaka, a taj ne voli Millera... Samo što on može promijeniti? Miller je zao. — Šankist se nalakti. — No, ovaj put će se morati pristojno ponašati. Bijah Catlow udvara Cordiji Burton.

— Cordia?

— Skraćeno od Cordelia; kćer Mossa Burtona, Millerova šurjaka. Koliko sam ja čuo, Catlow je nestrpljiv čovjek.

Ben Cowan ispije gutljaj piva. Ne treba čekati ni sekunde... čini se da je sve usmjereno prema Bijahu...

VII

Ben Cowan je sve jasnije osjećao da zbivanja vode prema zapletu koji nije planirao.

Nije se više raspitivao niti javno pokazivao zanimanje za Millera. Tucson je mali grad, pa i bez toga lako može saznati ono što želi. Dovoljno je pozorno slušati tuđe razgovore i kao slučajno upadati u njih.

Na taj način je brzo saznao da je Moss Burton osobito štovan. Posjeduje sedlariju i nešto malo dionica obližnjeg rudnika, kao uostalom i svi građani. Osim kćeri Cordelije ima i dva sinčića; žena mu je učiteljica.

Kako je Miller pravi okorjeli razbijač, svojom naravi potpuno suprotan Mossu Burtonu, jednostavno im se priklupio, a ovi se nisu smjeli protiviti. Kako je oženio Burtonovu sestru, još im je i svojta.

Istodobno je Ben Cowan saznao i gdje Miller drži konja, s kim se druži i gdje se u Slobodnoj četvrti najviše zadržava. Također je doznao da se Miller spetljao s nekom mladom Meksikankom, te se svakog trenutka mogu očekivati neprilike jer njezina braća ne odobravaju njihovu vezu.

Ben je vjerovao da Miller ne zna kako ga je cijelo vrijeme slijedio. Istina, Miller je vrlo oprezan... samo što ni Ben Cowan nikada ništa ne prepusta slučaju. Želi Millera, ali živog... ako je ikako moguće.

Dva puta je Millera ugledao na ulici, ali svaki se put u njegovoj blizini nalazila neka žena ili dijete, tako da ništa nije mogao poduzeti. Ali Cowan nije nestrpljiv.

Trećeg dana po dolasku u grad, Ben Cowan spazi nekog čudnog Meksikanca. Dolazio je sredinom ulice jašući ridana, na kojemu su se jasno očitovali znakovi umora od dugotrajna puta. Jahač je u ruci držao karabinku, za pojasom imao dva pištolja, a na prsima dva prekržižena redenika s nabojima. Njegove široke kožnate hlače bijahu pri dnu razrezane kako bi se mogle vidjeti pomodne čizme. Kotačići mamuza bijahu veći od pezosa.

Meksikanac dojaše do saluna »Quartz Rock« i tamo sjaše. Ušao je s karabinkom u ruci. Nekoliko trenuta kasnije Ben spazi kako kroz stražnja vrata saluna žurno izlazi neki mali Meksikanac. Cowan polagano odšee do ulaza obližnje napuštene daščare i tu zapali cigaru. Nakon nekoliko minuta mali se Meksikanac vrati.

Ben pozornije pogleda Meksikančeva ridana. Bio je nekako neobičan i očito je stigao izdaleka; to se moglo zaključiti na prvi pogled. No to se na Meksikancu-vojniku nije zapažalo...

Vojniku? Zašto mu je to palo na pamet? Nikako se nije mogao dosjetiti razlogu, jedino što je nešto na tom čovjeku izazivalo njegovu pozornost... Bolje reći slutnju. Ben se nikada nije

suprotstavljao svojim slutnjama. Prečesto su se ispunjavale.

Meksikanac je, sinu mu, vjerojatno vojni bjegunac... ali odakle dolazi?

Sredinom ulice hitro se približavao konjanik i Ben se povuče dublje u njevu daščaru. Jahač bijaše Catlow. Sjao je pred salunom i odmah uđe.

Catlow je dojahao odande kamo je malo prije otrčao mali Meksikanac. Naravno, to još ne znači da su te dvije stvari povezane, ali ne bi trebalo odbaciti ni tu mogućnost.

Najednom Ben začuje neke glasove.

Veža u kojoj je stajao, bila je dva koraka daleko od kolkina. Prozor susjedne sedlarije nije bio mnogo dalje. Jasno je čuo glas neke djevojke:

— On nam je možda svojta, ali nije naša krv, tata, i ako mu ti ne kažeš da ode, ja ću to učiniti.

— Ne, Cordelia, to ne smiješ učiniti. Ne možeš čovjeka bez razloga izbaciti iz kuće.

— On je razbojnik, tata, a možda i nešto gore. Ti to znaš jednako kao i ja.

Potom zavlada šutnja i Ben Cowan pričekao. Nije volio prisluškivati, ali u ovom slučaju to mu je bila dužnost, jer su otac i kći bez sumnje govorili o Milleru.

— Tata, on se nekoga boji... ili neće ga... Nikad ne izlazi na ulicu a da prethodno ne pogleda kroz prozor.

Njezin otac je neko vrijeme razmišljao, a onda reče:

— Znam, Cordelia — potvrdi. — Ja mu mogu naložiti da ode iz naše kuće, ali što ako odbije? Ja nisam bio u ratu... nikad nisam baratao pištoljem... Sumnjam — doda — da se itko u Tucsonu može time pohvaliti.

— Ne želim da se s njime boriš.

— Ako odbije otići, što mi drugo preostaje? Cordelia, vi žene ponekad zahtijevate od nas muškaraca opasne stvari, i ne misleći o posljedicama.

Ben Cowan se potpuno prestao zanimati za Catlowa i došljaka Meksikanca. Pomisli: mogao bi sad zakucati na vrata susjedne sedlarije i ponuditi svoju pomoć... tako bi najlakše zaskočio Millera i uhapsio ga. Ali to bi Burtonove moglo izložiti opasnosti, a on nije imao prava nevinim ljudima donositi neprilike.

Odjednom začuje kako se u blizini zatvaraju neka vrata. Umiri se i pogleda lijevo i desno... Jedino je iz daljine dopiralo tupo udaranje čekića po koži. Zakorakne — i nađe se licem u lice s Cordelijom Burton. Ben brzo skine šešir.

— Molim vas, oprostite — reče vrlo zbunjen. — Ja...

Ona najprije pogleda njega, pa prozor sedlarije, a onda naglo požuri korak.

Ben htjede nešto reći, ali mu se jezik nije mogao niti pomaknuti. Zastao je na mjestu gledajući je kako odlazi. Bila je lijepa, nesumnjivo lijepa... i očito djevojka koja zna što želi...

Tren-dva kasnije polagano je krenuo prema salunu »Quartz Rock«. U glavi mu je brujalo stotinu pitanja. Osjećao se glupo; dopustio je da ga obična djevojka uhvati u prisluškivanju! I kako se samo zagledao u nju: kao obična budala...

Cordelia Burton lagano je išla nogostupom, a lupkanje njezinih potpetica nadaleko odzvanjalo nijemom večernjom ulicom. Trenutna uzrujanost koju je osjetila kad je neznanca ugledala na mjestu odakle je vrlo dobro mogao čuti njezin razgovor s ocem, po'ako je iščezla, ali je još uvijek bila zbunjena. Pristojno joj je prišao ispričavajući se... a ona je krivo postupila ne odgovorivši mu. Tko bi to mogao biti? I zašto je tamo stajao?

Odjednom se prisjeti da je na njegovim prsima zapazila zvijezdu.

Zvijezda je rijetkost u Tucsonu, a oni koji je nose, obično ne liče na ovog čovjeka...

Vjerojatno je tamo nešto promatrao...

Cordelia naglo pocrvenje, shvativši kakvu je grešku učinila misleći da nepoznati prisluškuje njihov razgovor. Na uglu ulice naglo se zaustavi.

Zнала je da bi trebala što prije stići kući. Bilo je kasno i pristojne djevojke se u ovo doba ne zadržavaju na ulicama. Ipak, njezina je znatiželja natjerala da se okrene i pogleda iza sebe.

Neznanac sa zvijezdom prelazio je ulicu koračajući prema salunu »Quartz Rock«. U istom trenutku ona spazi i Bijahova konja privezana za motku ispred saluna.

Pitat će Bijaha... on će zacijelo nešto znati o visokom strancu sa zvijezdom...

Najednom iza sebe začuje ravnomjerno lupkanje konjskih kopita.

Osvrne se i pogleda prema sedlu. Odmah je prepoznala visokog neznanca sa zvijezdom.

— Oprostite što smetam, gospođice, ali malo je prekasno za damu da bude sama na ulici. Ako dopustite, jahat ću uz vas do vaše kuće kako bih se uvjerio da niste imali neprilika.

— Hvala.

Djevojka osjeti u sebi uobičajenu vrstu straha pri susretu s nepoznatim ljudima. Ipak nastavi hodati gledajući ravno preda se.

Nakon nekoliko trenutaka neznanac ponovno progovori:

— Gospođice, nisam mogao prećuti razgovor između vas i vašega oca.

— Znači, ipak je prisluškivao! Njegine usne skupiše.

— Ne biste trebali nagovarati vašeg oca da otjera Millera. On bi to stvarno mogao pokušati. I što onda? I sami znate odgovor... Miller bi ga mogao ubiti. Što je još vjerojatnije, nastojao bi ga osramotiti, a to je još gore... Vrlo je neugodno biti osramoćen pred ženama... ponekad gore nego biti ubijen... Vaš bi otac u tom slučaju vjerojatno nabavio pištolj i pokušao se Milleru osvetiti.

Cordelia protrne. Po prvi put shvati kakve posljedice može donijeti njezin zahtjev. Naravno, Miller neće otići sve dok to sam ne zaželi, ali sama pomisao da bi se njezin otac mogao sukobiti s razbojnikom, izazva u njoj ledeni strah.

— Ja... ja nisam ni mislila o svemu tome...

— Tako izgleda, gospođice. I zacijelo niste namjeravali ostati vani tako kasno. A što da je naišao neki pijanac i počeo vas vrijeđati? Ja bih ga u tome morao spriječiti. Ali on bi to mogao krivo shvatiti pa bi me bezobzirno napao. Uskoro bi jedan čovjek bio ubijen...

— To je bio jedini način da nasamo govorim s ocem.

Kako su u taj mah stigli do njene kuće, ona zastane i okrene se Benu.

— Tko ste vi? Što radite u Tucsonu?

— Ben Cowan... zamjenik maršala Sjedinjenih Država...

— Vi... vi tragate za nekim?

— Za Millerom.

Miller? Pa zašto ga ne uhapsi? To bi sve riješilo. Ona zaželi nešto reći, ali Ben Cowan prvi progovori:

— Bio bih vam zahvalan kad o ovome ne biste nikome ništa govorili. Želim taj posao obaviti u najpogodnije vrijeme, kad nitko sa strane ne može biti ranjen... čak ni on. — Ben potom okrene konja.

— Laku noć, gospođice.

Odjaše niz ulicu prije no što mu je djevojka mogla zahvaliti. Ona uđe u kuću i zatvori za sobom vrata. Zatim priđe prozoru i pogleda za Benom.

Bijah Catlow sjedio je za stolom i razgovarao s njezinom majkom koja je čistila srebrninu. On zabrinuto pogleda Cordeliju.

— Umalo te nisam pošao tražiti — reče. — Ovo nije vrijeme za šetnje ulicama Tucsona.

— To mi je rekao i maršal Ben Cowan.

Bijah se trgne.

— Ben Cowan? Srela si ga?

Kad mu je objasnila kako ju je maršal sreo i dopratio, Bijah upita, ali nešto prebrzo:

— Je li ti rekao štogod o meni?

— Ne. — Bila je iznenađena. — Nije mi bilo ni nakraj pameti da se vas dvojica poznajete.

— Oh, da. Još iz najranijeg djetinjstva. Ben je dobar čovjek. Jedan od najboljih. — Zatim je ponovno pogleda. — Cori, je li rekao zašto je ovdje?

Ona trenutak oklijevaše.

— Ne — reče naposljetku.

Uskoro će doći otac, a i Miller... Miller koji se još nije sreo s Catlowom...

I doista: samo malo kasnije otvore se vrata i u sobu uđe Miller... mršav i vitak čovjek upalih obraza, kisela izraza lica i sumnjičavih očiju. On kratko pogleda prema Catlowu, a onda ih Cordelia upozna.

Bijahove podlaktice bijahu naslonjene na stol. Gledao je Millera ispod svojih čupavih obrva, ocijenivši ga jednim pogledom.

— Zdravo — reče nehajno.

— Gospodin Miller je oženjen sestrom moje majke. — Cordelia odluč

odmah pokazati kako između njih i Millera nema krvnog srodstva. — Posjetio nas je na par dana.

Miller je na riječi »par dana« mračno pogleda. Tada reče;

— Morat ću se zadržati duže no što sam mislio.

Izvana se začuju nečiji koraci i Bijah opazi brz Millerov pogled prema vratima. U sobu uđe Moss Burton.

— Jašem na jug — reče Catlow. Brzo je ustanovio okolnosti, procjenjujući riječi što su ih izgovorili Cordelia i Miller. — Zašto ne biste jahali sa mnom? — On čvrsto pogleda Millera. — Ljudi kao što smo vi i ja bolje se osjećaju kad spavaju pod vedrim nebom, zar ne?

Tišina koja je u sobi zavládala natjera Cordeliju da prestane disati.

Jedva je primjetno oklijevala postavljajući zadnji tanjur na stol.

— Krenut ću kad za to budem spreman — odgovori Miller nabusito.

Catlow ga ponovno pogleda. Hladno zadovoljstvo zatitra u njegovim očima.

— Tada se, čovječe, spremite! — procijedi.

VIII

Iako je Miller bio oprezan, pustio je da mu ljutina i srdžba ispune cijelo tijelo. Oči su mu bile uprte u tanjur i on se zadnjim snagama borio da ne zamahne preko stola i udari Catlowa. Prisili se da u usta stavi zalogaj, a onda ga počne žvakati.

— Ovo si zacijelo ti skuhala — dobaci Cordeliji. — Ne sviđa mi se.

— Kad slijedećeg puta navratite — odgovori ona hladno — voljeli bismo da dođete s tetom Ellie. — Potom jedva čujno zapita: — Gdje je sada teta Ellie?

— U Kanzasu.

— Baš bismo je željeli vidjeti. Ona je ovdje uvijek dobrodošla.

Moss Burton se vrati iz kuhinje gdje je oprao ruke. Sada je žalio što tamo nije ostao.

Miller ga ugleda i dobaci mu pogled pun mržnje.

Bijah ne bi bio Bijah kad ga se ne bi ticale tuđe stvari. Kako bi spasio Mossa od namjere da Milleru kaže

neka ode iz kuće, i svega onoga što bi za tim slijedilo, reče:

— U svakom slučaju, ovdje vam se više neće sviđati — zadovoljno se iskeši. — Cordi ima novog udvarača.

— Što se to mene tiče?

Catlow se smijuljio. U njegovim se očima i glasu mogla opaziti silna zloba.

— Mislim da bi vas se moglo ticati. Ne događa se svakog dana da djevojci udvara zamjenik saveznog maršala.

U Milleru prestade gorjeti mržnja. Sve što je sad osjećao, bio je veliki strah.

— Ne vjerujem vam — mrmljao je dok mu se u ruci tresla šalica čaja.

Catlow se naglo dosjeti riječi nekog pijanca, te odluči Millera namamiti na trik.

— Nedavno je netko ubio vojnog blagajnika... tamo negdje kod Stein Pasa... Možda maršal traga za njim? Jeste li vi, Milleru, bili u vojsci?

Ovaj ispije kavu kako bi prikrio strah. Dobro je znao što su maršali kadri učiniti kad tragaju za nekim. Naučio je to dok je bio u Fort Smithu. Zašto je bio takva budala i došao upravo u Tucson? Previše ljudi zna da ovdje ima šurjaka.

Mora se nekako izvući. Treba odmah nekamo otići, ali kamo? Prescott ne dolazi u obzir. Tamo ga poznaje previše ljudi. Možda Yuma? Pa i tamo bi ga netko iz tvrđave mogao prepoznati...

— Taj me maršal uopće ne zanima. Jasno je da ne traži mene... ja sam samo došao posjetiti svojtu. — On odgurne svoju stolicu i ustane, zureći pri tom u Bijaha koji se očito zabavljao uzbunom koju je izazvao u Milleru. — A tebe ću ja još vidjeti.

— Pred vanjskim vratima, ako želiš — reče Catlow nemarno — ili ispred »Quartz Rocka« za pola sata...

— Bit će vremena — reče Miller — i mjesta.

— Ti i Matt Giles... — procijedi Catlow.

Kad je Miller otišao, Cordelia zapita Bijaha:

— Tko je Matt Giles?

— Čovjek kojeg sam poznavao. Mislio sam da i Miller ponešto zna o njemu.

Odmah nakon toga iz ugla sobe uze Cordelijinu gitaru i, lagano se prateći, zapjeva »Buffalo Ga's«, a potom nastavi s pjesmom »Sweet Betsy from Pike«. Pjevao je lagano i zadovoljno, upravo kako je to činio i uz logorske vatre. Sve što je radio, radio je dobro i pronicljivo. Dok je pjevao, gledao je Cordeliju.

Kako je ta djevojka savršena, mislio je. Hrabra je i posjeduje neku tajanstvenu snagu, a usto je i istinska dama. Uravnotežena je, bez ikakvih posebnih zahtjeva, dobrodušna, uvijek prijateljski raspoložena.

Catlow nema pojma što Cordelia misli o njemu. Sreo ju je, proveo s njom jednu večer i nekoliko je puta posjetio u njezinu domu. To je sve.

Zna da uskoro mora otići i, na svoje veliko iznenađenje, ustanovi da ne želi ići. Sjeti se svega što je rekao Cowanu: kako se želi skrasiti i oženiti ovom djevojkom. Sada je spoznao da to uistinu želi. A Cordelia ništa ne zna o njegovu životu. Misli da je stočar koji traži posjed.

Naslaućuje da joj se nimalo ne bi svidjele sve ove priče o njemu. I ne samo njoj, već i njezinom ocu.

Moss Burton je prosječan čovjek. Cijelog dana radi na svojim sedlima. Čizmama i uzdama, i malo se brine za ulična ogovaranja. Posao prekida jednom dnevno kako bi otišao kući na ručak. Sedlariju zatvara neposredno prije večere. Rijetko zalazi u salone.

Dok je svirao, Bijah je mislio na pustolovinu koja ga očekuje. Njegova družina broji dvanaest ljudi. Nekolicina su, doduše, stranci, ali ih je Bijah proučio s mnogo opreza. Vrlo dobro zna što ga čeka.

Predvidio je manje-više sve: ne samo putovanje na jug i pljačku, nego i bijeg. A bijeg je, po njegovu mišljenju, najteži dio cijelog plana. S malo sreće mogu neopaženi stići do svog odredišta, i ako sve dobro prođe, kupiti milijune. No, njihova je velika kušnja — u bijegu.

Bijah je svojim ljudima odao samo dio plana. Plan bijega sačuvao je za sebe.

Možda po svojoj naravi on i jest nazao, ali ovo je isplanirao sabrano i polako. Još samo ovaj put, pomisli, i

svršeno je s ovakvim životom... nakon ovoga će s Cordi u Oregon i tamo se baviti stočarstvom...

Oko deset uvečer napustio je dom Burtonovih. Kad je stigao do svog prenoćišta, ugleda Merridewa koji je besposleno stajao na ulazu.

— Unutra je maršal... želi razgovarati s tobom...

Ben Cowan je sjedio u mraku u stolici za ljuljanje. Bijah skinu sa svjetiljke stakleni tuljac i šibicom upali stijenj. Zatim vrati tuljac na svjetiljku i prinese je Benovu koščatu licu.

— Opet me namjeravaš uhititi?

— Ne — odgovori Ben — Došao sam ti dati prijateljski savjet.

Bijah se naceri.

— A što bih drugo i mogao očekivati od tebe? Što je sada?

— Miller... Stvorio si sobi neprijatelja. Ovaj je opasan.

— On? Mala je to riba. Ja ne tražim neprilike, ali ako on želi, imat će ih.

— Ne potejenjaj ga. Gori je od Gileasa.

— On? — ponovi Catlow sumnjičavo. — Ti si lud.

— Znam ga dobro. Slijedim ga sve od Novog Meksika. Taj je čovjek gori od vuka. Pričekat će i godinu-dvije ako je potrebno. On nije kao ti ili ja. Njegova mržnja traje.

— I to je sve zbog čega si me posjetio?

— Dovoljno. Zar sam ikad od miša stvarao slona? Znam ja takve ljude.

Catlow sjedne i zapali cigaretu.

— U redu. Ako ti kažeš da je takav...

— Želim ga zgrabiti, ali to ću učiniti kad u blizini ne bude nikoga... za slučaj da dođe do pucnjave. Ne želim da strada netko nevin.

Bijah sjedne na krevet i skinu čizme. Sjedio je neko vrijeme rukama trljajući tabane, a potom skinu opasač i objesi ga do uzglavlja kako bi mu bio pri ruci dok spava.

Kerozinska svjetiljka bacala je svoju škrtu svjetlost u sve kutove sobe u kojoj bijaše posve malo pokuštva: krevet, ormar, stolica za ljuljanje u kojoj sad sjedi Ben, stol sa čašom i vrčem za vodu, stolica. U uglu sobe, pored vrata, Bijahovo je sedlo, njegove bisage, smotani pokrivač i puška.

Ben izvuče iz džepa cigaru i zapali je. Njegov se pogled spusti na Bijahovu opremu. Da, tamo je i čutura. Svježe napunjena. Kako je Bijah bio u gradu, znači da ju je napunio netko od njegovih... vjerojatno Merridew. Dakle, uskoro polaze.

— Želio bih razgovarati o tom tvom poslu — predloži Ben.

— Do vraga! — uzvikne Catlow. — Mislio sam da ćeš biti zadovoljan ako što prije odem iz grada... Tada bi češće imao priliku šetati s mojom djevojkom. Pokušavaš mi je oteti?

Ben zatrese glavom.

— Dobro znaš da nije tako. Bila je sama na ulici... Osim toga, uhvatila me da prisluškujem njezin razgovor s ocem. Radiło se o Milleru... Umalo je oca natjerala u sigurnu smrt... Bijah... ti očitó namjeravaš učiniti nešto u susjednom Meksiku. Time to postaje stvar cijele naše države. Kako sam ja njezin službenik, moram te u tome spriječiti.

Ben ustane.

Bijah se iskesi skidajući košulju. Bio je izvršno građen. U njegovim se mišićima očitóvala snaga. Ben Cowan je nije jednom pobliže upoznao...

— Tada me zaustavi. Ali ja te još uvijek želim uza se. Mnogo bi mi više vrijedio od svih ostalih.

Zatim malo pošute.

— Zašto ne pošalješ Merridewa da dokrajči Millera? — progovori Ben. — Taj stari je pravi vuk. On bi to zacijelio dobro obavio.

— Svoje stvari rješavam sam.

Ben stavi šešir na glavu.

— Zao mi je što te ne mogu odgovoriti. U stvari, nisam ni vjerovao da ću uspjeti. — Zatim Bijahu pruži ruku. — Srest ćemo se još.

— Ben, zatvori oči pred ovim mojim pothvatom. U suprotnom ću ti to ja morati učiniti... zauvijek... Shvati da je ovo veliki posao... i posljednji.

Ben Cowan iziđe u noć prošavši pored Merridewa koji je i dalje sjedio u mraku pokraj ulaza. Napravi dva-tri koraka, ali naglo zastane i vrati se starome.

— Znaš li Millera?

— Znam.

— Traži Bijaha... prije ili kasnije će ga naći...

— Catlowu nije potrebna tuđa pomoć.

— Znam. Nosim par ožiljaka kao dokaz za to, ali četiri oka bolje vide nego dva.

Cowan odšeta niz ulicu i na trenutak zastane, ogledavajući se. Morao je i sam biti oprezan, jer će se Miller ponajprije pozabaviti njime. No on se na takve stvari već privikao... U njegovu je poslu uobičajeno da i sam lovac bude lovljen.

U taj mah je stigao do prenoćišta »Shoo-Fly« u kojemu je bio iznajmio sobu. Odjednom nedaleko opazi dvije sjene. Mjesec koji se već bio visoko uzdigao, jasno ih je ocrtavao. Tada jedna sjena iščezne a druga se pripije uz zgradu.

Čekaju li njega? Možda je drugi čovjek otišao na stražnji ulaz prenoćišta kako bi ga zaskočio s leđa? Samo je trenutak oklijevao, a onda se okrene na peti i odseče prema salunu »Hanging Wall«. Bez oklijevanja uđe.

Uz šank je besposličarila nekolicina ljudi, razgovarajući o svemu i svačemu. Trojica ili četvorica sjedila su za kartaškim stolom. Kad je Ben ušao, jedan od njih ga znatiželjno pogleda — Rio Bray.

Ben Cowan naruči pivo i pričeká. Nakon nekoliko trenutaka vrata saluna se zanjíšu i na njima se pojavi Miller. Krene prema šanku, ali kad spazi Bena, korak mu postane nesiguran. Prividno se nije osvrtao. Zastao je pored šanka malo dalje od Bena. Zatim se nasloni na šank i zabaci šešir. Premda je noć bila hladna, lice mu bijaše osuto znojem. Razbojnikove su oči izbjegavale Benove.

Cowan pogleda u svoje pivo. Želio je Millera i sada ga ima.

Zašto da ga odmah ne zgrabi?

IX

Miller je znao kako valja postupiti: povući će pištolj na najmanji Benov pokušaj da mu stavi lisičine. Ben, koji je upravo tako i pretpostavljao, okani se zamisli da razbojnika odmah zaskoči, te odluči pričekati.

Stajali su međusobno udaljeni svega 4-5 metara. Između njih bijahu tri čovjeka. Rio Bray ustane od stola za

kojim je promatrao igru, krene do prozora, te se odatle zagleda u Bena.

Nedaleko od njega, sam za stolom, sjedio je Milton Duffield, bivši maršal a sada poštanski nadglednik. Vrlo dobro je baratao pištoljem. Duffield je, sjeti se Ben, dobar čovjek, ali također i čvrst. Ima mnogo prijatelja. Tko se s njim upusti u borbu pištoljima, ne može biti siguran u njezin ishod. Dosta pije...

Ben Cowan se najednom sjeti svog prenoćišta, te odluči krenuti onamo prije nego se zatvori.

Tucson je u to doba bio bez hotela. Onaj tko u gradu nije imao prijatelja ili rođaka, morao se, ako želi prenoćiti, snalaziti kako zna. Bilo je nekoliko prenoćišta u koja su se sklanjali lutalice; takvo bijaše i »Shoo-Fly«.

Rio Bray se odmakne od prozora i krene prema šanku.

Zaustavi se pokraj Bena.

— Zdravo, šerife! Tucson je prilično daleko od Cross Timbersa. — On pogleda prema Milleru. — Budnost i sigurnost u sebe uvijek pobjeđuju lošu namjeru, šerife.

Millerov brzi pogled bio je ispunjen mržnjom, ali Rio mu ne ostane dužan:

— Pazite gdje spavate, šerife — reče. — Ljudi nikad ne paze dovoljno gdje u kući ostavljaju noževe; noćni bi se posjetitelji lako mogli njima poslužiti.

Miller spusti čašu na šank i krene prema vratima. Ben Cowan ga je promatrao naslućujući da će ovaj sada potražiti skrovito mjesto i pričekati ga da izađe.

— Neće on noćas nikamo, šerife — reče Bray. — Izvan grada je mnogo Apaša, a Tucson vrlo siguran. Osim toga, Peta konjička brigada daje sutra navečer koncert. Već se radi toga isplati ostati u gradu!

Vidjelo se da je Rio Bray dosta popio. Bio je vrlo raspoložen i svakoga zadirkivao. Cowan je osjećao da mu on nije po volji, ali zbog toga nije nimalo žalio. Bray je odlučan i dobar čovjek, ali je jasno da će uskoro poći razbojničkim stazama, bez obzira na posljedice.

— Da ... koncert! Tucson nije običan grad, šerife. Ima i knjižnicu. Ha, baš je prije nekoliko dana iz nje izašao neki Mansfield s gomilom knjiga! ...

Rio Bray otpije malo piva.

— Da, ovo je prava metropola! Kažem vam ...

— Oprostite — reče Ben odrješito i naglo krene prema stražnjim vratima.

Prošao je kroz kratki hodnik, otvorio vrata i izašao u mrak. Okrene se nadesno i pričeka da mu se oči priviknu na tamu.

Znao je da neko vrijeme nitko neće izići iz dvorane, ukoliko svi, kao i on, pretpostavljaju da ga vani čeka Miller.

Ben skrene za ugao zgrade. Noć je bila mirna. Negdje izvan grada zavišao je kojot. Prolaz između saluna i susjedne zgrade bio je dovoljno širok da njime mogu proći teretna kola. Ben se uputi u tom smjeru. Ruka mu je počivala blizu pištolja. Kad je prošao pčla duljine zgrade, zastane da pogleda što se događa na ulici.

Nasuprot salunu bila je neka koliba. Nogoštup ispred nje bio je natkriven, pa su joj zidovi bili u sjeni. U trenutku kad je Ben pogledao prema kolibi, nešto se iza njega pomakne i on se baci ulijevo. Začuje pucanj i u prašinu pored njega zabije se metak. Pucanj je planuo iz prolaza između dviju zgrada. Ben odgovori samo djelić sekunde kasnije, a onda potrči prema stražnjoj strani saluna. Pištolj mu je bio spreman da ponovno opali.

Svuda je bilo mračno i tiho. Ben stane, pričeka, osluhne. Ništa se nije čulo. Tek malo kasnije odnekle dopre podrugljivo smijuljenje.

Ben Cowan je oklijevao. Nije mogao odlučiti da li da pokuša ustanoviti tko je to pucao u njega i kome je sve to tako smiješno, ili da sve pusti i krene u »Shoo-Fly«. Na kraju se ipak odluči za ovo drugo.

Nije ostao u prenoćištu, već je za svaku sigurnost izjahao izvan grada, smjestio se na nekom skrovitom mjestu, legao, stavio pod glavu šešir, pokrio se pokrivačem iz prenoćišta i zaspa.

Probudio se kad je već bio dan.

Najprije je vratio pokrivač u »Shoo-Fly«, a potom se najeo. Tek tada pođe u »Hanging Wall«.

Nije mu bilo teško pronaći tragove čovjeka koji ga je sinoć pokušao ubiti. Ustanovio je da je neznamac u stvari

išao za njim! Tko god to bio, izišao je nakon njega iz saluna!

Vrati se u »Shoo-Fly« i pokuša se prisjetiti tko je sve bio u salunu kad je sinoć izlazio na stražnja vrata. Dobro se sjećao lica, ali nikoga nije mogao posebno osumnjčiti. Možda se i sam Miller vratio nakon njegova odlaska?

Pomisao na Rio Braya odmah je otjerao. Rio je blizak Catlowu, a Catlow ne želi ubiti Bena .. ili možda ipak?

Brayev razgovor očito je bio posljedica količine piva koju je ovaj popio, ali možda nije tako.

— Neprilika je u tome — reče Ben sam sebi — što sumnjaš u svakoga.

U njegovu poslu to je, čini se, neizbježno.

— o —

Cordelia Burton je po svom običaju ustala rano. Dok je pospremala po kući, nije mislila na Catlowa već na Cowana.

Nikad mu nije jasno vidjela lice, jer je uvijek bilo zasjenjeno šeširom, ali je znala da će ga prepoznati netom ga ponovno ugleda; a ona to i želi.

Kakav je on čovjek? Davala je prednost mirnim ljudima koji mnogo ne pričaju. Je li uistinu toliko siguran u sebe kako se doima?

— Majko — reče odjednom — idem u grad.

Majka je pogleda. Na njezinu je licu titrao smijeh.

— Bijah je bio ovdje ... pred zoru ...

— Bijah?

— Da. Pretpostavljam da je bio. Našla sam papir ispod stražnjih vrata.

Cordelia uze list s manje zanimanja no što bi to učinila dan ranije. Pročita:

»Kad se vratim, ti i ja ćemo porazgovarati. Ako ti je potrebna pomoć, obrati se Benu Cowanu.

Abijah«

Znači, otišao je. Rekao joj je da će uskoro otići, jer ima nekog posla u Meksiku ...

Nedostajat će joj, jer nitko nije veseliji, uzbudljiviji, zabavniji od nje-ga ... Osim toga zna da se odsad nikom neće moći obratiti u slučaju neprilika kakve njoj i njezinoj obitelji može stvoriti Miller.

Zatreba li pomoć, spomenuo je u pismu, neka se obrati Benu Cowanu. Sjeti se kako je Bijah pričao da su njih dvojica prijatelji još iz djetinjstva ... Zamislila je da Bijah o maršalu govori sa štovanjem.

Cijeli je dan provela u razmišljanju. Uvečer, kad se spremala u postelju, začu je kako u prizemlju netko kuca na vrata. Oprezno proviri iz svoje sobe. Dolje je stajao stari Allen. Uvijek je predvečer običavao posjetiti njenog oca. Tada bi njih dvojica beskonačno pretresala događaje što su se zbili tijekom dana. Allen bi uvijek ispričao nešto zanimljivo ili donio neku novost. Možda zna nešto o Cowanu?

Prve riječi nije mogla razabrati, ali je zato ostatak izvrsno čula:

— ... došao pred nepunih deset minuta. Doveo je sa sobom Catlowa. Stavio mu je lisičine i odveo ga u zatvor.

Zatim je rekao nešto što opet nije razumjela. Mogla je razabrati samo riječi »tražen u Teksasu«.

Bijah Catlow uhićen?

X

Do jutra se vijest raširila po cijelom gradu: Bijah Catlow za rešetkama! I tada je Cordelia otkrila ono što su, čini se, već dugo svi znali ... Bijah Catlow je prijestupnik i revolveraš poznat po cijelom Zapadu ...

Još se jedna novost proširila: Millera traže zbog dezerterstva i ubojstva, ali je iščeznuo.

Uskoro su svi u Tucsonu prepričavali kako je Ben uhvatio Bijaha. U stvari, prvi je to ispričao sam Bijah, smijući se svojoj vlastitoj lakovjernosti.

Jahao je prerijskim, kad je ispred sebe, na zemlji, spazio nov-novcati bijeli sombrero, očito vrlo skup. Zaustavio je konja, sjahao počeo prema njemu. U taj mah je za leđima začuo Cowanovu zapovijest da podigne ruke uvis.

Kako se već bio sagnuo da podigne šešir, nikako nije mogao odgovoriti pucnjavom. Najprije bi trebalo izvući pištolj, zatim se uspraviti, okrenuti, naciljati, i tek tada zapucati ... nije, dakle, imao nikakva izgleda protiv

čovjeka brzog poput Bena Cowana. Stoga se Catlow predao.

Ben Cowan mu je odmah stavio na ruke lisčine.

— Ne želim te ubiti, Bijah — objasnio je — i bio ja proklet ako uskoro ne pokušaš pobjeći.

— Jasno da hoću — reče Bijah skrušeno. — Očekuje me divan posao tamo preko granice.

Cowan je o svemu tome šutio, ali je Catlow uvijek iznova prepričavao dogodovštinu. Priča se brzinom munje širila od čovjeka do čovjeka, po štalama i salunima. Sve je zanimalo kako je to Ben Cowan nadmudrio svog starog prijatelja, skriven na mjestu gdje se ni pustinjaška lisica ne bi mogla sakriti.

Cowan je preko noći postao omiljen, tim više što Bijah uopće nije prigovarao hapšenju...

Cowan je upravo sjedio za stolom u šerifovu uredu i pisao izvještaj, kad uđe Cordelia Burton s košaricom pokrivenom ubrusom.

— Maršal Cowan? Mogu li ovo predati zatvoreniku?

— Gospodice, kad se radi o Bijahu, nikome ne vjerujem. Taj je čovjek opasniji od zmiје i lukaviji od rakuna.

Uze djevojci košaricu i otkrije ubrus. Samo je zatreptao očima ugledavši pola pite od jabuka, pržena pileca prsa, a i ostale slasne jestvine.

Bijah Catlow ustade s ležaja i priđe rešetkama. Lice mu žestoko po crvenje.

— Gospodice, nisam se nadao da ćete me ikad zateći u ovakvu položaju.

— Tada niste trebali učiniti ono zbog čega ste ovdje. Uvjerena sam da vas je maršal s razlogom zatvorio.

— O, naravno! On nesumnjivo posjeduje taj svoj razlog — zareži Bijah. — Da mi je samo znati odakle mu taj otrcani trik. Nikad nešto slično nisam čuo! Nov-novcat šepir na stazi! Nko ga unaokolo. Pomislio sam da ga je netko izgubio. Sjahao sam, pošao prema sombreru, i tad me ovaj zaskočio.

— I vi mu se još divite! — nasmije se djevojka.

Bijah je brzo pogleda.

— Zar Benu? Najbolji čovjek kojeg sam ikad sreo. — Zatim se naceri. — Ali pričekajte... tko se zadnji smije...

Grad se valjao od smijeha, jer je idućeg jutra ustanovljeno da je Bijah Catlow pobjegao...

Ben Cowan je stražario gotovo do zore, a zatim se zavukao u svoj duboki stolac, pokrio lice šešinom i zaspao.

Sat kasnije tamničar ga probudi:

— Pobjegao je! Catlow je pobjegao!

I zaista: njegova je ćelija bila prazna.

Tamničarova je priča bila jednostavna: upravo je kuhao kavu, kad se na vratima pojavi njegova kći, a za njom tri zakrabiljena muškarca. Njega i kćer su zavezali, zapušili im usta, njemu uzeli ključeve, otvorili ćeliju i pustili Bijaha napolje...

Nikome ništa nisu učinili. Dapače, tamničarovo su se kćeri, osim što su joj malo prijetili revolverom, obracali krajnje uljudno.

Cowan je znao da je Catlow ovdje omiljen. Također je znao da bi tamničarova kći, vjerojatno, i bez prijetnje revolverom pomagala bjeguncu. Ni tamničar nije bio previše uznemiren Bijahovim bijegom.

Cowan, pun očaja, podere izvještaj o Catlowovu uhićenju i pođe u štalu.

Ali tamo nije bilo njegova konja. Na zidu praznog odjeljka bila je pričvršćena poruka:

»Konj ti je na Kitchenovu ranču. Zao mi je što ćeš neko vrijeme pješice, ali žuri mi se. Poslovi.«

Poruka nije bila potpisana, ali to i nije bilo potrebno.

Za samo sat vremena Ben Cowan je shvatio koliko prijatelja ima Catlow, i kako to čovjeku može biti korisno. Odjednom nitko u gradu nije imao konja »spremnog da odmah krene na put«. Nekim konjima bijaše povrijeđena noga ili su ih već bili obećali drugima, ostali su pak bili na paši ili na neki drugi način nesposobni za jahanje. Doduše, kasno poslijepodne su mu mnogi i sami nudili konja, ali su znali, a i njemu je to bilo jasno, da je Bijah Catlow sad već puno predaleko a da bi ga se moglo uhvatiti. Tucson se opet smijao.

Ben Cowan je sjedio za rasklimanim stolom šerifova ureda razmišljajući

čl o neprilici u koju je dospio. Bijah Catlow i Miller... obadvojica su mu izmakli...

Catlow je bez sumnje otišao u Meksiko. Poslije maio razmišljanja Cowan zaključio kako je i Miller vjerojatno pošao istim putem. Kao vojni dezertter mora zaobilaziti mjesta gdje bi ga mogli prepoznati. Njemu je Tucson najvjerovatnije bio samo postaja na putu za Meksiko...

Catlow je govorio o nekom velikom poslu. Dolazak meksičkog vojnika očito je u vezi s njegovim planom. Možda se radi o plaćama meksičkih vojnika? Da ih Bijah ne kani opljačkati?

Ben Cowan počne istraživati onako kako je najbolje znao: zapitkujući, mijenjajući teme razgovora, a također i prisluškujući.

Prvi put je nešto određenije doznao u razgovoru sa starim Allenom, bivšim vojnikom. Sreli su se za ručkom u »Palaceu«. Allen je pričao o smrti Juareza i njegovu nasljedniku Lerdu.

— Znae — reče Allen — ja sam i očekivao da će se tako nešto dogoditi. Stalno sam se pitao hoće li ona stvar sa srebrom izići na vidjelo.

— Kakvim srebrom?

— Sebastian Lerdo bio je ranije desna ruka Juareza. Prije no što su došli Francuzi, i konzervativci i liberali trebali su novaca. Najbolji način da se pribavi novac bio je da se zaplijene pošiljke iz rudnika. Lerdo je brzo djelovao. Međutim, kad je sa svojim ljudima zaplijenio jednu pošiljku srebra, u Mexico City je ušao francuski general Forey s trideset tisuća vojnika. Dogodilo se to 19. lipnja 1863. Juarez je pobjegao u San Luis Potosi, a karavana s dva milijuna dolara u srebru netragom nestala.

Kad je Juarez 1867 pobijedio na predsjedničkim izborima a Lerdo postao njegov ministar, njihov se odnos izmijenio. Na kasnijim se predsjedničkim izborima kandidirao i Lerdo, ali je izgubio. Međutim, postao je predsjednik Vrhovnog suda. Nakon Juarezove smrti postao je i predsjednik...

— A što je bilo s dva milijuna dolara u srebru?

— Nešto od toga bilo je i u zlatu... Oni koji znadu cijelu priču, ništa ne govore. Lerdo ima vlastite ciljeve i taj-

nu nestalog, bogatstva čuva za sebe. On je predsjednik, a takvo mu bogatstvo pruža ogromne mogućnosti... pogotovu protiv tako opasnog protivnika kao što je Diaz...

Ben Cowan je pozorno slušao Allena koji nastavi podrobno razglabati o burnim zbivanjima 1872. godine u susjednom Meksiku.

Tucson je u to doba u mnogome bio povezaniji s Meksikom nego sa Sjedinjenim Državama. Samo prije nekoliko godina on se i službeno nalazio u Meksiku. Mnogi su njegovi građani bili Meksikanci i u Meksiku imali rođake. Mnogi su Angloamerikanci oženili Meksikanke i tako se također čvrsto povezali s Meksikom.

Recimo, napregnuto je razmišljao Ben, recimo da je Lerdo odlučio premjestiti ona dva milijuna sa skrovitog mjesta u Mexico City... Vjerojatnost je mala, ali ipak postoji... Sve zavisi o tome gdje se srebro sada nalazi... A onaj je meksički vojnik, na primjer, mogao donijeti poruku Catlowu...

— To srebro... nije li, možda, nestalo negdje u Sonori?

— Znači, i vi ste već čuli tu priču? Da, točno. Bilo je u Sonori, a onda nestalo bez traga... Nešto ću vam reći, šerife: ako itko zna gdje je srebro sada, onda je to Lerdo! On je izrazito oštrouman čovjek... Da, mudar je, vješt, sposoban, ali ne vjerujem da dovoljno poznaje svoje ljude. Možda živi predaleko od njih... Svašta bi se nepredviđeno moglo dogoditi...

Te je večeri, mnogo kasnije, Ben besposleno sjedio u salunu »Quartz Rock«. Po običaju je napregnuto slušao što govore ljudi oko njega. Onda se u jednom trenutku uputi prema šanku i zapita pipničara:

— Ovdje je bio nekakav meksički vojnik... Sastao se s Bijahom ovdje i u »Hanging Wallu«... i nešto s njim razgovarao... Jako me zanima o čemu su razgovarali.

Šankist je oklijevao, a tada se sreo s Benovim hladnim pogledom.

— Bijah mi je prijatelj. Čuo sam da je i vaš prijatelj... ali vi ste ga zatvorili...

— Gledajte — reče Ben tiho. — Bijah mi je uistinu prijatelj. No on je tvrdo-

glavi bivol koji nikoga ne želi slušati. U ovom trenutku srlja u propast.

Cowan je znao da malo preuveličava, ali je vjerovao da bi ono što govori ipak mogla biti istina.

— Odvažio se na nešto što premašuje njegovu snagu. Poginut će ukoliko ga ne zaustavim... a ja uopće i ne znam gdje je sada. Na kraju krajeva — doda — ionako ga u Meksiku ne bih mogao uhapsiti.

— Ah, da — složi se barmen — upravo je tako.

Posluži nekog gosta, pa se vrati Benu.

— Nemam pojma kamo je otišao... Jedino taj Meksikanac... Čuo sam da nekoliko puta spominje Hermosillo... i nekakvu karavanu mula... Čini mi se — nastavi pipničar — da je nagovarao Bijaha da učine nešto prije nego ta karavana stigne u Hermosillo...

Bilo je sve to daleko od dovoljnog, ali bi Cowan i s puno manje podataka ušao u trag onome koga progoni.

U redu, dakle. Sve govori u prilog tome da je Bijah Catlow krenuo prema Hermosillu. Stoga će i on krenuti onamo. Na sreću. Catlowa mu nikad nije bilo teško slijediti.

Ben se počeo spremati na put. Kupio je teretnog konja, zalihu hrane i municiju.

Kad je sunce sutradan izašlo, Ben je već bio odmakao desetak milja od grada prema granici.

XI

U trenutku kad je Bijah Catlow ušao u Meksiko, njemu se zameo svaki trag.

Koliko je Ben Cowan uspio pronjuškati, Bijahova se družina u tom trenutku sastojala od četvorice jahača. Sudeći po opisima onih koji su ih vidjeli a htjeli su ustoj i govoriti, jedan je od te četvorice Old Man Merridew. Drugi je, po svojoj prilici, što se zapravo moglo i očekivati, Bray. Treći je nesumnjivo Meksikanac najvjerojatnije vojnik koji se s Bijahom sreo u Tucsonu...

Što god Bijah planirao, teško će moći izvesti s tako malom družinom.

Ben se zaustavi u Nogalesu, mjestancu koje je dijelom u Meksiku, a dije-

lom u Sjedinjenim Državama. Tu kupi nekoliko boca tekile, a zatim počne zapitkivati: piće za odgovor. Jesu li protekle noći u gradu boravili neki gringosi kojih nikad ranije nije bilo ovdje?

Saznao je da su bila dvojica-trojica i odjahala prema Magdaleni, što je vrlo glupo jer taj put vrvi od Apaša kojima se mogu oduprijeti samo velike, dobro naoružane družine.

Koji sat kasnije Cowan izjaše iz Nogalesa i uputi se prema Magdaleni. Uskoro naiđe na tragove konja koje odmah prepozna. Naime, još se u Tucsonu upoznao s otiscima kopita Oatlowova, Merridewova i Brayeva konja — i sad ih je ponovno gledao pred sobom!

Potom je Cowan pronašao mjesto gdje su Bijah i njegovi logorovali prve noći. Bila je to neka presušena vododerina udaljena svega nekoliko milja jugozapadno od Nogalesa. Ustanovio je da su se maloj skupini ovdje pridružila još dvojica jahača.

Ben nastavi slijediti njihove tragove. Pola dana jahanja od prvog noćišta skupini se pridruži neki Indijanac bez konja.

Cowan pokuša ustanoviti odakle je Indijanac stigao. Uskoro pronađe mjesto gdje je čekao Bijahovu družinu — bilo je nekoliko stotina metara udaljeno od mjesta sastanka. Tu Ben otkrije desetke opušaka cigareta koje je Indijanac vjerojatno popuštao čekajući Catlowa. Kad su nakon sastanka krenuli dalje, Indijanac je trčao pored Bijahovog konja.

Stalno gledajući u tlo i držeći se istog puta kojeg i Catlow i njegova družina, Ben je uskoro otkrio da ih još netko slijedi... ili možda slijedi njega... To je neki usamljeni jahač, koliko je Ben mogao izdaleka ocijeniti, i on jaše crnog konja.

Jašući, Ben nije podizao prašinu, niti je to činio onaj iza njega, pa ipak je Cowan vjerovao da usamljeni jahač zna za njega, jer se njegov trag povremeno odmicao, pa onda pridruživao tragovima Bijahove družine.

Četvrtog dana jahanja Cowan je došao do nekoliko zaključaka. Prvo, usamljeni jahač je po svojoj prilici Miller; drugo, Indijanac koji se pridružio

Catlowu vjerojatno je iz plemena Tarahumara, čiji su pripadnici poznati po velikoj izdržljivosti. Tarahumara koji bez odmora ne može pretrčati stotinu milja, ne ostaje u plemenu. Slični su i Apaši. Oni su također veliki trkači i hodači, pa se čak radije bore na nogama nego na konju.

Catlow se odlikovao time što je uvijek u svoje pustolovine unosio nešto neobično. Ben je znao da je Indijanac Bijahu potreban zbog toga što poznaje svu silu tajnih prolaza, vodenih jama i tajnih skladišta vode u stijenama. Istina, svega toga je u pustinji u izobilju, ali za prava mjesta znadu samo divlje životinje i pokoji još divlji Indijanac. A Bijah i njegovi nose sa sobom posve malo vode, jedva dovoljno za dva čovjeka.

Na taj se način, eto, Catlow nastojao probiti što dublje u Sonoru, a da ga nitko ne zamijeti i osujeti mu plan. Bila je to lukava zamisao i ona je ukazivala na Catlowe brižljive pripreme. Čega ranije nije bilo. Ovaj pothvat neka bude nešto što će se pamtili, vjerojatno je mislio Bijah Catlow. On je ulstinu mudar, čovjek izvanredne mašte. Premda je poznavao tolike oprobane smicalice, svaki bi put nastupao s nečim novim.

Sljedeće su se noći Catlowu pridružila još petorica jahača. Točnije rečeno, oni su čekali da Catlow stigne sa svojim ljudima. To je bilo ono što je Ben i htio saznati. Pitao se jedino, gdje će povećanoj skupini biti idući logor.

Sat nakon svitanja Ben Cowan ga je i pronašao. U taj mah u njegovoj je čutiri bilo još samo oko pola litre vode, a njegov konj je bio vrlo žedan. Na dnu malog presušenog jezera, gdje su Bijah i njegovi logorovali, nalazila se samo nekoliko stopa debela naslaga blata.

Nije moglo biti ni govora da Ben nastavi potragu. Najprije se mora pobrinuti za vodu.

On uze u ruku praznu posudu bez poklopca i za nekoliko minuta iskopa u središtu mulja duboku jamu. Još je malo kopao, a tada se povuče u sjenu, sjedne i počne čekati.

Posuda se uskoro počela puniti vodom, doduše, kap po kap.

Kad je Ben napojio konja i napunio čuturu, bilo je već podne. No dan je još trajao, a osim toga ne treba zaboraviti ni usamljenog jahača.

Ponovno je našao Bijahov trag i nagnao konja u lagani galop. Nekoliko je puta promijenio smjer kretanja za slučaj da ga usamljeni jahač i dalje slijedi. Kad se počelo smrkavati, zadnji put pogleda tragove, određujući im položaj prema obližnjim planinskim vrhuncima.

Olabavio je uzde i prepustio konju da ga sam vodi. Vjerovao mu je. Navikao je na sušne predjele i nagoni će krenuti prema vodi. Štoviše, životinja kao da osjeća koga Cowan slijedi, a divlji ili poludivlji konji poput njegovog znadu slijediti trag kao i pas-tragač.

Dva je sata Benov konj neprestano išao prema sjeveru. Kad bi koji put naglo promijenio smjer, Ben se ne bi ni osvrnuo. Samo gl ga ponekad zastavio kako bi osluhnuo. U pustinji se i najmanji šum čuje na daleko. Ben nije želio niti da neočekivano naleti na Catlowa, niti da bukom oda svoj prisutnost.

Najednom njegov konj stane. Ben skupi uzde i osluhne u noć. Ništa nije čuo.

Bili su u taj mah u dubokoj sjeni neke strme stijene što se gotovo okomito uzdizala iz pustinjskog pijeska.

Ben pritjera konja bliže stijeni, a potom sjaše. Sudeći po ponašanju konja, mogao je pretpostaviti da je negdje u blizini voda.

Cowan skine opremu s umorne životinje te je odvede do ono malo škrtog raslinstva gdje je mogla pasti. Potom zavuče ruku u bisage i izvadi komad sušene govedine.

Kad se nakon sat vremena nebo osulo zvijezdama, Ben uzme pokrivač, legne i zaspe.

Negdje, ne previše daleko, zavijao je kojot...

Probudio se neposredno prije zore. Bilo je još hladno i tamno. Ben najprije pogleda prema konju. Stajao je tamno nedaleko podignutih ušiju, raširenih nozdruva. Ben se u sekundi nađe pokraj njega, izrekne mu nešto tiho u

uho, te stavi ruku na njegove nozdrve kako bi prigušio rzanje.

Nakon nekoliko trenutaka potpune tišine začu je kako se odnekle polagano približava konj. Životinja bi nekoliko puta koraknula, zastala... pa opet pošla.

Ben Cowan pogleda prema svojoj vinčesterki i opasaču s pištoljima što su ležali pokraj pokrivača. Kako bi ih sada rado imao uza se. No, bojao se da bi ga koraci mogli odati; osim toga, nije se usuđivao ostaviti svog konja.

Odjednom na čistini lijevo od sebe Ben ugleda pridošlog konja. Životinja zarza. Premda je lagani vjetrić puhao iz njezina smjera, ipak je nekako osjetila njihovu prisutnost.

Konj se približi... zajedno sa svojim teretom — čovjekom...

Zar je ranjen, pitao se Ben.

On ostavi svog konja i krene prema pridošlom, tiho mu govoreći toplim, prijateljskim glasom. Konj korakne prema njemu, kao da i sam želi prisutnost čovjeka.

Ben zastane i osluhne. Stalno je bio spreman na opasnost, jer je znao da na nju uvijek valja računati.

No, čuo je samo disanje dvaju konja.

Potom pride pridošlom konju. Preko njegova sedla bio je prebačen čovjek, svezan grubo ali znalački. Ben dovede konja u svoj mali logor, razveže konop i skine čovjeka sa sedla.

Bio je to neki meksički oficir, ranjen u bok i nogu. Ben je trenutak oklijevao, onda ipak zapali vatru blizu stijene, ispod krošnje nekog drveta, kako bi koliko-toliko prikrio dim.

U njegovoj čuturi je bilo malo vode, ali on je bez kolebanja pristavi na vatru. Zatim ranjeniku skine kaput i raspoređuje nogavicu na njegovoj nozi. Jedan mu je metak prošao kroz debelo meso, ozlijeđivši pri tom, čini se, karličnu kost. Rana je jako krvarila. Drugi je metak prošao kroz nogu, ali nije oštetio kost. I ta je rana jako krvarila, što je za ranjenika uskoro moglo postati pogubno.

Kad je voda proključala, Ben ispere rane i zamota ih krpama što ih je bio otkinuo s ranjenikova kaputa. Nije

imao praška za posipavanje rana, pa na njih stavi ljekovite trave.

Kad je sve to obavio, sjeo je na zemlju i ogledao se.

Mora pronaći vodu. Zacijelo je negdje u blizini. Sumnjao je da bi se njegov konj tako odlučno zaustavio iz nekog drugog razloga. Zatim počne promatrati stijenu. Tu je uistinu moglo biti skriveno skladište — tinaja kako ga nazivaju Meksikanci. Tinaje su prirodne udubine u kojima se skuplja kišnica.

Odlučno ustane. I tada po prvi put dobro promotri ranjenikova konja.

Bio je to Millerov konj...

XII

Mladi je oficir mirno ležao, ali je disao isprekidano i krkljajući. Ljepuskasto mu lice sada, u rano jutro, bijaše vrlo blijedo — posljedica velikog gubitka krvi.

Ben je znao da će ranjenik doći svijesti vrlo žedan, a u njegovoj čuturi bijaše jedva šalicica vode. Nije mu preostajalo ništa drugo nego da ranjenika ostavi i krene u potragu za vodom.

Uze pušku i čuturu i pođe uz rub stijene prema sjeveru.

Prvih pedesetak metara stijena se uzdizala gotovo okomito. Zatim je činila malu zaravan, pa se nad njom ponovno okomito uzdizala, puna oštarih grebena. Sveukupno je mogla biti visoka oko šezdesetak metara, a njezin hrbat dugačak oko tristotine.

Kad je pronašao kraj stijene, Ben utvrdi da je široka otprilike stotinu metara. Na njoj bijaše dovoljno mjesta i za vrlo veliku pukotinu punu vode.

Pokušao je u pijesku naći trag neke životinje koji bi vodio na stijenu, ali bez uspjeha. Pored njega prozuji pčela, žureći ravno prema stijeni. Ben pogleda za njom i krene u smjeru njezina leta. Usput pogleda prema vrhu stijene. Pčele nestane, ali on nastavi istim smjerom još nekoliko metara, a onda zastane.

Uskoro će izaći sunce. Ben pogleda unatrag, prema logoru. Konji su gledali za njim. Nakon nekoliko trenutaka ponovno počnu pasti.

Još jedna pčela prozuj! pored njega ali i ova odmah nestane. Tada nenadano otkrije trag kojota ili pustinjaške li- sice... nije sa sigurnošću mogao utvrditi čiji, jer je bio već napola izbrisan. Trag se gubio među stijenama. Ben se uzvère na obližnju izbočinu, a onda se odatle nastavi penjati.

Kad se već bio prilično popeo, iziđe sunce. S njim se javi i vrućina. Penju- či se granitnim stijenama, Ben je brižno promatrao okoliš. Nigdje zelenila, ničega što bi odavalo prisutnost vode.

Stijene iznad njega bile su blijedocr- vene boje. Tu i tamo rastao je poneki grm, najčešće sive boje, ali ni to nije mnogo obećavalo.

Ben se nastavi penjati. Znoj mu se slijevao niz lice. Prazna čutura lupka- la je o stijene. Opet zastane promatra- jući okolicu. Svuda samo lišajevi, kak- lusi...

Najednom pored njega prozuj! pčela takvom brzinom da uopće nije uspio otkriti kamo je odletjela. Uporno se nastavi penjati. Nigdje kakvog traga životinje ili Indijanca...

Već se bio popeo prilično visoko. Tražeći put kojim bi se nastavio pe- njati, opazi nedaleko visoku glatku kamenu ploču. Kako je svagda bio vrlo oprezan, podigne s tla omanji kamen i baci ga s druge strane ploče: ako se tamo sunča zmija, sad će se uplašiti i početi siktati. Nije se ni naj- manje želio uspeti na tu ploču i naći licem u lice s kakvom zvečankom. Baci još jedan kamen, ali se ništa ne dogodi.

Uspentra se na ploču i odatle ug'e- da labirint tamnih stijena. Još jednom se okrene prema logoru.

Konji su i dalje mirno pasli, ali ra- njenika nije mogao vidjeti jer je ležao posve uz stijene. Ben se uspne još malo i najednom na hrpici zaostala pijeska ug'eda trag... trag dikobraza. Sa stijene nedaleko njega poletje pti- ca...

Osokoljen; Ben požuri prirodnom uskom stazom, jedva dovoljno širo- kom da primi jednog čovjeka. Vidik mu je zaklanjala neka velika stijena, ali kad ju je naposjetku zaobišao, ugleda duboko tamno jezerce.

Kad je pogledao naviše, opazi i dru- go jezerce: voda, koja bi za kiša otje-

cala s viših predjela, uvijek bi ponov- no punila jezerske udubine...

Gornje jezerce, do kojeg se moglo lakše doći, bijaše napola zasjenjeno izbočenom stijenom. Voda u njemu bila je vrlo hladna i prava blagodat na pustinjaškoj jari. Ben je pio koliko god je mogao, a onda napuni čuturu.

Tek sad se okrene nižem jezeru. Oko njega su letjele pčele. Tragovi su govorili kako su ovdje česti gosti jele- ni i divlje koze...

Vraćao se mnogo brže, lagana srca, zadovoljan. Vrlo brzo je dospio u lo- gor.

Još dok se približavao, konji zani- šte. Ranjenik se osvijestio i sada div- lje zurio u Bena.

— Što se dogodilo? — zapita na špa- njolskom. — Tko ste vi?

Ben Cowan čučne i pruži ranjeniku čuturu. Tada mu, što je kraće mogao, opiše kako su se jutros susreli.

— Najprije — reče nakon toga — mo- ram naše konje odvesti do vode, inače će poludjeti i potražiti je sami.

Ranjeni Meksikanac s mukom podig- ne glavu.

— Imate li dva pištolja? Ostavite mi jednoga. Sa mnom će sve biti u redu. — Nakon kraće šutnje nastavi: — Vi zacijele znate da je ovo zemlja Apa- ša?

— Znam.

— Svakom minutom koju ostajete sa mnom, stavljate svoj život na kocku, gospodine.

Cowan izvadi iz svojih bisaga re- zervni kolt.

— Uzmite — reče — ali ne pucajte bez prijeko potrebe. Ja ću odozgo pazi- ti da vas što ne iznenadi.

Kad se Ben napojivši konje vratio, ustanovi da je Meksikanac odvukao svoj ležaj dublje u hlad pod izbočenu stijenu.

— Sad mi kažite — reče mu — gdje ste nabavili tog konja...

Kapetan Diego Martinez de Récalde slegne ramenima.

— Jahali smo iz Fronterasa u Magda- lenu — objasni. — Ja sam se vraćao kući u Guadalajaru. Jahao sam na iz- vanrednom konju. Odvojio sam se od svoje čete kako bih mu isprobao brzi- nu. Tada sam, u pustinji ugledao ko- nja, samog, nepomičnog. Prišao sam mu bliže da pogledam što je s njime.

U taj mah mi netko priđe s leđa i izbací me iz sedla. Dok sam padao, odjeknu pucanj. Priđe mi neki čovjek i još jednom opali u mene. Više se ničega ne sjećam.

— Želio je vašeg konja — primijeti Cowan. — Njegov nije osobito izdržljiv i prijetilo je da svakog trenutka lipše.

— Vi poznajete tog čovjeka, gospodine?

— Da... on je jedan od razloga zašto sam u Meksiku. Ako mi meksičke vlasti dopuste da ga ovdje zgrabim, bit ću im vrlo zahvalan.

Recalde se nasmije.

— Dobit ćete sva potrebna ovlaštenja, gospodine. Obecajem vam. No — nadoda — ako taj čovjek još uvijek jaše mojeg konja i ako ga tko od mojih spazi na njemu, sumnjam da ćete ga imati prilike uhapsiti...

Nakon što je Ben premotao Meksikančeve rane, iznese svoj prijedlog o njihovu daljnjem putovanju. Kapetan Recalde se u svemu suglasi s njime. Premda će mu jahanje u ovakvu stanju biti teško i opasno, još bi opasnije bilo ostati ovdje. Njegovi ga vojnici vjerojatno već traže, pa će ih zacijelo sresti negdje na putu.

Ben Cowan pomogne Recaldu da se porne u sedlo, a zatim i sam uzjaše. Bilo je isključeno da nastavi tragati za Catlowom i Millerom. Najprije se valja pobrinuti za ranjenika, pronaći njegovu četu, a zatim zajedno s njima odjahati do Hermosilla... ili barem do Magdalene...

Recalde se s obje ruke držao za jakbu sedla.

— Mislim da ne bih smio ovako jahati — reče — ali...

— Samo se vi održite u tom sedlu — odgovori Ben — i ne brinite za vojničke propise.

U pustinji je bilo kao u pećnici. Na crvenkastom nebu iznad njih lebdjelo je ogromno sunce koje kao da je u sebi skupilo sav gnjev svog boštva. Jahali su na jugoistok, nadajući se da će uskoro izbiti na glavni put.

Konji su ih s mukom nosili pijeskom. Katkad bi ih zaustavljali kako bi se Recalde osvježio vođom iz čuturre. Sunce je sve nemilosrdnije peklo. Svuda oko njih titrao je užareni pustinjski zrak.

Benova je odjeća bila zasuta pijeskom i nalivena znojem što mu se slijevao niz vrat i prsa.

Pušku je bio spremio u navlaku na sedlu, jer se previše ugrijala a da bi je mogao držati u ruci. S tla pustinje podizao se oblačić bijela pijeska što je nezadrživo prodirao u nos, usta, oči, uši. Ranjenik je jahao pognute glave. Prsti su mu čvrsto stiskali jakbu sedla, a tijelo se njihalo usporedo s koraćanjem konja...

Takve ih je zateklo i poslijepodne; veliko crveno sunce još uvijek bijaše visoko na nebu. Činilo se da će dan vječno trajati.

U jednom trenutku Recaldov konj posrne. Mogao je svakog trenutka pasti.

Naposljedku stigoše na glavni put. Nadaleko nije bilo nikog živog.

Ipak, u pijesku su se očitavali tragovi kola i konja. Očito su Ben i Recalde stigli ovamo nekoliko sati nakon čete koja, vjerojatno, još nije svjesna kapetanove sudbine.

Recaldov konj ponovno posrne, i da Cowan nije odmah rukom pridržao kapetana, ovaj bi zacijelo pao.

Iscrpljeni konj se zaustavi, protegne noge i spusti glavu.

Možda bi se bez jahača izvukao; ovako ni on ni kapetan nisu imali osobita izgleda.

Cowan sjaše i skine Recalda iz sedla. Meksikanac očito više nije bio potpuno priseban. Ben ga potom premjesti na svog konja, prihvati uzde i krene pješice. Millerov konj je lagano kaskao za njima.

Vrućina je sad već polagano jenjavala; dan se bližio kraju. Sjene stijenja i grmlja počеше se izdužavati. Ispred njih bijaše mali lanac brdašca, vijećnac stijenja.

Ben Cowan više nije mislio na vrljeme koje hitro promiče, već samo na hladnoću noći, vodu. Ono malo tekućine što je preostalo u čuturi, bilo je potrebno ranjeniku...

Obojica su bila toliko omamljena vrućinom i umorom da uopće nisu čula topot kopita prigušen pijeskom. Najednom pred njima iznikoše četvorića jahača, ne manje iznenađena od Cowana; jedni druge nisu do tog tre-

nutka bili zapazili zbog visokog pu-
stinjskog rasilnstva među njima.

Cetiri Apaša... udaljena ne više od
dvadesetak metara!

Cim ih je ugledao, Ben Cowan po-
tegne pištolj. Metak iz njegova pišto-
lja probije prsa najbližeg Indijanca.

Potpuno iznenađena, ostala trojica
Indijanaca poskakaše sa svojih konja,
tražeći sklonište. Ben dohvati uzde
obaju konja i hitro ih povede za obliž-
nje stijene. Tu oprezno skine Recalda,
upravo u trenutku kad jedan metak
zasiječe u unjkaš sedla kapetanova
konja.

Ben ponovno podigne pištolj, gađaju-
ći u obližnje grmlje. Potom odskoči od
Recalda, čučne za obližnju nakupinu
stijena i opali prema smeđem ramenu
koje je opazio u grmlju... i promaši...

Meci su parali stijenu pored njego-
ve glave. Jedan je Indijanac, vjerojat-
no, ostao u zasjedi, dok ih ostala dvojica
po svoj prilici opkoljavaju.

Tada jedan metak usmrti Benova
ridana. Konj bez glasa poklekne na
prednje noge, a onda se sruši. Ben
Cowan gorko prokune. Bio je to dobar
konj, možda najbolji kojeg je ikad
imao.

Cowan se okrene prema mjestu oda-
kle je došao metak, dovoljno brzo da
ustanovi kako Apaš mijenja položaj.
Ovoga puta nije promašio. Apaš posrne
i padne licem u pijesak.

Istodobno jedan metak zapara stije-
nu pored Bena i ospe njegovo lice
oštrim kamenčićima. Cowan pogleda
prema Recaldu. Meksikanac je, svje-
stan njihova položaja, krajnjom sna-
gom vadio kolt zatakaut za pas. Njegovom
se košuljom i kaputom širila
crvena mrlja... Opet je krvario...

Pucnjava prestane. Apaši su znali
da dolazi noć i da dvojica bijelaca ne
mogu pobjeći — bez konja. Nije, dakle,
bilo potrebe za žurbom... a prokleti
bljedoliki predobro gađa.

Ben Cowan otpuže do Recalda, pro-
vuče lijevu ruku ispod Meksikančeva
ramena i odvuče ga bliže stijenama.
Tu sakupi nešto kamenja i podigne
niski privremeni zaklon. Zatim napuni
i pištolj i pušku.

Kad se smrači, Indijanci bi ih mogli
napasti, ili, što je još vjerojatnije... jer
se Apaši ne vole boriti noću... **pričekat**

će zoru i napasti ih kad budu na kra-
ju snaga, nedovoljno oprezni.

XIII

Ben provjeri ispravnost puške.

Negdje su u blizini najmanje dva
Indijanca. Mogli bi im se privući i dru-
gi — upozoreni pucnjavom. Nije smio
ni pomisliti na spavanje, jer Recalde
nije u stanju ni trenutak čuvati stra-
žu.

Puzeći krajnje oprezno, Ben dohvati
još nekoliko većih kamena i pažljivo
ih dovuče do zaklona, kako bi u nje-
mu bili sigurniji. Kad je zadnji ka-
men stavljao u urez između dviju sti-
jena, odjekne pucanj i metak se zabi-
je u kamen nedaleko njega, zasuvši ga
oblačićem krhotina. Tada opet zavlada
tišina.

Zadnje je večernje svjetlo gasnulo;
nebo se osu zvijezdama. Cowan i Mek-
sikanac su povremeno razgovarali ša-
patom. Umor je sve snažnije pritiskao
Bena. No on se hrabro borio da oči
održi otvorenim. Pokuša ovlažiti svoje
ispucane i krvave usne, ali mu je je-
zik bio suh kao prut jer je zadnjih
sati ispio samo nekoliko kapi vode,
čuvajući je za ranjenika.

Pitao se gdje je sada Catlow. Vjero-
jatno je dospio daleko na jug i nema
pojma da je Cowan u Meksiku.

A što radi Cordelia Burton? Rado je
pomisljao na njezinu hladnu, mirnu
ljepotu. Bijah Catlow je budala kad
ovdje u Meksiku stavlja svoj život na
kocku, a u Tucsonu ga čeka takva dje-
vojka.

Recaldovo je mrmljanje postajalo
sve nepovezanije; pričao je o svojoj
kući, ocu, majci i sestrama. Njegova
se glava klatila s jedne na drugu stranu,
a jednom je i glasno zavikao u
noć...

Iz smjera Siera Madre probijalo se
mutno sivilo novog dana... Manje zvijezde
potpuno su nestale, a nekoliko
većih počelo bljedjeti... sve osim jedne
koja će još dugo svijetliti...

Benove oči bijahu zakrnavljene od
vrućine, prašine i umora. Mirno je
čekao što će se dogoditi.

Recalde je spavao... pa, neka samo
spava. Ako ima imalo sreće, više se
nikad neće probuditi.

Zora je došla tako brzo i tiho da je Cowan isprva mislio da ga oči varaju. Čuo je mnoga prigušena tapkanja u pijesku, ali su se Indijanci kretali suviše oprezno pa su pružali slabu metu.

Tijekom noći pristiglo ih je još nekoliko... Koliko? Šest? Osam?

Počeli su se približavati... ali nisu učinili ni pet koraka, kad pustinjsku tišinu zapara pucanj iz Benova revolvera. Jeka pucnja još se dugo kotrljala pustinjom. Pucao je dok nije potrošio svih šest metaka. Zatim, dok je još odjekivala jeka njegovih pucnjeva, izbaci iz revolvera prazne čahure, baci ga na zemlju i dohvati vinčesterku.

Dva Apaša ležala su mrtva... Treći je, vukući ranjenu nogu, pokušavao naći zaklon.

Ben nacilja u najbližeg Indijanca i povuče obarač. Zatim se malo okrene i zapuca prema stijenama lijevo od pogođenog Indijanca. Još jedan ratnik odskoči udaren metkom iz njegove puške.

Pokuša se osovit na noge, ali zatetura i padne.

Recalde se privuče Benu oslanjajući se na lijevu ruku. U desnoj je držao pištolj i pucao.

Iza obližnje stijene iskoči Indijanac. U tri skoka stigne do njihova zaklona i divlje se ustremi na Bena. Ovaj se izmakne u stranu i zamahne kundakom puške prema nanadačevu licu. Odjekne stravično prskanje kostiju. Ben spusti pušku, spretno je okrene i opali prema Indijancu koji je bježao.

Bježao?

Iza velike stijene lijevo od njihova zaklona hitro se primicao vojnički konjički odred, urnebesno pucajući iz svih oružja.

Jedan Indijanac naleti na pruženu vojničku sablju.

Recalde se zadnjim djelićem snage rukom uhvati za obližnju stijenu i podigne na noge.

— Gospodine! — vikao je. — Rekao sam vam da će doći! To su moji vojnici! Moji kompadresi!

— o —

General Juan Bautista Armijo se strpljivo nasmiješi.

— Hvala vam moj prijatelju, ali ovo što predlažete je nemoguće. Nikad nisam čuo za takvo blago. Kad bi i posto-

jalo, vojnici koji ga čuvaju na vrijeme bi osujetili krađu.

Ben Cowan opet progovori:

— Gospodine, ne bih vam htio protusloviti, ali raspoložem s podatkom da se dva milijuna dolara u srebru i zlatu prenose s nekog skrovitog mjesta u Mexico City, po zapovijedi predsjednika osobno.

General se držao ukočeno, ali su njegove oči gledale prijateljski.

— Zao mi je, gospodine, ali mislim da to nije istina. — Na trenutak zastane — Htio bih znati odakle vam ta obavijest?

— Radi se o glasinama; samo o tome. — Ben jezgrovito izloži sve što je čuo od Allena, povezivši to s Catlowovim planom i ne zaboravi spomenuti prisutnost meksičkog vojnika.

Dok je Ben pripovijedao, i sam spozna na kako krhkim dokazima zasniva svoju priču. Pomalo se posrami.

— Zao mi je, gospodine — ponovi Armijo. — Ipak, ja sam vam zahvalan što se toliko brinete. Također bih vam želio izraziti našu zahvalnost što ste spasili život mome šurjaku.

— Razumijem... Mogu li, međutim, dobiti vaše dopuštenje da potražim Catlowa i ostale... i da ih uhapsim ako ih pronađem?

General mu pruži ruku.

— Naravno! Meksiko ima dovoljno razbojnika i bez vaših. Uhapsite ih! Bude li pri tom postojala mogućnost da vam pomognemo, samo nas pozovite!

Kad je general izišao iz sobe, Recalde slegne ramenima.

— Vidite, bio sam siguran da vam neće vjerovati, a što se tiče blaga...

— Zna on za blago.

Recalde upitno pogleda Bena.

— Zaista tako mislite? Zaprepastila ga svota. Naposlijetku, amigo, dva milijuna dolara... to je vrlo mnogo...

— Bio bi lud kad bi nam odao da zna za srebro. Na kraju, u Meksiku ima mnogo ljudi koji ne bi oklijevali da otmu tako mnogo novaca... Što manje ljudi zna, to bolje.

— Taj čovjek, taj Catlow... dobro ga poznajete?

Cowan na najbolji mogući način objasni čudni odnos između njega i Catlowa: nikad pravi prijatelj, nikad pra-

vi neprijatelji: uvijek su poštivali jedan drugoga.

Recalde ga je slušao ozbiljna lica. Na kraju zaklima glavom.

— Shvaćam... To je, hm... škakljivo. Netremice je gledao u Cowana. — On bi vas mogao ubiti, gospodine. Uistinu bi to mogao učiniti. — Zatim doda: — A mogli biste isto tako ubiti i vi nje-ga.

— Već sam mislio o tome — reče Cowan, a onda nastavi: — Želio bih ga živog izvući iz ovoga.

— Bit će vrlo teško. Ako pokuša opljačkati blago... ukoliko ono postoji... bit će ubijen. General, moj šurjak, ne voli bandite. On je samo čovjek, ali strog i nepokolebljiv.

Ben Cowan je zamišljeno gledao kapetana. Recalde nije ništa radio već se samo oporavljao od rana. Prošlo je tjedan dana otkako su stigli u Hermosillo. Ovo je prvi put da je Recalde ustao iz kreveta. Hodao je vrlo polagano i sa štapom.

Dan za danom i noć na noć Ben Cowan je pretraživao grad, ali nije naišao ni na kakav znak koji bi odao bilo Catlowovu, bilo Millerovu prisutnost.

Gdje je blago smješteno? Na kojem će mjestu Bijah pokušati krađu? Šačica ljudi protiv cijele jedne vojske... Bit će im potrebno iznenađenje i to u pravom trenutku...

Cowan je cijelo vrijeme imao neugodan osjećaj da ga netko prati. Prisjetio se noći kad ga je u Tucsonu netko napao... da li je to učinio Miller? Mogli su biti i Rio Bray ili Old Man Merri-dew... samo što stari ne bi promašio...

Njegove se misli ponovno pozabaviše pljačkom. Računaju na iznenađenje, dakako, ali bit će im potrebno i vremena... vremena za bijeg s blagom koje nije lako nositi. Zlato i srebro su teški, lako se zapažaju i zacijelo će izazvati veliku uzbunu. Lako je zamišljati što bi čovjek s blagom vrijednim nekoliko milijuna, ali je posve druga stvar opljačkati ga i prenijeti.

Našto kasnije Ben Cowan iziđe na ulicu i uđe u salun koji je poteklih tjedan dana, otkako je stigao u Hermosillo, vrlo često posjećivao. Naruči pivo i ponovno utone u misli.

Zaista, kako će pljačkaši pobjeći? Bit će im potrebni magarci ili mule, te vrlo jednostavan ali promišljen plan bijega. Za to će se zacijelo pobrinuti Bijah Catlow. Istina, on je nagao, ali kad zatreba, lukav je kao vuk.

Ben se ogleda po prostoriji. Bila je gotovo prazna jer se bližilo vrijeme sieste. Uskoro će otići i ovih nekoliko preostalih gosti. Možda će Catlow napasti upravo u ovakvo vrijeme? I to treba upamtiti...

Usprkos Recaldu protivljenju, Ben Cowan je odsjeo u hotelu »Arcadia«. Kapetan ima u gradu mnogo rođaka i upravo se u jednoga od njih oporavlja od rana. Ali Ben Cowan uvijek želi biti u središtu zbivanja, tamo gdje može vidjeti i čuti sve što se oko njega događa, govori. Da je odsjeo u kojeg od Recalduv rođaka, previše bi se morao obazirati na uljudnost domaćina.

Zadnji Meksikanac napusti salun i vlasnik se zagleda u Bena pun nade: očito želi da i on ode. Ben ispije pivo i usprkos želji da naruči još jedno, iziđe na danje svjetlo.

Hermosillo, koji je u to doba brojio manje od petnaest tisuća stanovnika, bio je ugodan mali gradić na obalama Rio Sonore, okružen voćnjacima naranči i vrtovima.

Oko grada bijahu polja zasijana žitaricama.

Ulice su sada zjapile prazne.

Cowan propusti da još jednom promotri vitke i lijepe djevojke Sonore, nadaleko poznate po svojim čarima, te se smjesti u sjeni velikih starih stabala na Glavnom trgu.

Čovjek koji je u taj mah izišao iz kuće u pokrajnjoj ulici, nije ga mogao zamijetiti. On se brzo ogleda oko sebe i požuri niz ulicu.

Bio je to Bob Keleher, kauboj koji je zajedno s Catlowom dotjerao stado u Abilene i bio u logoru kad je ono Bijah ubio šerifa Mercera.

Ben Cowan odustane od prvotne namjere da slijedi Kelehera praznim ulicama, jer bi to odao njegovu prisutnost u Hermosillo. Tada bi se Catlow sakrio na mnogo skrovitije mjesto i ne bi ga pronašlo ni deset maršala Cowana.

Na prozorima zgrade iz koje je izašao Keleher bijahu spušteni kapci a vrata zatvorena, ali je Ben Cowan, koji je cijeli tjedan marljivo proučavao Hermosillo, znao da je u ovoj kući radionica i trgovina predmetima od kože. Njezin vlasnik proizvodi i odmah tu prodaje kičene uzde, sedla, kožnate čizme i slično.

U radno vrijeme cijela je prednja strana radnje otvorena.

U jednom je uglu trgovine zavjesa od kožnatih traka pričvršćena o kuke na stropu — izvrstan zaklon za sve što se, možda, događa iza nje. U drugom uglu su vrata koja vjerojatno vode u stan vlasnika.

Da li je Keleher slučajno svratio ovamo? Možda je samo htio pogledati lijepu vlasnikovu kćer? ili je možda radnja stalno bandino sklonište?

Napustivši sjenu drveta Ben polako krene niz susjednu ulicu. Glumeći čovjeka koji ne zna što bi sa sobom, zagleda se u veliki stražnji kolni ulaz kožarske radnje i tu se zaustavi.

Trenutak kasnije zaviri kroz usku pukotinu između dvaju krila ulaza. Najprije ugleda popločeno dvorište, a onda u jednom njegovom uglu drvene tačke.

Zgrada pored ulaza bila je, sudeći po mirisima što su se odatle širili, štala.

Ben je mogao vidjeti i zid stražnjeg dijela kuće, u kojemu po svoj prilici žive kožarski radnici.

Ben nastavi šetati ulicom, zadovoljivši se saznanjem da kožarska radionica i trgovina ima samo dva ulaza: jedan sprijeda, a drugi, kolni, straga.

Vratio se na Glavni trg, sjedne na klupu i pripali cigaru. Oдавде je dobro mogao vidjeti ulicu u kojoj je kožarska trgovina-radionica, Zatim njegovu pozornost privuče zgrada njoj nasuprot.

Na njezinom drugom katu bijahu prozori odakle se vrlo dobro mogla promatrati kožarska radnja. Pomisli da bi bilo dobro najmiti stan ili samo sobu na tom drugom katu, ali naposljetku odustane. Ako zgrada nema stražnji ulaz, ubrzo bi ga zapazili — a ionako nije siguran da je otkrio nešto važno.

Siesta je već bila gotovo prošla kad zamijeti kako Rio Bray ulazi na ista vrata kroz koja je ranije izašao Bob Keleher. Uskoro se na ulicama počeo pojavljivati mještani...

Još malo kasnije otvoriše se i vrata trgovina, i život ponovno krene uobičajenim tijekom. Ben Cowan zapali još jednu cigaru, lijepo listajući neke novine.

Nešto kasnije on ih složi spreman da ode, kad se netko zaustavi ispred njega. Ugleda sjajne čizme i dobro skrojenu odoru, a onda prepozna lice generala Juana Bautiste Armija.

— Drazesna je — primijeti general. — Zar ne?

Ben Cowan trenutak ne shvati o kome to Meksikanac govori, ali tada spazi neku djevojku.

Stajala je samouvjereno na uglu ulice pokraj kožarske trgovine.

— Vjerojatno ste je vidjeli i izbliza, generale, ali... da... mislim da je lijepa. — Cowan ustane, a Armijo se nasmije.

— Još ste uvijek ovdje, gospodine? Počašćen sam. Jeste li pronašli svog čovjeka?

— Ne...

— Još uvijek vjerujete da je u gradu?

— Možda baš ne ovdje, ali nije daleko.

Armijo baci cigaretu u prašinu i izgazi je.

— Večeras u mom pukovskom štabu priređuju ples. Zamolio sam kapetana da vas dovede, gospodine...

Kad je otišao, Ben Cowan se zamišljeno zagleda za njim.

Da li se uistinu pojavio slučajno? Možda ga je general pratio? Zar je moguće da general Armijo zna što se događa u kožarskoj trgovini?

U štali u dvorištu ima mjesta i za desetak konja.

Djevojka koja je stajala na uglu okrene se i polako krene...

XIV

U hladnoj ugodnoj prostoriji ispod dijela zgrade u kojemu stanuje vlasnik kožarske trgovine-radionice Bijah Catlow je smišljeno podrobnosti zamašnjog pothvata. Vrata što vode u podrum gdje se sada skrivaju on i njego-

vi drugovi, bijahu, kako je Ben Cowan ispravno posumnjao, iza zastora od kožnatih traka.

Odmah iza tih vrata je kameni hodnik; — ostatak kuće sagrađen je od opeke, i to nešto kasnije. Na kraju hodnika su kamene stube koje vode u prostrani stari podrum. Na njegovim zidovima nema prozora, jer je strop dva metra ispod razine ulica, a da stvar bude ljepša, stanovnici Hermosilla i ne slute da taj podrum postoji.

Graditelj ostalog dijela zgrade, jedne od najstarijih u gradu, dobro je iskoristio ruševine prijašnje zgrade. Već nakon što je kuća sagrađena vršena su neka naknadna prokopavanja, i on je otkrio ogromnu podzemnu prostoriju. Kako je bio mudar i znao šutjeti, nikome nije govorio o svom pronalasku. On i njegovi sinovi sami su završili gradnju.

Poriijeklo prijašnjeg zdanja ostalo je nepoznato. Možda je to bilo sklonište od čestih apaških napada... svjedočanstva o mnogim takvim mjestima nestala su zajedno sa jezuitima. Nije isključeno da se radilo o ruševini nekog indijanskog zdanja još iz doba Azteka...

Vlasnik kožarske radionice-trgovine očito je razbojnik, kao što je to vjerojatno bio i njegov otac, te s vremena na vrijeme izvlači korist iz skrovitosti starog podruma.

Iz njega, osim svega, postoji i tajni izlaz koji vodi do štale... taj je prolaz sagrađio djed sadašnjeg vlasnika.

U planiranju pljačke, s Bijahom Catlowom je surađivao i Pesquiera, vlasnik trgovine-radionice. No njih dvojica bijahu različitih mišljenja: Pesquiera je želio da se blago nakon pljačke dopremi u njegov podrum i pričekaju dok se gužva smiri, dok je Bijah Catlow htio da se zlato i srebro što prije iznesu iz Meksika. On u stvari nije previše vjerovao svom meksikanskom kolegi, a niti njegovu nećaku, dezertiru Panchu koji je došao u Tucson.

Pesquiera je već godinama znao za blago, ali je samo približno naslućivao gdje se nalazi. Osim toga, bilo mu je poznato da je Lerdo vrlo lukav čovjek, te da je blago pohranio negdje gdje žive njegovi duboko odani rođaci i prijatelji koji će ga pomno čuvati.

Bijah je pretpostavljao da bi se njemu i njegovim drugovima, u slučaju da opljačkano blago sakriju u Pesquierinom podrumu, »dogodila neka nesreća«, ili bi ih netko jednostavno dočekao u zasjedi. U tom slučaju bi se blago, dakako, dijelilo na manje dijelova.

Odlučio je vjerovati samo sebi, i s milijunima pobjeći u Države, ma koliko god to bilo pogibeljno.

Sjedio je sam za stolom i gledao u čašu piva pred sobom, ali sada nije mislio na piće, nego na ono što ga očekuje.

U jednom kutu podruma kartalo je nekoliko članova bande. Drugi su spavali u pokrajnjoj prostoriji. Nije im dopuštao da izlaze u grad kako ih netko ne bi zamijetio. Oni, koje je ipak slao da promatraju što se događa, mijenjali su se u doba sieste.

Dvije stvari su ga uznemiravale. Prvo, strahovao je od domišljatosti generala Armija. Nije to neki smušeni državni činovnik, već sposoban i iskusen vojnik što dobro poznaje pustinja kojom družina namjerava bježati. Ima za sobom dvadeset godina vojevanja. Borio se u međusobnim borbama Meksikanaca, protiv Francuza i Apaša. Armijo je tek nedavno premješten u Sonoru, ali i tu dobro poznaje teren. Bijah ranije nije računao s njim.

Jednako toliko zabrinjava ga i Ben Cowan. Bijah ga ovdje nije vidio, niti je što čuo o njemu otkako je napustio Tucson, ali to ga samo još više zabrinjava.

On protrlja bradu i sočno prokune. I ostali su bili uznemireni, još više od njega, ali ih nije krivio. Već danima sjede u mračnom podrumu bez mogućnosti da se pokažu na ulicama i gledaju čudesne mjesne ljepotice. Izići će samo jednom: u trenutku kad bude trebalo napasti i pobjeći što dalje.

Bijah Catlow mračno pogleda po prostoriji. Uvijek je mnogo razmišljao. Na trenutak mu se javi bojazan kako bi mu se, nakon što je izabrao ovakav posao, lako moglo dogoditi da zauvijek mora ostati s ovim ljudima. To bi značilo provoditi život u kućama napuštenih rančova i jeftinim hotelskim sobama, u neprekidnu skrivanju, nikad siguran hoće li iduće minute biti slobodan ili će ga zaskočiti zakon. On

pogleda prema drugom stolu... Postojao je samo jedan čovjek među članovima bande koji mu nije bio posve tuđ... Old Man Merriew...

Catlow otpije gutljaj piva i ponovno pomisli na dva milijuna... S dijelom koji će mu pripasti, moći će živjeti gdje hoće i raditi što želi.

No mračne su se misli i dalje vrzle njegovom glavom. Uzrok bi im mogla biti i okolnost koju je silom prilika morao prihvatiti: taman stari podrum, ustajali zrak i dosadno čekanje.

Kako nije vjerovao Pesquieri, i dalje se kolebao kamo će s blagom. Bila bi velika pogibelj sakrit ga u ovom podrumu... jer ako netko na ulici opazi gomilu mula i konja bit će to kraj svemu. Predvidjeli su da napadnu u ponoć, jer su doznali da blago u to doba treba stići u grad. Ali Catlow je smislio i drugu mogućnost, o kojoj nikome ništa nije rekao.

— Da, i on se loše čutio u ovom stješnjenom prostoru. Uostalom, Bijah Catlow je još manje od drugih mogao dugo ostajati na istom mjestu. Silno je volio ljude, veselje i prijateljstvo, volio je blještava svjetla i glazbu, veseli razgovor, viku, buku i sve ostalo što ide uz jednog kauboja. A sada mora čekati u ovom skrivenom podrumu.

Christina će mu kupiti kutiju cigara i svakog se trenutka treba vratiti. Bijah ustane i priđe grupi koja je igrala poker. Nekoliko je trenutaka mračno promatrao igrače, a onda se uputi prema kamenim stubama.

Bill Joiner pogleda za njim i izazovno dobaci:

— Nema je zabranio da se ma i jedan korak maknemo oдавде, a on ide kamo želi.

I Rio Bray je gledao za Catlowom, ali on samo slegne ramenima.

— Netko mora paziti i na ono što se događa vani, a osim toga ovaj posao je prvenstveno njegova stvar. On je sve ovo smislio i izabrao upravo nas...

Joiner bijaše pogranični otpadnik; neki su govorili da je lovac na skalpove. Bio je visok i suh, čudnog izraza očiju, čak i kad bi se smijao. Njegove su oči rijetko pokazivale što misli i namjerava.

Catlow ga je uzeo protiv svoje volje, ali je to ipak uradio jer je Joiner

izvršno baratao svim vrstama oružja. Mogao je jahati dan i noć i bio poznat po hrabrosti.

Catlow krene uza stube. Zaobišavši uski prolaz koji vodi u trgovinu, otvori skrovića vrata i uđe u dio zgrade u kojemu je stan vlasnika kožarske radionice-trgovine.

Christina je već bila u kuhinji i slagala posude na pladanj. Bijaše vitka kao i sve žene u Sonori, a njezino držanje i stas bijahu izvanredni. Bijah ju je gledao s divljenjem. Ona ga post-rance promotri svojim tamnim očima koje bijahu poput badema.

— Ne biste smjeli biti ovdje. Moj otac to ne voli.

— Tada vas ne bih vidio — reče. — Zbog vas bih se u svako doba izložio opasnosti da se posvadim s vašim ocem.

I dalje ju je gladno proždirao očima dok je ona na pladanj stavljala veliku zdjelu punu graha s tijestom, te tanjur s nekoliko povećih komada pečene svinjetine.

— Jeste li mi kupili cigare?

— Da — ona pokaže rukom prema kutiji na stolu. — Kupila sam ih. — Malo zastane, a onda doda: — Vidjela sam nekog Amerikanca... gringosa... na Glavnom trgu...

Catlow je budno pratio svaki pokret njezina tijela i jedva čuo što djevojka govori.

— Radi se očito o nekom strancu — nastavi Christina.

— O strancu?

— Gringo. Gledao je u mene...

— Bio bi budala da nije... Gringo, rekli ste? Da nije možda visok? Čovjek mirna izraza lica? Samo sa smiješkom u očima?

Ona slegne ramenima.

— Vrlo je zgodan. Nosi neakvu crnu košulju... Razgovarao je s generalom Armijom. Čula sam kako ga je general pozvao na ples.

— Ples?

— Ah, da! Svi pričaju samo o njemu. Mislim da će svi biti tamo... svi oficiri... Oni... kako vi kažete... važni... glavni...

Catlow promisli. Blago će kasno noću stići u Hermosillo. U ovom trenutku čuva ga nekoliko stotina vojnika, i svaki pokušaj da ga se sada net-

ko dočepa svršio bi kao samoubojstvo. Stoga je Bijah odlučio da se napad izvrši u ponoć, kad već blago stigne u Hermosillo, a premoreni čuvari budu misli ili jedino na postelju i smjenu... Jedino ga zabrinjava uvijek budni i oprezni Armijo.

Catlow je poslao nekoliko svojih ljudi da neprestano paze na karavanu. Znao je kako brzo može napredovati, ali vojnici bi mogli i požuriti...

On pogleda Christinu.

— Poznajete li oficire koji u ovom trenutku zapovijedaju karavanom?

— Naravno. Svu trojicu.

— Jesu li to stari ljudi?

— Stari? Vrlo su mladi, a i jako zgodni. — Ona bespomoćno pruži ruke prema pladnju. — Hoćete li ovo ponijeti? Meni je preteško...

— Naravno. — Bijah podigne prepuni pladanj i reče: — Vi ćete zacijelo znati... Je li koji od njih zaljubljen?

Ona se nasmije.

— Naši muškarci su uvijek zaljubljeni. Kad nisu zaljubljeni u neku određenu djevojku, zaljubljeni su u samu ljubav. Zašto ne? To je jedna od glavnih značajki vaš muškaraca...

— Ne kanim vam protusloviti... Nego, da li je koji od tih oficira... recimo, stvarno zaljubljen u neku određenu djevojku... možda mu ta djevojka uskraćuje svoju naklonost... ili mu, recimo, ne uskraćuje naklonost, i on sada žuri da što prije bude s njom?

— Rafael Vargas — reče ljepotica spustivši glavu. — On ne misli ni na koga i ni na što osim na gospođicu Calderon... a ona... ona ne zna što osjeća prema njemu...

Catlow se naceri.

— Srce — reče — nabavi mi kutiju najfinijih omotnica s papirom koje možeš pronaći! Jesi li čula? — Bijah položi nekoliko srebrnih pezosa na stol. — Učini mi to i ja ću...

Najednom se otvore vrata i u njima se pojavi Pasquiera, mračan i ljutit.

XV

Kožar bijesno izvuče pištolj.

— Ti! — reče Bijahu. — Gubi se odavde! Zabranjujem ti da govoriš s mojom kćeri!

Catlow se nasmije.

— Radi se o poslu — reče — koji može obaviti jedino Christina. Potrebni su mi papir i omotnica... od one vrste koju upotrebljavaju žene... Nemam vremena za gubljenje... Christina to mora odmah kupiti...

Pištolj je i dalje bio uperen u njega.

— Zašto ti to treba? Što opet smišljaš?

— Promjena u planu... ako uspije. A ja vjerujem da hoće. Pljačku ćemo izvršiti večeras a ne noću.

Pištolj se polako spusti.

— Večeras? — reče Pasquiera pomalo zatečen. — Pa blago neće stići večeras, a prati ga mnogo vojnika.

Catlow se okrene Christini.

— Donesi mi te omotnice i papir, hoćeš li? Odmah!

Kad je djevojka otišla, Catlow sjedne.

— Zao mi je što si se naljutio, ali moramo raditi brzo.

Ukratko upozna kožara-razbojnika s opasnostima koje im prijetu od Bena Cowana, jer čovjek kojeg je djevojka vidjela na Glavnom trgu zacijelo je on. Prepriča što je Ben razgovarao s generalom, te svoj razgovor s Christinom.

— Ako taj mladi kapetan... Rafael Vargas... dobije poruku koju ćemo mi napisati, a potpisati ljepoticu Calderon — reče — doći će ovamo trčeći. Željeto će se sresti s njom na plesu, a ples je večeras. Polomit će noge mulama samo da što prije stigne ovamo... a kako će stići nepredviđeno, neće još biti straže da zamijeni umorne vojnike...

Lice Pasquiere se razvuče u osmijeh.

— U pravu si; ja sam budala.

— I još nešto. — Catlow se povjerljivo približi kožaru. — Ne samo da neće biti straže... Vargas će žuriti da što prije stigne na ples... sve drugo će smeñnuti s uma... U svakom slučaju, doći će do meteža...

— o —

Ben Cowan se u međuvremenu bio vratio u svoju sobu u hotelu »Arcadia« kako bi se presvukao za ples. Dok je pred ogledalom češljao kosu, mislio je na večer koja dolazi. Samo je jednom bio na takvu plesu, i to na guvernerovu dvoru u Austinu.

Sjeo je na krevet i, što je bolje

umio, počeo uređivati čizme. Potom stavi oko pasa remen s nabojima, te ga zategne nešto više nego obično.

Kad je u korice obješene o remen gurnuo pištolj sa šest metaka, u sobu uđe Recalde.

— Nećeš valjda i večeras nositi pištolj? — reče pomalo začuđen. — Sumnjam da će ti biti potreban na plesu.

— Bez njega bih se osjećao kao bez ruku. Osim toga, čovjek nikad ne zna što se može dogoditi.

Recalde sjedne i ispruži ranjenu nogu. Zatim odloži štap i prisloni ga na naslon stolice.

— Naposljetku, amigo, karavan s blagom stiže istom kasno noćas...

Ben Cowan odjene crni kaput. Recalde ga pogleda i nasmiješi se.

— Čini mi se da će, zahvaljujući tebi, večeras mnoga djevojačka srca jače zakucati. Ne možeš zamisliti koliko si znatizelje pobudio u Hermosillo. Ovo je mali grad, pa je ovdje i manje stranaca... još ih je manje koji se mogu pohvaliti da su generalovi prijatelji...

— Misliš, tvoji...

— I generalovi... Iznenadit ćeš se, ali već je nekoliko puta poveo riječ o tebi. Zamolio me da te pokušam nagovoriti da mu se pridružiš u vojsci. Bio bi oficir, a general je blizak s predsjednikom. To bi ti donijelo znatno i brzo unapređenje.

— Nisam ja rođen za vojnika — odgovori Cowan. — Ja sam previše samostalan. Volim ići svojim putem i djelovati po svojoj volji. Mislim da je general vrlo razuman čovjek i ne bih imao ništa protiv toga da sam na istom poslu s njim... ali što ako budem morao službovati s nekom činovničkom dušicom... Ne, najbolje mi je kako je sada...

— Bit će mu žao zbog takve tvoje odluke. — Recalde uzme štap i ustane. — Hajdemo.

Pred hotelom ih je čekala kočija. Ben se u njoj osjećao glupo, tim više što je bila otvorena. No njih dvojica nisu jedini kočijom odlazili na ples. Ben ih je putem ugledao još nekoliko, i sve su vozile istim smjerom. Bile su kao i njihova: sjajne i blistave. Nisu se često takve svečanosti događale u malom pokrajinskom gradu kao što je

Hermosillo. Djevojke su stizale i s hacienda udaljenih od grada desetke milja.

Nakon što se njihova kočija okrenula na Glavnom trgu, što su, čini se, sve radile, Ben Cowan pogleda niz mračnu ulicu u kojoj je kožarska radionica-trgovina. Sve je bilo mirno i mračno...

Mladi kapetan Recalde nije bio samo zgodan i ugodan u društvu, već je nasljeđivao prilično bogatstvo i dugotrajnu obiteljsku tradiciju. Ben Cowan je znao da će mnogi očevi i majke na večerašnjem plesu s neskrivenom nadom gledati u Recalda. Daka-ko, oni koji imaju neudate kćeri.

— Vargas ni za živu glavu ne bi propustio ovakvu zgodu — spomene Recalde Benu. — Slučajno sam saznao da često piše ljubavna pisma Rositi Calderon... Čini to, bobaže, potajno, ali je to najgore čuvana tajna u gradu...

Ben Cowan se nasmije u noć. Ljubav je svuda ista. Koliko li je već puta muškarac pravio budalu od sebe, sve zbog neke lijepe djevojke...

— Nije li on ovdje jedan od glavnih oficira?

— Da... Usto je vrlo dobar vojnik, jedino je malo nestrpljiv.

Kad su naposljetku stigli u plesnu dvoranu, Ben shvati da je bilo vrijedno malo se dotjerati i voziti u kočiji. Nikad u životu nije na jednom mjestu vidio toliko lijepih žena... Njihove su ga tamne oči strijeljale neobuzdanim pogledima... Većinom bijahu crnokose, tek tu i tamo poneka crvenokosa ili plava.

Recalde je privlačio opću pozornost svojim bljedoćom, posljedicom nedavno zadobivenih rana. Usto se doimao vrlo privlačno u svojoj odori ukrašenoj raznobojnim vrpčama i odlikovanjima.

Ben sjedne uz njega i njih dvojica počeo razgovarati.

— Pogledaj onu — osmijehne se Recalde i pokretom glave pokaže prema nekoj visokoj djevojci velikih očiju čeznutljiva pogleda. — Njezin otac ima više stoke nego cijeli Novi Meksiko. Na nesreću, ona je nekako previše... rekao bih... pametna... Nije joj uopće do ranča, ona samo čita... i razmišlja... To ti je u žena najopasnije...

Ben Cowan pogleda u označenu smjeru. Djevojka nije bila osobito lijepa, ali zato bijaše privlačna.

Kasnije, kad je s njom plesao, ona osmjehujući se reče:

— Vi poznajete kapetana Recalda? Simpatičan je, ali vjeruje da se svaka djevojka želi udati za njega. — Zatim vragolasto pogleda Bena. — U stvari je prilično u pravu. Mnoge to žele!

— I vi?

— Ja ga slabo poznajem, ali ne vjerujem da sanja o ženi poput mene. — Njezin iskren i izravan pogled mu se dopadne. — Najviše sam u društvu oca. Često s njim jašem našim posjedom. Pokatkad to činim i sama. I mnogo čitam. Mnogi mladići žele da im žene budu lijepe i uznosite... i, bojim se, ne previše bistre...

— Mislim da bi Recaldu pristajala upravo žena poput vas — reče Ben. — Znam da želi dogurati do člana vlade, pa bi mu pametna žena poput vas u tome mogla uvelike pomoći.

— Tipični angloamerički pogled na svijet.

On je zbunjeno pogleda.

— Ovaj... znate... još ne znam vaše ime...

— Rosita Calderon.

Ben se zaprepasti. Pa to je djevojka kapetana Vargasa... ili barem on tako misli...

Izenada ga zabrine pomisao na Vargasa. Zna li zaljubljeni kapetan za ovaj ples? Ako je nekako doznao, bit će tužan što nije na njemu...

Samo, kapetan Vargas u tom trenutku više nije bio daleko od Hermosilla...

— Oprostite — reče Ben nenadano. — Moram otići.

Kad je stigao do stuba, već je gotovo trčao. Recalde ga je uzalud doživao; nije se ni okrenuo.

U nekoliko koraka sleti niza stube i istrči na cestu. Dugi red kočija čekao je pod drvećem na drugoj strani ulice. Kočijaši su stajali zajedno i razgovarali. Sad se svi osvrnuše iznenađeni njegovom naglom pojavom.

Za manje od pola minute Ben dotrči do ulaza u veliko dvorište s vojničkim nastambama. Nasred prolaza stajao je stražar. Cowan krene prema njemu. Brzo progovori na španjolskoga:

— Jeste li vidjeli...

Začuje za sobom lagani brz korak i htjede se okrenuti. Nešto ga udari po tjemenu i on posrne, pokušavajući se održati na nogama. Još se jednom htjede okrenuti, ali zadobije i drugi udarac. Tada se sruši.

U nosnice mu prodre miris prašine... i krvi. Njegove vlastite krvi.

Neka ga snažna ruka zgrabi za ovratnik i odlučno odvuče za ugao zgrade. Čovjek je bijesno kleo.

Začuje se i drugi glas:

— Tko je to?

— Onaj prokleti maršal... Catlowov prijatelj...

— Do vraga s njim!

Na trenutak zavlada tišina. Tada se javi i treći glas:

— I s Catlowom također...

Neko vrijeme potraja šutnja, a onda progovori prvi glas:

— Sve u svoje vrijeme, prijatelju. Razumijemo se, zar ne?

Ben je sve to na neki način čuo, ali se nije mogao ni pomaknuti. Čak niti misliti. U stvari, nije osjećao želju za nečim takvim. Jednostavno je mirno ležao, a nakon nekog vremena posve prestao biti svjestan bilo čega oko sebe...

— o —

Diego Recalde je s naporom stajao. Nakon dugog sjedenja njegova se ranjena noga ukočila i bilo mu je vrlo teško njome micati. Liječnik je zahtijevao da večeras ne izlazi, ali Diego Recalde je još prije tri dana odlučio koju će svečanu odoru odjenuti za ovu priliku.

Sada je gledao u vrata dvorane pogleda punog iščekivanja. Ben je prije gotovo pola sata bezglavo izjurio van i još se nije vratio, a to mu nije nimalo ličilo.

Kapetan šepajući priđe Rositi Calderon. Ona se okrene prema njemu. Na usnama joj je počivao smijeh.

— Dugo ste oklijevali da progovorite sa mnom, Diego. — reče. — Da li me se još uvijek bojite?

— Tko se boji?

Uistinu je dražesna, prizna kapetan u sebi. Tako nesputana iskrenost davala je njenoj pojavi nesvakidašnju vedrinu. Vjerojatno je, kao i obično, došla s jahanja, ali se vratila sa posjeta

rodaku koji živi u Novom Meksiku. Ne zove li se Kajo... Sackett... ili tako nekako...

— Što ste to rekli mom prijatelju Benitu? Odjurio je odavde kao da ste ga uvrijedili.

— Što vam pada na pamet? Ja ga i ne poznajem... Ali istina je da je otišao na brzinu i bez objašnjenja.

— I ništa mu niste rekli?

Rosita se namršti.

— Ništa... Možda mu se ne sviđa moje ime? Kad smo se upoznawali, čini se da ga nije čuo. Stoga me kasnije upitao kako se zovem. Ja sam mu rekla, a on je pobjegao.

— Ne mogu vas zamoliti za ples — reče tada Recalde. — Vidite da sam...

— Znam i žao mi je.

On se namršti, zabrinut zbog Benova nenadaćanog odlaska.

— Rekli ste da ste mu kazali svoje ime. To ga zbija nije moglo uznemiriti... Osim toga i ja sam mu ga večeras nekoliko puta spomenuo. Nije se doimao kao da ga je već negdje čuo.

Još uvijek zbunjen, on pogleda po dvorani. Iznenada spazi generala Armija kako razgovara s nekim postarijim čovjekom svijetle žute kose — Don Franciscom Vargasom.

— Vargas!

Kapetan se naglo okrene, zaboravljajući pri tom svoju ranjenu nogu. U idućem se trenutku oporuži po podu.

— Generale! — poviče. — Karavana!

XVI

Pismo koje je na zahtjev Bijaha Catlowa napisala Christina i potpisala ga imenom Rosite Calderon, odnio je Rafaelu Vargasu jahač koji je više letio nego jahao. A Vargas je postupio onako kako je Catlow i očekivao: uzbuđen radi mogućnosti da vidi djevojku koja do sada nije osobito marila za njega i da s njom zapreše, poveo je karavanu kraćim putem. Bio je uvjeren da će general Armijo biti zadovoljan što je došao prije nego se očekivalo.

Neprestano je tjerao vojnike iz pratnje da požure. Nestrpljiv zbog već premorenih mula, pomišljao je da sam požuri naprijed i napusti karavanu. No bio je ipak dovoljno priseban da

shvati kako se to generalu ne bi sviđelo.

Kad su naposljetku stigli u Hermosillo, ulice su bile mračne i tihe. Vojnici, koji su cijelo vrijeme putovanja bili napregnuti i oprezni, sad su u punoj mjeri osjećali posljedice ubrzanog napredovanja: mislili su jedino na svoje barake, toplu hranu i krevet. Njišući se opuštenu u sedlima, napola utonuli u san, ujahali su u dvorište.

Vargas skoči sa sedla, i vikne svom zamjeniku Fernandesu:

— Poručniče, nadgledajte istovar i spremanje tovara, a kad bude gotovo, donesite mi ključeve. Smjestite postavite stražu...

Naglo se okrene. Iz mraka izroni čovjek. Pištolj u rukama Ria Braya objasni mu da je upao u klopku.

Rosite Calderon nestane iz njegovih misli. Daleki zvuci plesne glazbe prolazili su pored njegova sluha poput poruge. Dvorište je bilo tamno i tiho, ali ipak bijaše dovoljno svjetla da vidi kako su svi njegovi ljudi već razoružani i postavljeni pred zid.

Sve se odvijalo brzo. Mule su, sa cjelokupnim teretom na sebi, krenule prema izlazu iz dvorišta, a naoružani vojnici prema obližnjoj baraci.

Kapetan Rafael Vargas bio je bistar i razborit čovjek... do određene granice. Tijelom mu prođu hladni trnci kad shvati da je tobožnja Rositina poruka bila obična prijevara. Netko pokušava opljačkati Meksiko!

Netko mu s leđa otvori korice njegova pištolja. Vargas se okrene naglo poput mačke, tresne čovjeka po ruci i potegne pištolj. Istodobno dobije snažan udarac po glavi i zatetura. Sad mu isti čovjek grubo prisloni cijev pištolja na prsa i odmah opali.

Poput oluje dojuri Bijah Catlow. Na njegovu se licu očitovala srditost. Zagleda se u mrtvog oficira na zemlji. Gadno!... Nadao se da neće biti mrtvih...

— Požuri! — reče Brayu. — Imamo malo vremena!

Catlow nije imao pojma da je preko jednog konjskog sedla prebačen netko koga sada nimalo ne želi u blizini... Ben Cowan...

Maršal je još uvijek bio u nesvijești, ne samo prebačen preko sedla

nego i čvrsto svezan. Poput mrtvaca se klatio u skladu s pokretima konja. Pesquiera ga je odmah htio dokrajčiti nožem, ali mu je to Rio Bray zabranio.

— Ne znaš ti Catlowa — reče. — Ne bih želio biti u koži onoga tko bi ubio Bena Cowana...

Dok su konji i mule odmicali ulicom, Pesquiera je jahao pored Catlowa.

— A sada u podrum! — reče oštro.

— Ne.

— Nikad nas tamo neće naći!

— Uskoro će početi pretraživati grad stopu po stopu, kako to do sada još nitko nije učinio. Pronaći će i nas... i blago...

Doduše, Catlow u to nije bio uvjeren dokraja. bio je sigurniji u nešto drugo: uđu li jednom zlato i srebro u Pesquierin podrum, više nikad neće odande izići. I on i ostali bi se također morali neko vrijeme zadržavati dolje, a onda bi jednoga dana dobili otrovanu hranu. A stari podrum može leševe sakrivati jednako tako dobro kao i srebro i zlato; u to nije bilo sumnje.

Pesquiera zgrabi držak revolvera.

— Ipak ćemo zlato i srebro sakriti u podrum — zareži — ili...

Catlow se nasmije, a Pesquieri se nije dopalo ono što je vidio u tom osmijehu.

— Samo tako nastavi, amigo — proci-jedi Bijah. — Potegni taj pištolj.

Pesquiera je trenutak oklijevao.

— Možda si u pravu — reče — ali tvoj prijatelj... maršal... bilo bi pametnije da ga ostaviš ovdje, zar ne?

Catlow je sad po prvi put saznao za prisutnost Bena Cowana. Nije bilo vremena za gubljenje, a on u ovom trenutku nije želio Bena pokraj sebe.

— U redu — reče. — On ostaje ovdje.

— 0 —

Dok je Recalde objašnjavao generalu Armiju ono što je vjerovao da se dogodilo, karavana sa zlatom i srebrom već je bila napustila predgrađe Hermosilla.

Vrlo brzo zatim jedan konjički odred pojuri prema granici, računajući da će Catlow povesti svoje ljude upravo u tom smjeru. Ostala se jedini-

ca progonitelja rasprši u nekoliko drugih smjerova, sve odreda krivih.

Bijah Catlow se, međutim, i ovaj put poslužio lukavstvom. Uskoro po izlasku iz grada poveo je karavanu natrag na ulice Hermosilla, gdje ona zbog debelog sloja prašine nije stvarala nikakvu buku. Odatle ju je uputio u jedan veliki prigradski voćnjak, podigao ustavu jarka za navodnjavanje, tek toliko da izgleda kao nezgoda, a da nadošla voda u stvari izbriše tragove konja i mula u voćnjaku.

Malo zatim karavana je kao na krilima jurila uskim putovima, voćnjacima i žitnim poljima. Mule su već počinjale posrtati od umora.

Dva puta je Bijah otvarao vrata koralu obližnjih rančeva kako bi iz njih pustio stoku koja će izbrisati njihove tragove.

Naposlijetku, kad su mule bile više mrtve nego žive, on utjera karavanu u koral nekog napuštenog ranča.

U drugom, većem koralu, skrivene pod drvećem s druge strane malog brijega, već su čekale svježije mule. Teret je začas prenesen i karavana krene prema sjeverozapadu. Bijah nikome nije objašnjavao svoje planove, a niti je to namjeravao.

Dvanaestak milja na sjeverozapad, već na obzoru, bijaše Cerro Cueväs, niski planinski lanac što se uzdiže iznad ravnice. Podno planine dočeka ih vodič Meksikanac i povede u neku poveću spilju.

Bilo je već podne. Merridew iziđe iz spilje i uspne se na sedlo između dviju stijena. Sjedne i počne budnog motriti okolicu. Ostali su jeli, spavali i čekali da im Catlow kaže što kani dalje. Ali Catlow je šutio.

Imao je dva milijuna dolara u zlatu i srebru, i nije vjerovao nikome osim Merridewu.

Ako ih je napustila sreća, iscrpljene mule naći će na napuštenom ranču prije sumraka. Bude li obratno, one će se, heotkrivene, tamo odmarati nekoliko dana, sve dok netko slučajno ne naide na njih.

Put kojim je sada namjeravao krenuti, jedan je od najopasnijih. Jednako kao što je ulazio u Meksiko, tako sada kani iz njega i izići — manje poz-

natim putem s još manje poznatim izvorima vode. Nasiute li članovi njegove družine što ih čeka, zacijelo će se pobuniti.

Bio je vruć i miran dan. Nakon nekog vremena Tarahumara zamijeni Merrirewa.

Kad je sišao sa stražarskog mjesta, Old Man sjedne uz Bena.

— Nigdje ničega — objasni. — Doduše, čini mi se da sam na istoku zamijetio oblak prašine, ali to ne mora ništa značiti.

— Kako je Cowan naletio na nas? — zapita Catlow.

Old Man slegne ramenima.

— Proklet bio ako znam. Na straži je bio Pesly. Rekao je da je odjednom dočrtao Cowan i nešto ga zapitao. Rio Bray ga je sudio.

— Cowan je previše pametan.

— Pa — odgovori Merrirew suho — ako su ga zaključali u onaj podrum, neko vrijeme možemo biti spokojni. Može se smatrati sretnim čovjekom ako ikad izađe iz njega. To će mu uspjeti jedino ako se umiješa Christina...

Catlow se zagleda prema sjeveru.

— Rekao si da si jednom već bio u Rio Concepcionu?

Merrirew ga zaprepasteno pogleda.

— Slušaj, ne kaniš valjda ozbiljno onamo? Ne zaboravi, tamo nema vode... ili je ima vrlo malo, a to je uglavnom isto.

— Postoji za takvo rješenje više razloga. Ondje nas neće tražiti, stari. Slušaj. — Bijah uze u ruku suhi prut i u prijesku nacrtu pojednostavljeni zemljovid — Ovdje je granica... a ovdje zaljev Kalifornije... Ovo je put iz Hermosilla za Tucson... Mi smo ovdje... A ovdje je — on označi manji krug — Pozo Arivalpa (pozo-izvor)...

Old Man ga pogleda.

— Koliko smo u stvari daleko od tog izvora o kojemu govoriš?

— Catlow snizi glas i gotovo prošapće:

— Oko šezdeset milja... zračnim putem...

— Šezdeset milja? Bez vode? S mulama?

Catlow podigne ruku.

— Pogledaj... Ovdje je Rio Bacoachi. Udaljenost: šesnaest milja. Doduše, rijeka ponekad presuši... možda ćemo

morati kopati u pijesku. Ali proljeće je bilo prilično vlažno... nadam se da će sve biti u redu...

— Reći ćeš im?

— Ne... sve dok neću morati...

Merrirew pogleda prema pustinji.

— Bit će neprilika, Bijah. Vjeruj mi, njima se to neće svidjeti... ni Peskyju ni Rio...

— Rio je sa mnom otkad i ti.

— Postoji razlika. Ja sam ti odan.

Ne težim da od tebe preuzmem vodstvo. A Rio otpočetka vjeruje da je pametniji od tebe. On te još uvijek sluša, ali se polako počinje buniti. Kasnije će biti gore. Ne, nemoj se pouzdati u Rio Braya.

— Što je s ostalima?

— Rekao bih da na Kelehera možeš računati. I na Crvenokošca. Sviđaš mu se, a nas ostale ne voli previše. Iskrсне li kakva nevolja možda ćemo se moći podijeliti pola-pola... a možda i neće završiti tako dobro po nas...

Catlow zaklima glavom.

— Tako sam i pretpostavljao, stari, ali oni su nam potrebni. A kad jednom udemo u tu prokletu pustinju, zavisit će o meni... sviđalo im se to ili ne...

U suton Bijah zapovjedi da se krene. Kako je nalog došao nenadano, nije bilo prilike za raspravu.

On nabije šešir nisko na oči i pogleda prema pustinji. Znao je u što se upušta i što bi se sve moglo dogoditi prije nego iz nje izađu... ako im to uopće uspije...

Kasnije, na vrhu jedne male uzvisine, Catlow zaustavi karavanu kako bi se ogledao i omogućio mulama da malo pasu.

Old Man Merrirew nije upitao ono čega se Bijah najviše bojao. Na svu sreću ni Tarahumara nije govorio. Pustinja, nestašica vode, nesnosna vrućina... Zatim, zemlja kojoj jašu, pripada — Seru Indijancima.

Seri se uglavnom drže svog uporišta na otoku Tiburon u zaljevu Kalifornije i obližnje obale, osim kad kreću u pljačkaške pohode. Divlji kao i Apaši — Catlow je čuo glasine da su čak i ljudožderi — pustoše na velikom prostoru, a on, eto, vodi karavanu prema području kojim oni prolaze kad odlaze ili se vraćaju iz bitaka.

U sebi se Bijah nadao da će se s njima mimoći, ili ih, ako dođe do borbe, pobijediti.

U svakom slučaju, ovo je jedini pouzdan način da iz Meksika iznesu dva milijuna dolara...

Dva sata nije nitko ništa pitao. Tada se najednom javi Rio Bray:

— Ima li dosta vode tamo gdje ćemo logorovati?

— Nećemo logorovati. Barem ne do jutra.

— Do vraga, Bijah, svi smo na kraju snaga!

— Do sada je Armijo — kratko odgovori Catlow — vjerojatno potpuno pretražio okolicu Hermosilla. Možda i nije. A znaš li koliko nam puta preostaje? Dvije stotine milja!

— Moramo se odmoriti — reče Rio tvrdo glavo.

— Odmorit ćemo se — odgovori Catlow — kad stignemo onamo kamo idemo... Ne prije...

Jahali su preko isušenih jaraka, prelazili visoravni, gazili kroz pijesak u koji su tonuli do članaka.

U trenutku kad su stigli do presušenih rukava rijeke Bacoachi, upravo je počelo svitati... Nigdje ni traga vodi.

— Gdje je sad ta voda? — upita Rio zajedljivo. — Mislio sam da ćemo barem moći ugasiti žeđ.

— Donesi lopate — zapovijedi mu Catlow umjesto odgovora.

— Lopate? — Rio prokune. — Proklet bio ako...

— Daj i meni jednu — reče Keleher mirno. — Hajde, Merridew. Ti si uvijek u stanju naći vodu.

Pronašli su je pola metra ispod isušenog dna. Gdje god bi samo malo dublje zgrabili lopatom, izbila bi voda. Napojili su mule. Rio Bray je bio tih i mrzovoljan.

— Napunite svoje čuture i sve bačve — naloži Catlow. — Do idućeg je izvoru trideset-četrdeset milja.

Nitko nije progovorio ni riječi samo su ga svi gledali. Bob Keleher pokupi lopate i pričvrsti ih na njihova mjesta na mulama. Sada je znao zašto je Bijah zahtijevao da četiri mule natovare bačvama.

Odmaramajući se u sjeni u presušenom koritu, Bijah je razmišljao o daljnjem putu. Ovo će biti najteži podvig na

koji se ikad odvažio. Računao je da su vojnici u međuvremenu već pronašli njihove tragove — ili barem napuštene mule.

Zacjelo će odmah krenuti za njima, ali on se nije strašio da bi ih mogli uhvatiti. Više ga je zabrinjavalo što su neki iz družine pokušavali zauzeti njegovo mjesto. Uspije li to nekome, taj će pametnjaković odmah skrenuti karavanu, dovodeći u opasnost cijeli podvig samo da bi jahali putevima uz koje je dovoljno vode i kojima se mnogo brže napreduje.

Ili možda netko od tih tupana vjeruje da njega, Catlowa, negdje na obali Kalifornijskog zaljeva čeka brodicu u koji će se on ukrcati s blagom, a oni ostati praznih ruku na obali... Baš smiješno...

Catlow otpije gutljaj ustajale vode i pogleda prema mulama. U cijelom Meksiku nema boljih, ali to je već njegovo djelo: dugo ih je pripremao za ovaj put.

Nekoliko milja dalje protezao se lanac tamnih, sivoplavih planina. Te će planine biti mnogo odlučnije za sudbinu pothvata nego što je Bijah Catlow i slutio...

Na jednom visokom nazubljenom grebenu šćućurio se usamljeni Seri i gledao prema istoku. Njegove izoštrene oči otkriše tanki stup dima. On lagano ispruži ruke i podigne ih prema nebu.

Zatim u usta ubaci nekoliko sjemenki i ponovo zaškilji u daljinu. Dim odaje prisutnost ljudi; gdje su ljudi, tamo je i konja, mula a konji i mule su meso... A on je o mesu sanjao kao pijanac o tekili...

To bi mogla biti i vojska, mislio je Indijanac, ali ona rijetko zalazi u ove predjele... uglavnom samo nakon pljački Serija... a jedne takve pljačke već dugo nije bilo...

Podigavši se, on još jednom pogleda prema istoku. Tada se okrene i počne spuštati niza stijene. Do njegova je logora nekoliko milja, ali njemu se ne žuri. Dobro je poznavao svoju zemlju.

XVII

Kad se Ben Cowan osvijestio, najprije osjetio pljesniv zadah. Odmah ustanovi da ovako leži već prilično dugo.

U glavi mu je muklo odzvanjalo. Ot-
vori oči, ali se ne dogodi nikakva
promjena. Ostalo je podjednako mrač-
no. Ništa se nije čulo.

Još je neko vrijeme ležao opružen
na kamenu podu. Tada se potpuno os-
vijesti. Sjeti se kako je ono izjurio iz
plesne dvorane, potrčao prema vojnič-
kim barakama i zadobio prvi udarac...

Dlanovima se upre o pod i sjedne.
Ruka mu pođe prema koricama pišto-
lja. Prazne.

Desnom rukom opipa gornji rub hla-
ča gdje je običavao nositi derringer
44, ali ni njega nije bilo. Pa naravno.
Catlow zna i za taj pištolj.

Neko je vrijeme rukama tapkao oko
sebe, ali ništa nije pronašao. Zatim
počne puzati na dlanovima i potkolje-
nicama. Uskoro naleti na neki pred-
met — nogu od stolice. Uхвати se za
naslon i uspravi. U glavi mu se zavrti-
je i njegova ruka jače stisnu stolicu
dok mu se zbrka u glavi ne smiri.

Nije bilo ni najmanjeg traga svjetla
koji bi mu omogućio da nešto vidi.
Nesumnjivo je u nekoj podzemnoj pro-
storiji... možda tamnici?

Prstima opipa džepove, ali ne nađe
šibice... i njih su mu uzeli.

Ako je tu stolica, zhači da je ovdje
netko nedavno sjedio. Prema tome,
negdje bi mogao biti i stol. Ispruži
ruke i kratkim laganim koracima kre-
ne u istraživanje, ali ni na što ne nai-
đe. Zatim uzme u ruke stolicu i krene
zajedno s njom. Ona bi mu mogla po-
služiti i kao oružje.

Najednom zastane. Osjetio je slab
ali jasan val topline. I dalje u jednoj
ruci džeći stolicu, on klekne i pola-
gano počne puziti. Tada na licu osjeti
izrazitu toplinu. Sada napredujući još
opreznije, centimetar po centimetar,
nabasa na ognjište.

U podrumu je bilo hladno ali ipak ne
toliko da bi bila potrebna vatra. Net-
ko je ovdje po svoj prilici spremao
jelo ili možda kuhao kavu. Ognjište je
još uvijek bilo vruće. Napipavši nje-
gov rub, Ben pronađe okrajak nedo-
gorjela pruta i pažljivo ga podigne.
Prinese ga blizu lica da bi ustanovio
gdje je najtopliji. Potom njime malo
poceprka po pepelu i naiđe na ugljen
koji je još uvijek tinjao. Prut položi

na ugljen i počne oprezno puhati. Os-
jeti miris dima, ali ništa više.

Hitno otrgne komad košulje i njime
lagano zamaše iznad ugljena. Iz pepe-
la se počne jače dimiti, a onda se poja-
vi i mali plamen. Sada opazi još neko-
liko nedogorjelih prutova i sve ih polo-
ži na vatru. Plamen poraste i Ben opa-
zi na rubu ognjišta lonac za kavu i
nekoliko šalica. Podigne šalicu u ko-
joj je bilo još malo kave, promućka je
i popije.

Kava je bila vrlo jaka i još topla i
on se nakon nekoliko gutljaja osjeti
mnogo bolje. U blizini pronađe nacijske
panih drva i on nekoliko komada stavi
na vatru. Tada ustane i ogleda se.

Koliko je mogao vidjeti uz slabo
svjetlo s ognjišta, nalazio se u velikoj
prostoriji niska stropa, kamenog poda
i zidova. Začudo, nigdje ni vrata ni
prozora. No zato otkrije stol i još ne-
koliko stolica. Na podu je bilo mnošt-
vo opušaka od cigara i cigareta.

Pod stolom bijaše i nekoliko praz-
nih boca pive. On ih porazmjesti na
razna mjesta u prostoriji.

Dok se još time zabavljao, iznenada
pronađe vrata. Kvaka na njima bila
je prejaka da bi je mogao razvaliti.
Sama vrata bijahu načinjena od debe-
lih hrastovih dasaka, s druge strane
vjerojatno pojačana metalnim šipka-
ma.

Ponovo je počeo hodati u svim smje-
rovima, još pozornije proučavajući zi-
dove, strop i pod.

Prostorija je zaudarala po pljesnivo-
ći kao i svaka druga duže zatvorena
prostorija. Ali on osjeti i zadah neče-
ga drugog, nečeg što dopire iz nevidljive
otvora iznad vatre. Bio je to zadah
štale..

Vrati se do ognjišta, stavi na vatru
još nekoliko cjepanica, a onda podigne
jedno već zapaljeno drvo i pođe do
mjesta odakle je izvirao zadah štale.
Goruće drvo prinese stropu koji bijaše
samo pola metra iznad njegove glave.
Zaključio da je tu, bez svake sumnje,
tajni izlaz.

Baci zapaljeno drvo natrag u vatru
i počne razmišljati o bijegu. Iznenada
odjekne štropot zasuna na vratima i
ona se otvore. U njima se ukaže dje-
vojka koju je vidio na uglu nedaleko
kožarske radionice-trgovine kad je raz-

govarao u generalom. U jednoj je ruci držala svijeću, a u drugoj pištolj.

Nije morao mnogo razmišljati što će joj pištolj.

— To vam neće trebati — reče mirno. — Ja ne napadam žene.

— Samo pokušajte, ako želite — odgovori Christina grubo. — Vaša bi smrt bila izvršno rješenje.

— General se jako zanima za vas...

Njezine su ga oči prezirivo gledale. Ona pokretom ruke pokaže prema vratima.

— Ordje je vaše jelo... uzmite ga.

Pladanj s hranom nalazio se na podu, s vanjske strane vrata! Primamljiva prilika za bijeg, ali... Ben na vrijeme shvati da djevojka u stvari čeka priliku da ga ubije. Čemu sad to?

— Nisam gladan.

U njenim očima plesao je neki divlji plamen.

Ben ju je promatrao sve znatiželjnije.

— Lijepi ste — reče. — Bijah voli taj tip žena.

— Vi? ne?

— Ne... Ja ne. — I dalje ju je pomno gledao. Zatim joj okrene leđa i pride vatri. — Hoćete li kave? Jaka je, ali dobra.

— Hvala, ne!

Podsjećala ga je na pumu ili leoparda. Točno se tako kretala i kao da je samo čekala nekakav znak da ubije.

— Vjerujete li da ćete ponovno vidjeti Bijaha? Da, njega žene vole — doda.

— Zavidam mu na načinu kako s njima postupa... Čini mi se da on misli jedino na vlastito veselje. I uvijek je jako siguran u sebe.

— A vi niste?

— Sa ženama? Nikad! — Ben malo pošuti i u međuvremenu doda još jedan komad drva na vatru. — Mislim da sam jednostavno neiskusan...

Crna usta cijevi pištolja još su uvijek bila okrenuta prema njemu.

Mogla bi biti dobar strijelac, mislio je Ben. Nagon i mržnja u stanju su sami upravljati pištoljem, a nema ničega goreg od toga.

Koliko je samo puta sretao žene kao što je ova, ponekad i muškarce, koji nikad u životu nisu u ruci držali pištolj, ali kad bi ga prvi put potegnuli, pogađali bi točno u metu. To je svag-

da bilo uvjetovano jedino ljutinom ili strahom. A kad bi te iste žene i muškarci gađali neku metu u prosječnim uvjetima, svagda bi promašili...

— On vam je otac?... Mislim na vlasnika kožarske trgovine...

— Bio je muž moje majke, ali ne i moj otac. — Christinine su oči i dalje svjetlucale. — Previše je bila slaba, previše je nježno postupala s njim.

— A vi?

Djevojka se iznenada nasmije.

— Meni nije dorastao. On pokorno sluša Bijaha pa bi vas pustio da živite. Ali ja neću tako. Ja ću vas ubiti.

Zatim se naglo okrene, pođe prema vratima, tu se zaustavi i nogom gurne pladanj s jelom. No; jelo se samo malo razlilo iz tanjura. Christina iziđe, odjednoma zatvori za sobom vrata i navuče zasun.

Ben je trenutak odsutno gledao u pladanj, neko vrijeme oklijevao, a onda uzme tanjur s tjesteninom. Grah ostavi. Ako ga djevojka namjerava otrovati, otrov je vjerojatno stavila u jako začinjeni grah; tako se barem nadao.

Sjedio je pored vatre, jeo kuhanu tjesteninu i pijuckao kavu koje je još podosta ostalo u loncu. Zatim izabere najveću stolicu — sve bijahu čvrste građe — i prinese je pod tajni izlaz na stropu. Stane na stolicu i rukom upre u mala vratašca. No ona se niti ne pomaknu.

On napne sve mišiće i ponovno pokuša, pa još jednom. Naposljetku zaključivši da s gornje strane nešto pritišće vrata.

Side sa stolice i dogura stol, pa se pope na njega. Sad je bio bliže vratašcima i mogao gurati većom snagom. Opet pokuša. Ustanovi da vratašca popuštaju.

Ponovo side, pa stavi na stol stolicu. Sada je, popevši se na nju, mogao uprijeti leđima i ramenima. Netom je pokušao, osjeti kako se gore nešto pomaknulo. Vratašca se na jednoj strani odškrinu nekoliko centimetara. On upre još jednom i začuje kako se nešto otkotrljalo. Vrata su bila slobodna. On ih potpuno otvori.

Vreće... vreće napunjene žitom bile su prebačene preko vratašca kako bi ih prikrile nepozvanu oku. Ben se

uspravi, osloni se rukama o pod posut žitom i pomoli glavu — u konjušnici.

U trenutku kad su već i njegove pete bile u razini otvora, začuje odozdo škripu vrata, nečiji prigušen krik, a potom i pucanj. Nešto udari u potpeticu njegove čizme i on odskoči od otvora, zalupi vratašca i brzo na njih stavi vreću žita.

U štali je bilo mnogo konja, a njemu jedan bijaše vrlo potreban. Ali dok je on oklijavao kojega da uzme, u štali se pojavila bijesna djevojka. Neshvatljivo mu je bilo kako je uspjeva tako brzo stići.

Christinino je lice bilo blijedo, njezine oči potpuno crne. Prsa su joj se divlje nadimala i od ljutnje i od trka. Ona podigne pištolj, opali, ali promaši. Dok joj se u skoku približavao, Ben osjeti toplinu eksplozije, odgurne djevojku ramenom i baci je u sijeno.

Borila se kao divlja mačka, grčevito se izvijajući iz njegova stiska, udarajući ga pištoljem i pokušavajući još jednom zapucati u njega.

On spretno dohvati oružje i zajedno s njim saviye njezinu desnicu unatrag. Christina ga pokuša ugristi u ruku, ali joj on istragne pištolj i odgurne je od sebe.

Djevojka se izviye, ispruži prste prema njegovim očima, pa noktima zagrebe po njegovu licu. On je uhvati za zglobove i povuče nadalje. Nikad nije udario ženu i nije to ni sada želio, ali ovo nije bila obična žena, već pola mačka a pola đavo.

On daščući zaviče:

— Ne želim vas pozlijediti!

Ona mu pljune u lice.

Njezina se bluza bila rasparala i on smjesta odvrati pogled. Christina se nasmije:

— Strašljivo!

Ben je podigne u zrak i baci u sijeno, a zatim istrči u dvorište. Ulična vrata bljahu zaključana. On poskoči, uhvati se za gornji dio vrata i podigne. Metak se zari u drvo pored njegove ruke i on još jednom začuje pucanj pištolja. Preskoči vrata i baci se na ulicu.

Nedaleko je stajao snažni vaquero i namještao stremen na svom konju. On pogleda Benovu potrzanu košulju,

krvave ogrebotine na njegovu leu, a onda se nasmije:

— O, gospodine! Već sam čuo o njoj! To je žena i pol, zar ne?

XVIII

Ben Cowan izide iz svoje hotelske sobe i uputi se u ured generala Armija, ali ga tamo ne zateče. Premda ranjen, kapetan Recalde je također bio negdje vani, ali je ostavio poruku da je otišao u gradsko predgrađe kako bi razgovarao s poljoprivrednim radnicima koji su vidjeli neke sumnjive jahače. U štabu nije bilo nikoga tko bi Benu Cowanu mogao dodijeliti konja, a on sam je imao premalo novaca da ga kupi.

Njegovo sedlo, puška i ostala oprema bili su još uvijek u hotelu i on krene po njih. Tamo plati hotelski račun i nakon toga iznese opremu na ulicu.

Prva osoba koju je spazio bila je Rosita Calderon. Jahala je divnog smeđeg konja i bila odjevena u sivu jahaču odjeću. Suknju bijaše prebacila preko sedla i ona je visila niz slabine konja. Za njom su jahala dva Meksikanca u kožnatoj odjeći, sa širokim sombrerima.

— Potreban vam je konj? — upita ona. — To je u redu. Vi ga već imate. Diego vam je kupio jednog... kao poklon. — Rosita se okrene i nešto reče jednom od svojih pratilaca. Ovaj odmah odjuri.

— Kamo ćete sada?

— U lov na pljačkaše. Naposljetku, to mi je dužnost.

— General Armijo će se pobrinuti za njih.

— Znam ja Catlowa. On će učiniti ono što od njega najmanje očekuju. — Ben Cowan je podosta razmišljao o tome i sada Rositi iznese svoja predviđanja.

Ona se, međutim, zagleda u ogrebotine na njegovu licu, a on joj i to objasni.

Djevojka se nasmije.

— Dobro objašnjenje... No, zar da povjerujem u njega? — Njezine su oči veselo iskrile. — Možda ste se voljeli?

— Što to govorite... Pa ne bi me onda... ovako...

Rosita zategne uzde.

— Vidite gospodine, znam vrlo malo o tome što žena radi u takvim prilikama... Mislim jedino da bi morala mnogo voljeti, mrziti ili željeti da ovako... grebe...

Uto se vrati Rositin pratilac, dovodeći uistinu divna konja, sudeći po svemu blizanca onoga kojeg jaše Rosita.

— Vaš je, gospodine Ben — reče djevojka. — Diego ga je kupio na našem ranču. Učinio je to da bi vam se odužio za to što ste, spašavajući mu život, izgubili svojega.

— Spasavao sam i svoj vlastiti život.

— Ne želite ga uzeti?

— Kako ne bih želio... To je najljepši konj kojeg sam ikad vidio. Rado ću ga zadržati. Ni uz najbolju volju ne bih mogao odbiti životinju kao što je ovaj!

Rositine oči zablistaju.

— Na njemu ćete biti sigurniji. Mislim da konji ne grebu.

Na svom smeđem konju Rosita Calderon se doimala uistinu dražesno. Uozbiljivši se, ona reče:

— Ljude koje ćete ispitivati, uglavnom poznajem. Možda bih vam mogla pomoći...

Tako su krenuli zajedno.

Bijah Catlow će — objašnjavao je Ben Rositi, izabrati najneočekivanije rješenje. On vjerojatno neće bježati glavnim putevima, jer tako ne bi mogao napredovati brže od progonitelja. Ako je krenuo dublje u Meksiko, to će samo produžiti bijeg. Možda je krenuo prema Siera Madri, u zemlju Apaša ili pak prema obali? Sjetivši se Tarahumare, Ben reče:

— Mislim da će pokušati kroz pustinju...

Catlow ima veliku prednost: zna kamo ide. Armijo i Ben Cowan to istom moraju otkriti... Usto bi Catlow u svakom trenutku lako mogao promijeniti i smjer kretanja i krajnji cilj...

Neočekivani upad u kožarsku radionicu-trgovinu i skriveni podrum nisu otkrili gotovo ništa. Moglo se zaključiti jedino da je ovdje boravilo više ljudi. Nitko ih nije vidio ni kako dolaze niti kako odlaze. I Christina je nestala.

Ben je, jašući zajedno s Rositom, obišao cijelu okolicu Hermosilla, zapitkujući lijevo i desno. Nije se niti osvrtao na jasne tragove na glavnim putevima, ali je zato budno pretraživao sve sporedne puteve i staze.

Neki Indijanac mu je napokon otkrio pravi trag. Rekao je da nije ništa vidio jer rano liježe. No jutros je imao pune ruke posla jer je noću netko otvorio ustavu na kanalu za navodnjavanje, pa je voda poplavila cijeli voćnjak.

Ben hitro pretraži voćnjak. Uskoro otkrije trag mule, gotovo prekriven drugim tragovima. Za manje od jednog sata već mu je bio jasan pravi smjer bijega.

— 0 —

Na rubu pustinje on zaustavi konja.

— Hvala vam — reče Rositi Calderon. — A sada se vratite. Dalje ću nastaviti sam...

Ona mu pruži svoju tanku ruku.

— Mnogo sreće. Ako se uskoro vratite u Meksiko... posjetite me. — Potom okrene svog konja i odjaše natrag u grad.

Ben je neko vrijeme gledao za njim vitkim uspravnim leđima. Tada sočno prokune i potjera konja u pustinjski pijesak.

Četrdeset mula i dvanaest konja s jahačima ipak su ostavili dosta tragova, usprkos Bijahovu naporu da ih prikrije.

Kad je Ben stigao do rijeke Bacoachi i ugledao mnoštvo mjesta gdje su pljačkaši kopali u potrazi za vodom, bio je od njih daleko samo dan jahanja. Zamijetio je i otiske bačava.

Pozorno pretraži okolicu kako bi otkrio u kojem je smjeru družina krenula. Kad je i s time bio načistu, napuni svoje dvije čuture i potjera konja. Spuštao se sumrak.

Nije morao pratiti tragove jer je iduće nalazište vode na putu bjegunaca mogao biti jedino izvor Arivaipa kod San Ignacija. Ne bude li vode tamo, bit će je svakako osam milja zapadnije, kod Coyote Wellsa.

U ponoć Ben zaustavi konja, rasedla ga, napoji iz šešira i priušti sebi i životinji tri sata odmora. Odmah potom krene.

U sivilu zore otkrije mulu, ili bolje rečeno, ono što je ostalo od nje...

Zivotinja je, vjerojatno, klonula, i razbojnici su je ostavili. Što se s njom zatim događalo, moglo se prosuditi po brojnim tragovima oko nje i njenim jednim ostacima: netko ju je ubio, skuhao i pojeo.

Ben Cowan je proučavao jasne tragove mokasina. Nisu pripadali ni Apašima niti Yaquijima. Znao je, ovo je domovina divjih Seri Indijanaca za koje govore da su i kanibali. Znao se također da se služe i otrovnim strijelama.

O njima su nastale mnoge neobične priče, uglavnom neistinite. Kružile su, na primjer, glasine da su Seri potomci posade nekog švedskog ili norveškog kito'ovca koji je prije nekih stotinu i pedeset godina doživio brodolom kod otoka Tiburon. U svakom slučaju, bilo je jasno da su Seri našli mulu i u slast je pojeli. Ben utvrdi da ih je bilo dvanaestak.

Do Pozo Arivaipa Ben je stigao oko jedanaest. Družina je, očito, već bila ovdje i opskrblila se vodom, ali on ne nađe ni kapi.

Oklijevao je samo trenutak. Možda ni u Coyote Wellsu više neće biti vode, a jahati tamo i natrag značilo bi beskorisno utrošiti šesnaest milja putovanja, što ga nimalo ne bi približilo Catlowu. Na sjeveru su izvori Go'ondrine, gdje će zacijelo biti vode. Odavde su daleko oko dvadeset i četiri milje. Petnaest milja dalje su i neki drugi...

Stoga Ben Cowan odlučno pojaše na sjever. Ipak, osjećao se nekako nelagodno, imajući stalno pred očima ostatke bijedne mule. Seri zacijelo ni sad nisu daleko. Ako su uistinu onakvi kao u pričama, uporno slijede Catlowovu karavanu... Zna li to Bijah?...

Rositin pratilac se prekrizio kad je govorio o njima!...

Ben Cowan uspori konja, pomno proučavajući okolicu, u strahu od moguće zasljeđe. Počne razmišljati o načinima kako čovjek ovdje može umrijeti. Jedan od njih mu se najmanje sviđao: umiranje od otrova strijele, polagano, u mukama.

Barlett, koji je vodio istraživačku ekspediciju u pogranično područje

Meksika i Sjedinjenih Država i s njom prošao Novi Meksiko, Arizonu, Kaliforniju, Chihuahuu i Sonoru, rekao je da Seri spravljaju otrov na taj način što kravlja jetra stavljaju u jamu sa zmijama otrovnicama, škorpionima, otrovnim paucima i stonogama. Cijelu tu gomilu ispremiješaju dugačkim štapom i pričekaju da otrovni gmazovi i kukci isprazne sve pričuve otrova u kravlja jetra, koja zatim izvade i njima namažu vrške strelica.

Otac Pfefferkorn, koji je za svojih mladih dana proveo dvije godine u Sonori, pričao je malo drugačiju priču. Seri, tvrdi on, skupljaju otrove gmazova i kukaca, te ih miješaju sa sokovima otrovnih biljaka. Potom sve to izliju u veliki zemljani čup koji dobro zatvore, tako da ni jedan od otrova ne ishlapi. Čup zatim stave na otvorenu vatru i neko vrijeme kuhaju. Spremanje ove zle tekućine uvijek povjeravaju najstarijoj ženi u plemenu, jer kad se poklopac skine, para trenutno ubija...

Takve su misli' eto, mučile Bena Cowana dok je jahao pustinjom...

Sjeverno od njega bijaše planina Cerro Prieto — Crni Lanac, nazvana tako jer je pokrivena tamnom šumom. I ona bijaše omiljeno obitavalište Indijanaca...

Samo šest milja zapadno, lagano su jahala šestorica Serija. Bili su izvanredno strpljivi. Znali su za Bena Cowana, ali im se nije žurilo. Išao je smjerom kojim i oni...

XIX

Ispred vrućeg i zamagljenog neba, duga pola milje, razvukla se karavana mula. Već se jedva vukla izmučena daljinom, prašinom i neprekidnom vrućinom.

Bijah Catlow obriše znoj s lica i kroz slani znoj pogleda razvučenu karavanu. Trebalo bi pojahati na začelje i reći ljudima da se zbiju. Stalno im to govori, ali usprkos svim njegovim upozorenjima oni se stalno ponašaju isto. Apaši su na zapadu, govore, a zemlja Yaquija na sjeveru. Za Serije većina nije nikad čula.

Dobro su se opskrbili vođom na izvorima Golondrine, ali su zato podzemna spremišta u Del Picu bila potpuno prazna. Zbog toga je Catlow krenuo na istok, prema Pozo del Serni, gdje je gotovo uvijek vode.

Prije nešto manje od jednog sata pala je i druga mula, pa su njezin teret razmjestili na pet drugih. Bijah je očekivao da će putem izgubiti pokoju mulu, ali nije pretpostavljao da će to početi tako skoro.

Jahao je usporedo s Merridewom.

Do njih dotrči Tarahumara. Indijanac je govorio brzo, uz obilno mahanje rukama. Merridew je promatrao sad Catlowa, sad Indijanca.

— Što kaže?

— Kaže da nas slijede.

Merridew pljune.

— Dobro, zašto nam taj čovjek barem jednom ne kaže ono što još ne znamo?

— Rekao je da nas ne slijede bijelci... već Seri. Uplašen je.

Old Man pogleda Indijanca. Uistinu se doimao uplašeno. Merridewove bezbojne oči zagledaše se u daljinu, ali nigdje nikakva posebna znaka — samo ugrijani pustinjski zrak i slaba sumaglica što se nadvija nad cijelu pustinju. No on je previše dobro poznavao pustinje a da bi ga zavarala prividna mirnoća. Ako je Indijanac rekao da su u blizini Seri, onda je zaista tako.

Njegov je konj, noseći mnogo manji teret od Catlowovog, bio odmoreniji.

— Odjaši na začelje i kaži im da se zbiju, hoćeš li? — zamoli ga Bijah. — Objasni im da do vode više nema mnogo. — On pokaže prema obližnjim planinama. — Voda je tamo gore; svega tri-četiri milje... Zatim se vrati... i povedi sa sobom Ría ili Boba. Poći ćemo istražiti izvore...

Catlow je promatrao kako se karavana zbija. Neprestano je pogledavao na sve strane. Sve jače ga je progonio osjećaj da će se uskoro dogoditi nešto strašno...

S malog brežuljka na koji je dojahao prije ostalih, pratio je kako mu se približavaju Merridew i Río Bray. Koji tren kasnije sva trojica okrenuše konje na istok, te ih nagneše u galop prema tamnim obrisima planina.

Izvore su pronašli na dnu jednog presušenog rukavca okruženog grabovom šumom. Na drveću su cvrkutale ptice; sve ostalo je bilo mirno.

Pojavi se i Tarahumara, dobro se napije i nestane među drvećem.

— Ako ikoga ima u blizini — reče Catlow — on će ga pronaći.

Río Bray siđe sa sedla i napije se, a onda napuni čuturu. Tada zapita Catlowa:

— Što misliš, koliko nam još preostaje?

— Stotinu milja.

— Mule neće izdržati.

— Ići ćemo makar i bez njih.

Bray ne reče ništa, ali je bio mrzovoljan. Bijah sjaše, otpusti kolan i odvede konja do vode. Isto učini i Old Man Merridew.

Najednom Río žestoko prokune i nogom šutne obližnji kamen.

Catlow ga pogleda i prijazno zapita:

— Nešto te muči, Río?

— Bili smo proklete budale kad smo krenuli kroz pustinju! Mogli smo poći glavnim putem, tu i tamo maznute koje govedo, te stalno imati uza se svježeg mesa i dosta vode! Već bismo bili blizu granice.

— Da, i imali bismo pola Meksika za sobom. Calderonov ranč štiti vojska, zajedno s njegovim čvrstim vaquerima. Jesi li se ikad borio s njima? Poslušaj moj savjet: ako nisi, nemoj ništa pokušati.

— Sad smo na pola puta do granice, a još nismo ispalili ni jedan metak — primijeti Old Man. — Ne izgleda mi tako loše.

Mule dojure u presušeni rukavac i žudno se postave uz uske potočiće koji su izvirali s dna korita a zatim se gubili u pješku.

Río Bray priđe Pesquieri. Bijahove oči su ga netremice pratile.

— Bit će nevolje — primijeti Old Man.

— Stari — reče Bijah — ako se meni štogod dogodi, odvedi momke na sjever u Bisani. Tamo ima vode, a u blizini su ruševine neke crkve. One vam mogu poslužiti kao utvrda... zatreba li... Istočno od nas je Coborca, međutim, klonite se tog mjesta. Krenite za La Zorru... daleko je oko petnaest milja... Iza La Zorre, oko dvanaestak mi-

Ija dalje, prostire se planina Churupates. Tamo nas čekaju svježje mule. Nastavite uz rijeku Sečo i prijedite granicu kod podnožja Baboquivarisa...

— Ti, čini se, i dalje planiraš tajnovito. — Udarcem dlana Merridew zabije čep u svoju čuturu. — Zna li još netko za taj plan?

— Ne... ali držite ga se — Catlow podigne grančicu sa zemlje. — Stari, u Magdalení je vojna baza i svi smo je vidjeli. Do sada su već i trupe u Altaru obaviještene. Pođemo li putem koji predlaže Bray, odmah smo gotovi...

Momci poskidaše s mula teret i puistiše ih da se napasu.

Catlow se nalazio svuda — pregledavao je slabine životinja pune rana od tereta, njihove noge, kopita. Neće daleko s tim mulama, ali sada je važna svaka milja i svaki kilogram tereta.

Pancho, meksički vojnik — bjegunac, čučne i u pijesku načini malu vatru. Stalno je pogledavao u Catlowa, a u očima mu se moglo nazrijeti čudno svjetlo. Bijah to odmah zamijeti. Tobože slučajno podigne glavu i ogleda se. Svi su bili prisutni... svi osim Pesquiere.

Nedaleko njega stajao je Rio s još dvojicom ljudi iz Tucsona.

— Mislim — reče Rio glasno — da bismo trebali ići na Istok, prema Pedradasu.

— Ne — odgovori Catlow mirno. — Upali bismo u klopku. — On ponovno prijede pogledom po okupljenim ljudima, dobro proučivši svakog pojedinog. Gdje je, do vraga, Pesquiera?

Keleher polagano ustane, svjestan onoga što je sada na redu.

— Porazgovorili smo o svemu. — reče Rio. — Dosta nam je vrućine, pijeska i žeđe. Odlučili smo krenuti prema Pedradasu.

— Vi ste odlučili? Rio, ti ovdje nemaš što odlučivati. O svemu odlučujem ja.

Riove oči lagano skrenuše i Catlow shvati gdje je Pesquiera. Desno od njega stajao je Old Man Merridew. U rukama mu bijaše dvocijevka.

— Hajde — reče Catlow. — Pobrini se za Peskyja, stari. Moj je Rio.

Rio Bray se počeo znojiti.

— Ti si na potezu, Rio — nastavi izazivati Catlow. — **Ali** ćeš dalje s nama

ili ćeš ostati ovdje... zajedno s metkom iz mogeg pištolja...

Trenutak prije Rio Bray je bio potpuno siguran u ishod ovoga što poduzima. Nagovorio je još nekoliko momaka da mu pomognu, ali je sada shvatio da od svega neće biti ništa.

— U redu, Catlow — procijedi Bray. — Glasajmo. Zacijelo će svi biti za to da krenemo za Pedradas.

— Gle, gle. Postaješ malo demokratskiji. Glasajte, ali bez mene, Merridewa i ostalih koji se sa mnom slažu... U redu, neka istupe oni koji žele prema Pedradasu.

Trenutak su vladali tišina i oklijevanje, a onda iz skupine iziđu Wilbour, Kentucky i Greek. Nitko se drugi nije micao.

— Dakle, Rio, čuo si što sam rekao. Ideš s nama, ili... A to se odnosi i na vas ostale...

Bob Keleher se okrene Catlowu i tiho progovori:

— Ja sam sa Catlowom, momci.

Rio Bray je trenutak bio napet, ali se zatim lagano opusti.

— Idem s vama, Bijah. Nema smisla da pucamo jedni u druge zbog sitnica, kad smo svi bogati.

— Kao što sam i ja rekao — pridometne Bijah.

Jake Wilbour rasprostire svoj pokrivač i bez riječi se zavuče pod njega. Jednako učine Greek i Kentucky.

Nitko nije spominjao Pesquieru, niti se on pojavio.

Previše uplašen da bi se suočio s Catlowom kojeg je namjeravao ubiti ali mu se pokušaj izjalovio, on je nestao u grmlju i potrčao do svog konja. Trenutak je kolebao da li da uzme jedan tovar plijena, onda shvati da bi to bilo preopasno. Catlow je znao za njegovu ulogu u pokušaju pobune, pa bi ga progonio makar i do samog pakla.

Možda se ipak izvuče. Odjahat će natrag do generala Armija i uvjeriti ga da su razbojnici nenadano provalili u njegovu kuću i držali ga kao zarobljenika. Tek sada im je uspio pobjeći. Reći će mu gdje se karavana na azi, pa bi čak mogao dobiti i nagradu...

Kad su pijačkaši u zoru osedlali konje, Pesquire nije bilo nigdje u blizini. Nitko nije spominjao njegovo ime.

— Prije no što je sunce izišlo, složno su pojahali za Bijahom ravno na sjever prema Bisaniju, udaljenom dvadeset osam bezvodnih milja pustinje. Rio Bray je bio mrzovoljan i ljut na samog sebe. Zašto nije povukao pištolj? Baš je bio budala!

Pesquierino su tijelo pronašli ispruženo u pijesku samo milju daleko od logora. Vratom mu je prolazila strelica. Lice i gornji dio tijela potpuno su mu pocrnjeli od otrova. Ležao je potpuno gol. Odjeću su mu, dakako, skinuli Indijanci.

Ljude više nije trebalo moliti da se zbiju...

Prolazile su milja za miljom. Tarahumara je trčao uz Catlowov stremen.

Kad oko karavane više nije bilo drveća i grmlja, jedna se mula pod teretom naglo propne na stražnje noge, a potom sruši u pijesak. Iz njezinog je vrata stršila strelica.

Keleher zauzda konja i okrene se, ali Catlow u hipu spozna kako bi zaustavljanje moglo po njih biti kobno.

— Dalje! Dalje! — vikne i Keleher se vrati u karavanu.

— Potjerajte mule! — vikao je Catlow dalje. — Brže!

Svi su to ozbiljno shvatili i počeli vikati i šibati mule. Karavana krene brže.

Sad se Bijah Catlow i Old Man Merri-dew žurno vrata na začelje karavane.

Imali su što vidjeti: iza gomile pijeska pred njima, iskoče dva Indijanca i potrče prema umirućoj muli. U rukama im bijahu noževi. Karavana u taj mah nije bila dalje od stotinjak metara.

Old Man ljutito potjera konja prema njima, i kad Indijanci skočiše prema njemu, on opali. Najbliži Seri završi i padne preko mule.

Najednom se iza gomile pijeska pojavi još dvanaestak Indijanaca. Oni potrčase prema Merri-dewu. Oštro zavrivši mamuze u slabine svog konja, Bijah krene prema njima pucajući iz kolta. Jedna strelica proleti pored njegova lica, a Indijanci okrenuše leđa.

Lica žuta od užasa Merri-dew dojaše do Catlowa.

— Bježimo odavde! — reče ovaj...

Prošli su manje od milje, kad do njih dojaše Kentucky.

— Bijah — on rukom pokaže prema zapadu — Seri su još uvijek tamo. Upravo sam vidio jednoga.

Samo nekoliko minuta iza toga, Bijah spazi i drugog kako ide usporedno s karavanom, ali udaljen dobrih četiri stotine metara.

Dan je postao vruć; sjena je potpuno nestala. Jahači su se izmučeno nji-hali u svojim sedlima, a mule posrtale i zaostajale više no ikad. Karavana se vukla sve polaganije.

Rio Bray je izbjegavao Bijaha, ali se kao i ostali trudio da se karavana kreće.

Ni o podne nitko nije spominjao odmor. Svi su mislili samo kako da što prije stignu u Bisanij.

Svakom miljom opasnost je postajala sve veća, ali se i granica približavala — kod Churupatesa ih čekaju svježe mu'e i konji, spremni za posljednji brzi pokret do granice.

Znali su da su Indijanci svuda oko njih. Povremeno bi do karavane dopirali stravični krikovi iz daljine i čudno pjevanje s planina. No nikoga nisu vidjeli.

Još je jedna mula posrnula. Pokušala je ustati, ali se ponovno srušila u pijesak. Dvojica jahača skinu s nje teret i razmjesti ga po ostalim mulama. Karavana nastavi put, a onda mula ustane i teturajući krene za njima.

Prije no što su se pojavile sjene na istočnoj strani obližnjeg brežuljka, još su tri mule onemoćale... jedna je ostala ležati.

Karavana se sada kretala još polakše, jer su ostale mule bile preopterećene.

Catlow odjaše prema rubu jedne uzvisine. Lice mu je već bilo dobroano zaraslo a košulja natopljena zmojem pomiješanim s pljeskom. On se popne na brežuljak i spazi ruševine crkve Bisanija, tamo pokraj isušena korita rijeke Asucion. Među ruševinama se mog'o nazrijeti lepršavo lišće topola — pouzdan znak blizine vode.

— Stigli smo! — poviče. — Sad smo sigurni!

Do njegovih ušiju dopre slabo klica-nje.

Zamjenik maršala Sjedinjenih Država Ben Cowan nije morao zuriti u tragove karavane, jer su njezin put obilježavali lešinari.

S niskog brežuljka pokrivenog ostrim kamenjem i obraslog velikom paprati on je dalekozorom razgledao pustinju. Za to je vrijeme njegov konj mirno pasao škrto pustinjsko raslinje.

Bilo je očito da je karavanu netko napao. Čuo je daleke pucnjeve i nazirao užurbane jahače. Indijance uopće nije vidio.

Uto karavana počne bježati. Jedan jahač zastane. Odmah mu dvojica pritrče u pomoć: zaostali je jahač bio spašen.

No, pucnjava se nastavi, doduše, ne tako žestoko kao prije, ali Ben nije mogao vidjeti da li meci pljačkaša pogadaju mete.

Ben Cowan uzjaše i okrene konje prema istoku, što dalje od ratnog poprišta. Catlow očito žuri prema odredištu koje više nije daleko, inače bi zastavio karavanu i prihvatio borbu s neprijateljem... dakako, Indijancima. Popevši se na idući brežuljak, Ben ugleda to mjesto: pred njim se otvarao pogled na zelena polja, kao stvorena za ispašu. Iza njih bijaše isušeno riječno korito, a do njega, na uzvisini s ove strane rijeke, gomila oštećenih zidova i lukova među kojima je raslo drveće. Najednom njegov konj zarže i zanjišti.

Ben se naglo okrene, dovoljno brzo kako bi spazio Indijanca koji je iskočio iza obližnjeg grma s lukom i strijelom u ruci. Benova se desna ruka u trenu spusti i podigne. Iz nje zagrmí pištolj i metak pogodi Indijanca djelić sekunde prije nego je uspio odapeti strijelu. Ben oštro potjera konja između dva kamena. Odjednom s tla ispred njega iznikne i drugi Seri, ali prekasno da bi izbjegao kopita Benovog konja.

Iz grmlja iza Benovih leđa iskoči još nekoliko Indijanaca i on hitro potjera konja prema ruševinama. I tako, dok je on jurio prema istoku, Catlow stiže sa svojom karavanom do groblja i ruševina crkve sa sjevera. I ni jedan

od njih nije bio pripreman na ono što ih je očekivalo...

Tjerajući konja preko polja, Ben Cowan odjednom spazi odsjaj sunca na nečijoj pušci. S užasom shvati da će Bijah i njegovi bježeći pred Indijancima, naletjeti pred puške zasjede.

Sada ih je već mogao vidjeti: dvanaestak Meksikanaca sa širokim sombrenim, pritajenih podno porušenih zidova crkve, a iznad njih žena... Christina!

Nije bilo vremena za razmišljanje. U ruci mu je već bio kolt, i on opali. Jedan od Meksikanaca iz zasjede odskoči unatrag i uz krik se svali na leđa. Ben natjera konja prema porušenom vanjskom zidu crkve i životinja ga lako preskoči.

Sada su između njega i razbojnika bile ruševine. Ben iskoči iz sedla i, dotaknuvši zemlju, potrči u zaklon iza jedne stijene. U međuvremenu je već bio zamijetio kako jahači iz karavane zamiču lijevo i desno, a čuo je i divlje Catlowove zapovijedi.

Ben začuje šum negdje iza svojih leđa i naglo se okrene. Prema njemu je jurio Meksikanac. Nije mu preostalo drugo nego da ga pokosi.

Premda smrtno ranjen, Meksikanac nastavi juriti. Naleti na Bena, sruši ga na leđa i tek tada se ugašene snage sruši preko njega.

Na sve strane su odjekivali pucnjevi, uzvici straha i bola.

Ben odgurne sa sebe tijelo poginulog i poskoči na noge, taman na vrijeme da se može uhvatiti u koštac s novim napadačem. Samo djelić sekunde kasnije njih su se dvojica kotrljali po zemlji.

Ben se oslobodi smrtonosnog zagrijača i ponovno stane na noge, a Meksikanac izvuče nož. Skoro ga istodobno pogodi vršak Benove čizme. On se opruži po zemlji kao da ga je netko udario toljagom.

Najednom pucnjevi utihnu. Čula su se samo zapomaganja i osjećao miris baruta.

Netko rukama stisne Benova ramena: Bijah Catlow.

— Čovječe! — vikao je Catlow. — Da nas tvoj pucanj nije upozorio, pokosili bi nas sve do jednoga! Spasio si nam glave, ti stari kojote, ti...

Cowan pogleda oko sebe. Christina i četvorica njezinih na brzinu skupljenih razbojnika bili su zarobljeni. Ostali su ležali mrtvi.

Ispred ruševina ugleda dvije uginule mule, jednog konja, i opet mrtvace... sada iz Bijahove družine... Na životu su još bila samo deveterica članova Catlowove bande, uključujući i njega osobno.

Catlow korakne prema svom konju i popne se u sedlo.

— Pokrivaj me — reče Ben. — Možda netko od mojih momaka leži vani, ranjen.

— Poći ću s tobom.

Jahali su polagano i oprezno. Nigdje u blizini nikakva zaklona.

No zar je zaklon Indijancima potreban?

Ispod jednog poginulog konja ležalo je mrtvo tijelo Rio Braya. Jedan mu je metak prošao kroz glavu, drugi kroz trbuh.

— Zadao mi je mnogo nepritika — reče Catlow — ali je bio dobar suborac... premda nešto tvrdoglav.

Pokupili su odbačeno oružje i čutуре, te povelі konje bez jahača. Bijah zastane pored jedne mrtve mule da bi skinuo njezin teret.

— Bijah, zašto mi se ne predaš? Nemaš više nikakvih izgleda.

— Odakle ti ta ideja?

— To što Christina nije uspjela, ne znači ništa. Preostaje general Armijo.

— Ništa zato — reče Ben. Zatim trenutak pošuti. — Još se nismo izvukli ni iz ovoga. Ovdje nema vode, a svuda su oko nas Indijanci.

Kad su se vratili do srušene crkve, Catlow sjaše i sumorno pogleda svoje ljude koji su besposleno ljenčarili u sjeni stabala i porušenih zidova.

— Dobro, a sada na posao. Najprije skinite sve sa konja i mula i dobro ih istimarite. Neka se odmore. Možda ćemo ovo mjesto morati napustiti na-glo.

— Koliko je još do granice? — upita Keleher.

— Zračnim putem? Osamdeset milja. Gadnih milja, ako mene pitate... Potom očistite oružje. Razidite se po zidinama i dobro promatrajte okolicu. Još se nismo oslobodili Indijanaca; možete se u to kladiti.

Bijah skinе šešir i obriše znoj sa čela, a potom sjedne okrenut leđima prema unutrašnjem zidu srušene crkve. Zatim ispod glasa reče Cowanu:

— Ben, kod Chrupatesa me čeka nekoliko svježih konja i mula. Za to znamo samo Old Man i ja.

I dalje su mirno sjedili. U blizini bijahu zarobljenici i tri ranjena čovjeka: jedan Catlowov i dva Christinina.

— Ja ću paziti na nju — reče Ben i lagano pokaže rukom prema Christini. — Ona nema ništa više savjesti od zmi-je otrovnice; tako se i ponaša.

— Ona? — nasmije se Catlow. — Christina je izvrсна djevojka. Upoznao si samo njezinu lošu stranu. — Zatim se uozbilji. — No pustimo nju, Ben. Više me ne zanima. Cordi... ona je ta na koju mislim... Ako se ikad izvučem iz ovoga...

— Morat ćeš krenuti pravim putem.

— To je riješeno. Jednom za svagda — nastavi Bijah. — Ostavi me u miru tamo prijeke i ja ću Cordi kupiti pola Oregona i...

Potom ustane, nekima zapovjedi da odu na počinak, a ostalima neka čuvaju stražu. Zatim se vrati do Cowana, ispruži se na zemlji i u trenu zaspi.

Ben Cowan je nekoliko trenutaka sjedio razmišljajući. Nije se moglo ustanoviti koliko je Indijanaca oko njih — možda samo nekoliko, a možda vrlo mnogo. No, sada Seri imaju priliku da im se približe.

Gledao je u polje podno brdašca. Tamo mora biti vode. Zar su redovnici, koji su nekoć ovdje živjeli, išli po vodu na rijeku? To se ne čini logičnim. I u njihovo je doba bilo problema sa Serima koji su vrlo brzo napustili crkvu, vjerojatno s razlogom, i postali nemilosrdni neprijatelji Španjolaca.

Ben ustane i pažljivo pregleda ruševine. U jednoj je maloj udubini, ne previše udaljenoj od zidina, trava rasla gušće i bila zelenija. Cowan doneše lopatu i njenim vrškom obilježi prostor u promjeru od oko pola metra. Zatim zarije lopatu u zemlju. Kopao je nekoliko minuta, ali je zemlja i dalje bila suha. Nitko mu nije prilazio, a kad je iskopao jamu duboku više od

polu metra, odloži lopatu i vrati se Catlowu. Ovaj je još uvijek spavao.

Dva su Catlowova jahača zapalila nekoliko vatri, treći kuhao kavu a četvrti pržio mulino meso. Ostali su bili stražarili ili spavali. S Benom nitko nije razgovarao. On se uputi prema mjestu gdje je sjedila Christina. Njezini članci i ručni zglobovi bili su čvrsto zavezani.

— Trebala sam te ubiti! — reče goropadna djevojka.

— Pokušali ste — odgovori on. — Rekao bih da ste pokušali.

On čuše do nje.

— Niste smjeli dolaziti ovamo — nastavi Ben. — Možda se nitko od nas neće izvući živ. Svi znadu svoj posao i mogu čekati i tjednima. Mi ne možemo, čak i ako uspijemo nabaviti vodu, nemamo dovoljno hrane.

Zatim je ostavi i vrati se svojoj jami. Uporno je kopao, ali je zemlja i dalje bila suha.

Kad se ponovno vratilo do mjesta gdje je prilagao Catlow, ovoga više nije bilo. Članovi bande su izmijenili mjesta. Sad su spavali oni koji su do malo prije čuvali stražu.

Odjednom Catlow iskrse iz mraka. U jednoj je ruci nosio šalicu kave, a u drugoj komad još vrućeg mesa.

— Nikad nemoj potcijeniti meso mule. Apaši ga vole više od govedine...

Nešto kasnije Catlow očisti pušku i napuni je. Cowan učini isto. Ni jedan ni drugi nisu mnogo govorili, a iz mraka se mogao čuti tihi razgovor stražara koji je polagano slabio. Svi su očekivali napad i nagađali hoće li Indijanci uz divlje krikove izletjeti iz mraka ili će dopuziti do zidina i onda napasti.

Sjedeći naslonjen uz ostatak nekog zida, Ben Cowan se pokušava sabrati i zaspati, ali je pred njim neprekidno bilo Rositino lice. Tek je mnogo kasnije usnuo.

Nastao je potpuni mrak, ugasile se vatre... Spavači su u snu mrmljali, negdje se oglasio kojot...

Ben Cowan se naglo probudi i trenutak se uopće ne pomakne. Još se nikad u životu nije probudio s ovakvim osjećajem strava.

Spusti ruku prema pištolju... Korice su bile prazne.

XXI

Ležao je mirno, pokušavajući srediti misli. Pažljivo opipa zemlju oko sebe. Pištolja nigdje nije bilo. Sad je već znao da mu nije slučajno ispio iz korica, već da mu ga je netko oduzeo.

On nečujno sjedne. Možda mu je pištolj uzeo Bijah? Odmah odbaci tu pomisao.

Zatim ustanovi da mu je nestala i puška. Tko god to učinio, ima vrlo lagane prste. Christina?

Polagano ustane i osluhne. Noć je bila mirna, nevjerojatno mirna.

Ben bešumno pride Bijahu koji je još spavao i lagano ga prodrma. Ovaj odmah otvori oči.

— Imaš li pištolj? — prošapće Ben.

Bijahova ruka se pomakne i opipa korice.

— Ne! Što se...

— Psi! I moj je također nestao. Gdje je Christina?

Pritrčase do mjesta gdje su čuvali zarobljenike. Nestali su Christina i svi njezini ljudi.

Bijah i Ben su brzo ali tiho probudili cijeli logor. Svima su bjegunci oduzeli oružje. Dva stražara su bila mrtva — zadavljena.

Old Man Merridewa je netko lupio po glavi, vjerojatno u istom trenutku kad se probudio.

— Što sada? — upita Keleher.

— Indijanci — reče netko. — Sad je na njima red.

— Tako je to Christina i zamislila — reče Bijah mirno. — Vrlo je pametna! Kad stignu vojnici, naći će nas pobijene strijelama... a blaga neće biti. Neće tragati za njim, uvjereni da su ga pokupili Indijanci... A u stvari će ga odnijeti Christina i njezini... Naravno. kad nas srede Crvenokošci kojima je jedino do mesa...

— Do vraga — reče Merridew — i tada će prokleta djevojka dovesti vojnike! Nitko neće posumnjati u nju.

Potom progovori Ben Cowan:

— Možda joj sve to i ne uspije... A što se tiče Indijanaca... donesite mno-

go šiblja, najviše što možete. Zatim zapalite vatre.

— A? — Bijah ga pogleda s očitim čuđenjem.

— Indijance zbunjuje sve što ne mogu shvatiti... do vraga, i ne samo njih, već sve ljude! Stoga naložite vatre i podržavajte ih cijelu noć. Pravite što veću buku i zbrku, tako da ne mogu shvatiti što se događa, pa možda odgode napad. U međuvremenu ćemo se oboruzati onime što nam je dostupno.

Poslušali su ga i vrlo brzo su planule tri visoke vatre.

Svi su imali noževe, a Bijah i deringer, sakriven u unutarnjem džepu košulje. Sad su izrađivali koplja i sakupljali kamenje. Svi odreda skinuše čarape — kamen stavljen u čarapu mogao je poslužiti kao buzdovan.

Za sve su to vrijeme obilno vikali, lupali štapovima i trčali amo-tamo, izbjegavajući mjesta gdje bi mogli poslužiti kao dobra meta. Bio je to lud i nevjerojatan prizor, ali opkoljene je ponio i oni su sve to uskoro pretvorili u igru. Pustinjom su odjekivali divlji krikovci: urlici bandita i ratni poklici Indijanaca.

Kad su zvijezde počele blijedjeti, Bijah zapovijedi:

— Dobro, momci, a sad osedlajte konje i natovarite mule.

— Pa svuda su naokolo Indijanci!

— Jasno. No jesu li nas ikad napali izbliza? Držat ćemo u rukama štapove tako da se doimaju kao puške. Izjahat ćemo s blagom i krenuti na sjeverozapad. Prvih nekoliko milja jašite kao ljudi kako bismo se oslobodili Indijanaca. Potom ćemo se zbiti i jahati polakše. Ne zaboravite da nas čekaju svježi konji i mule.

— I ne zaboravimo — reče Merriđew — da nas vani čeka i prokleta djevojka sa svojim ljudima!

Imali su vrlo malo vode. Tada se Ben sjeti jame koju je iskopao sinoć. On se okrene i pođe do nje... bila je puna vode...

U bijesnom su trku izjahali iz zidine i krenuli ravno prema riječnom koritu. Kad su stigli na njegovu drugu obalu, Catlow zatraži da još brže jašu.

Nije bilo nigdje nikoga. Nad krajolikom se nadvilo sivilo jutra. Pustinjom je puhao lagani povjetarac i nestajao među kaktusima.

Nakon gotovo milju galopiranja, Bijah odlučio da nastave kasom. Indijancima i dalje nije bilo ni traga. Seri nikad nisu pokazivali osobitu želju da napadaju spremnog i hrabrog neprijatelja. No pokažu li protivnici i najmanji znak slabosti, napast će kao ludaci. Ni Ben ni Bijah nisu sumnjali da ih cijelo vrijeme promatraju.

— Što misliš, kamo je otišla Christina sa svojim ljudima? — upita najednom Bijah Bena. — Kako je uspjela pobjeći Indijancima?

Ni Benu nije padao na pamet odgovor.

Dan je postajao sve svjetliji; ponovno je zavladała užasna vrućina Sonore. Izmučene mule su išle sve polaganije, htjele su stati, ali su ih razbojnici i dalje nemilosrdno tjeroali.

Onda u daljini ugledaše obrise neke planine.

— Churupates — reče Bijah.

U srcima im se ponovno javi nada.

Usta Bena Cowana bila su suha, a od užasne vrućine ga je boljela glava. No njegov je dobar konj i dalje mirno podnosio omaru. Najednom na istoku spazi nekoliko jahača.

— Gledajte! — zaviče.

— Christina i mjezin! — reče Bijah gorko.

— I njih smo zavarali — reče Ben malo kasnije. — Misle da imamo puške. Da nije tako, približili bi nam se i sve nas pobili.

— Možda...

— Ja ne mislim tako. — Old Man iskrivi usta. — Vjerojatno znadu kamo idemo i da nas tamo čekaju svježi konji i mule. Vidjet ćete, priredit će nam veseli doček...

— Bijah Catlow obriše znoj sa čela i grudi.

Meksikanac Pancho uzbuđeno ga uhvati za rame i pokaže tamne obrise oblaka iza planina.

— Tiempo de agua! — zaviče.

— Do vraga! — reče Bijah. — U pravu je! Počinje kišno razdoblje. Ubuduće će gotovo svakog dana padati kiša, ali to su samo lokalni pljuskovi koji nas možda uopće neće zahvatiti... Ben,

ako imaš kakve veze s onima gore, počni moliti. Voda nam nikad nije bila toliko potrebna.

Oblak se brzo primicao, a u daljini se već čula i grmljavina...

I tada su, na još uvijek pristojnoj razdaljini, dva puta opazili Indijance.

Bijah je gotovo cijelo vrijeme u ruci držao derringer kako bi ga, ako zatreba, odmah mogao upotrijebiti.

Ben je strahovao i sam sebi to priznao. Nije imao pištolj, nego samo nož. Ako im se Seri suviše približe i ustanove da nisu naoružani, bit će s njima svršeno...

Cinilo se da udaljeni Churupates ostaje uvijek na istom mjestu. No hladni je olujni vjetar donosio miris planina, te konji i mule malo živnu.

Sad je već neprestano grmilo, munje sijevale, a vjetar puhao sve jače. Onda provali kiša. Došla je naglo, strašna *culebra de agua* (vodena zmiја), koja će preplaviti polja i opustošiti zemlju.

Nastavili su jahati u još zbijenijoj grupi. Jedino su nekoliko minuta zastali kako bi životinjama dopustili da se napiju u jezercu koje je nastajalo u pustinji. Ove kao da su dobile novu snagu.

Razbješnjela kiša i jaka grmljavina zaustavljali su pred sobom sve osim same oluje i karavane...

Više od jednog sata divljao je prolom oblaka. Tada se oluja malo smiri, ali je ipak trajala još dva sata. Naposljetku se potpuno stiša.

Nebo se razvedri. Churupates bijaše točno ispred karavane.

Bijah Catlow je jahao na začelju, zajedno s Benom. Kad su prošli prvi brijeg Churupatesa, Ben dojaše do jedne mule kako bi je vratio u karavanu. U taj mah začuje ubrzani topot kopita i on se osvrne. Ugleda Catlowa kako nestaje u jednoj usjeklini, tjerajući pred sobom nekoliko natovarenih mula. Oklijevao je samo trenutak, a onda okrene konja i potjera ga za Bijahom. Karavana je u međuvremenu nastavila put...

Ben je projahao kakvih stotinu metara, kad se usjeklina kojom je slijedio Catlowa počeo granati u dva smjera. Kako je postajalo sve mračnije, više nije mogao nadzirati tragove.

Catlow je nestao s barem četiri mule.

Cowan je ponovno malo oklijevao, a zatim izabra pogrešni odvojak. Nakon kratkog jahanja okrene konja i potjera ga natrag. Naglo zaustavi konja: u glavnoj usjeklini čekao ga je Bijah. Bez mula. Da, i široko se osmjehivao.

— Jesi li nasjeo? Vidiš! — Nakon kratke šutnje Catlow nastavi: — Imam loš predosjećaj... Ova mi je mirnoća sumnjiva.

Prijedoše preko jednog brijega, a potom zaobidoše neku stijenu. U uleklini između dva brežuljka ugledaše razvaljenu kolibu i mali koral. Na pašnjaku su ih čekali ugovoreni konji i mule. Ali — bilo je tu još nečega...

Zadnje zrake sunca obasjavale su ostale članove bande s rukama podignutim uvis. Oko njih je bilo najmanje dvije stotine konjanika... meksičkih vojnika... A u njihovoj pozadini, Kristina i njezini — već svezani.

Ben Cowan podigne za opasak zataknute lisičine, i prije nego se Bijah mogao približiti, jednu stavi oko njegovog ručnog zgloba a drugu za jabuku na svom sedlu.

— Do vraga! — zaviče ljutito Bijah. — Ti prokleti Juda, ja ću...

— Zaveži, ti tvrdoglava budalo! — reče Ben brzo. — Ti si moj zarobljenik... ukoliko radije ne želiš trunuti u meksičkom zatvoru, koji si u stvari i zaslužio.

Bijah otvori usta, ali ih odmah bez riječi zatvori. Nakon nekoliko trenutaka ipak reče:

— I ti si mi neki prijatelj! — No, zvučalo je lažno.

XXII

— Vi, naravno, razumijete — reče general Armijo hladno — da vam mi ne moramo prepustiti zarobljenike?

— Razumijem — odgovori Cowan. — No istina je također da sam ih ja zarobio i priveo... Također i blago...

— Da, blago je sada u našim rukama... ili barem veliki dio... Nedostaje nekoliko mula; tako su me izvijestili moji izviđači.

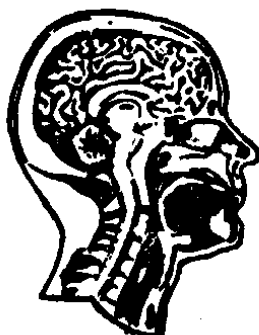
— Nikako ih nismo mogli pronaći — reče Ben dovoljno uvjerljivo. — U

**O svemu
što
uzbuđuje**

fokus

stvari, malenkost prema sveukupnoj svoti...

Armijo ustane.

— Na mnogome vam moramo zahvaliti — reče tiho. — Stoga će vaši državljani biti i vaši zarobljenici... Vi ste nas upozorili na mogućnost pljačke, a i razbojнике ste s blagom doveli do naših snaga... Također postoji i ona zgoda s kapetanom Recaldom kojemu ste spasili život... — Nije to ništa osobito.

Armijo ispruži ruku.

— Dobro, gospodine. Neka vas prati sreća.

Ben Cowan siđe niza stube i izađe na ulicu. Tu su ga već čekali njegovi zarobljenici, privezani zajedno. Dva su Meksikanca — članovi bande, stajali po strani, pod drugom stražom.

On im priđe i progovori Panchu, Meksikancu koji je i s Bijahom jahao iz Tucsona:

— Ništa nisam mogao učiniti za vas, premda sam pokušavao. Vi ste Meksikanci.

Pancho slegne ramenima.

— Ništa zato, gospodine. Takva je sreća. Vojska ili zatvor: postoji li razlika? — On se nasmije. — Mislim da ću na kraju ipak svršiti u vojsci. Ja sam dobar vojnik, a general to zna. On će se založiti za mene. Najprije ću malo u zatvor, a potom opet postati vojnik... Vidjet ćete...

Ben Cowan provjeri koliko mu je novaca ostalo u džepovima. Vrlo malo.

— Momci, do Tucsona ćete se voziti kočijom — reče svojim — ali to je sve što mogu uraditi za vas. Ako želite jesti, morat ćete se pobrinuti sami.

— Imam nešto novaca u pojasu — reče Bijah. — Možete se poslužiti. Koliko stoji put do Tucsona?

— Deset dolara po osobi oдавде.

— Ja ću sam sebi platiti put. Ako već idem u zatvor, neka to bude u mojem stilu...

Crkvu u Fronterasu zapazili su još izdaleka. Bila je sagrađena na obronku brežuljka, a oko nje se sterao grad. Kuće bijahu uglavnom od opeka.

Kad se kočija dokotrljala u grad, Ben Cowan izađe iz nje i pažljivo se ogleda. Prva osoba koju je ugledao

bila je Rosita Calderon.

Ovaj put je jahala na vrancu, grlu koje nije bilo ništa lošije od smeđeg konja. Njezina bijela suknja od jelenje kože duboko se spuštala niz konjski bok. Žuta svilenka bluza isticala je bjelinu njezine puti, a crna kosa potcrtavala izraz očiju.

— Kako ste stigli ovamo? — upita je Ben zatečeno.

— Posjećujemo u blizini ranč, a ova-mo sam stigla sa svojim ocem.

Sputane zarobljenike su pažljivo iskrcali iz kočije. Svi su nosili lisičine.

— Ako vam možemo bilo kako pomoći, samo kažite — reče Rosita.

— Hvala, ništa nam nije potrebno. Sve što želimo, jest da se najedemo i što prije nastavimo put.

Njezine su oči bile zagonetne.

— A potom ćete napustiti Meksiko?

— Moram... dužnost...

— Ja... bit će nam žao kad odete. Imate mnogo prijatelja u Sonori.

On je pogleda.

— Vrijeme je da krenem. Ako još neko vrijeme ostanem ovdje, mogao bih zaboraviti da sam samo čovjek s konjem i pištoljem...

— I naš je pređak — reče ona tiho — onaj što je u Meksiko stigao s Cortezom, bio »samo« čovjek s konjem i mačem...

Ben je oklijevao, jer je uvijek malo govorio i zazirao od žena.

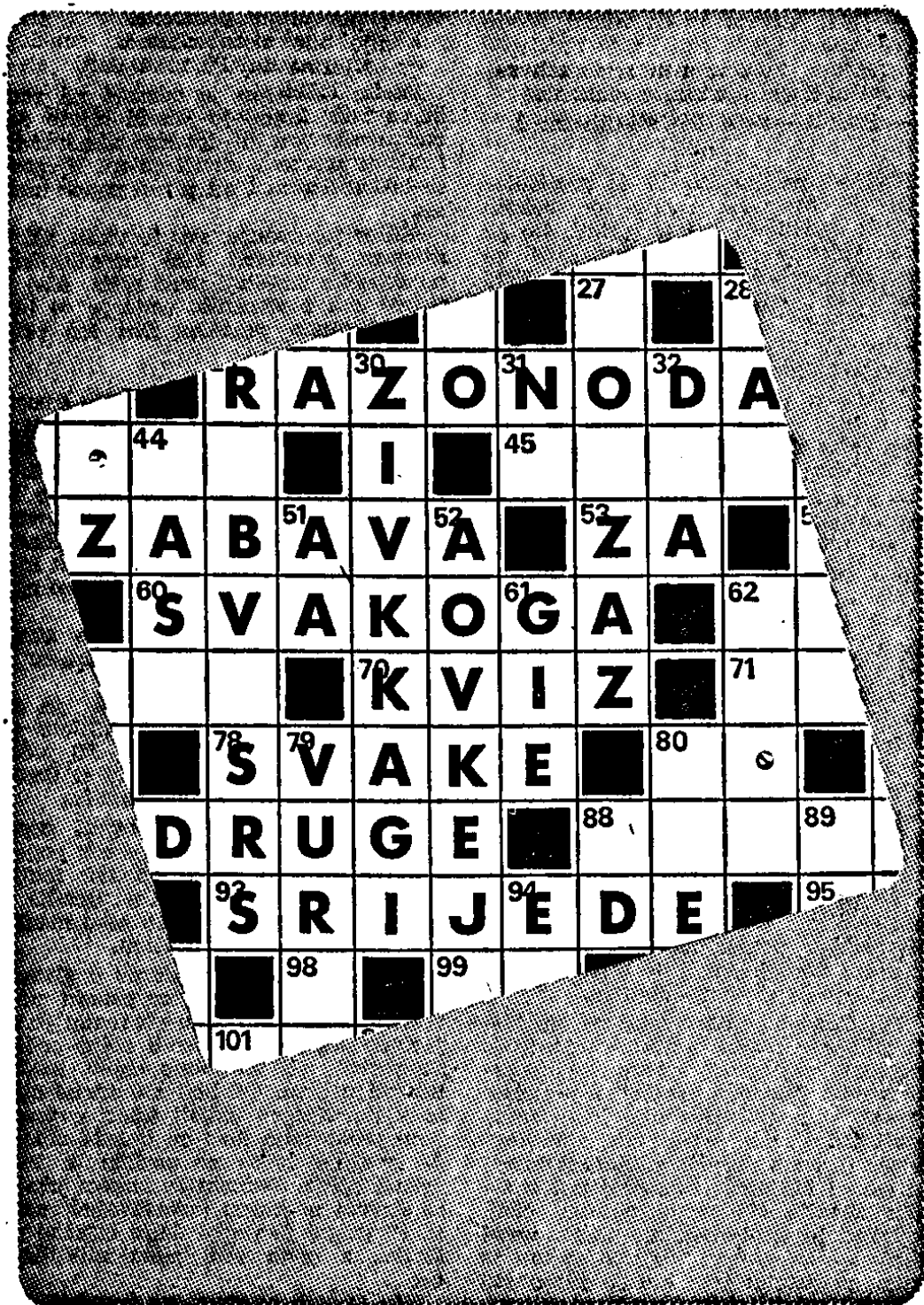
— Ja sam gringo — reče — i ova je zvijezda sve što imam.

— Imam rođaku u Novom Meksiku — reče Rosita prijazno. — Njezino je ime Drusilla Alvarao. Udala se za gringa sa zvijezdom... Vrlo je sretna, gospodine...

Ben Cowan je zurio u vrhove svojih čizama. Zatim se osvrne niz ulicu, na jednu pa na drugu stranu. Naposljetku pogleda Rositu, te pomisli kako nikad nije živio netko ljepši. Reče:

— Vratit ću se. — Brzo se okrene prema gostionici, pođe, opet zastane, okrene se i reče: — I neću dugo izbivati!

Potom je, kao da već sada žuri, uveo svoje uhićenike u gostionicu, posjeo ih za stol i naručio za sebe i za njih goveđe odreske s graham i tijestom, te mnogo kave. No on nije mogao jesti. Jednostavno je sjedio i buljio kroz prozor.

Bijah Catlow ga pogleda.

— Ben, kunem se da nikad nisam vidio sličnu djevojku. To je najljepše stvorenje u Sonori, a ti si umalo sve pokvario! Najradje bih te odalamio!

— Zaveži — reče Ben, ali uljudno ...

— 0 —

Kad su poslije izlazili iz gostionice kako bi pričekali kočiju, on rukom potraži derringer. Taj je pištolj, što ga je svojedobno oduzeo Bijahu, sada jedino oružje koje posjeduje... ali ništa drugo mu i neće trebati dok je u Meksiku. Njegovi zarobljenici i predobro znadu što bi se s njima dogodilo kad bi ovdje pokušali pobjeći.

Četvorica od njih bila su okovana po dvojica zajedno. Bijahu je Ben osim ruku okovao i noge; za svaki slučaj. No ovaj se time ponosio.

— Zna on dobro koliko sam ja opasan — brbljao je keseci se. — Dovoljne bi mi bile i slobodne noge da isparim... Naravno, mogao bih pobjeći i ovako... ali neću zbog njega...

Dok je to govorio nekoj djevojci i njezinoj majci koje su također čekale kočiju, nije se obazirao što se oko njega zbiva. Stoga i nije opazio čovjeka što je zastao na uglu ulice udaljenom od njih petnaestak metara.

— Rekao sam ti — prekine ga glas — da ću sam izabrati vrijeme obračuna.

Bijah se naglo okrene i ugleda Millera s revolverom u ruci.

Da je Miller i zapazio djevojku koja je polagano jahala ulicom prema zarobljenicima, zacijelo ne bi ni trenutak zadržao pogled na njoj. Rosita je za njega bila stranac i ne bijaše nikakva razloga da se na nju obazire.

Ben Cowan od'učno korakne na ulicu. Miller je morao — htio ili ne htio — pogledati u njegovu smjeru. Na njegovo veliko čuđenje maršal nije nosio opasač, a za pojasom nije imao zataknuti pištolj. Ben je pak mislio na derringer u svom džepu, udaljenost između sebe i Millera, te po prvi put u životu shvatio što je to potpuni očaj. Ponekad je strahovao, ali nikad dosad nije znao za stvarni očaj. No što mu je drugo preostalo: bilo mu je jasno što može očekivati od beskrupuloznog čovjeka poput Millera koji sada, eto, stoji

nasuprot njemu; Bijah je pri tom u okovima, posve bespomoćan.

Miller je sve to dobro znao.

— I vi, maršalu? Pa, zašto ne?

Rosita Ca'deron je odrasla na ranču, a konj kojeg je jahala bijaše dobar trkač. Ona ga dotakne mamuzama i izkosa nagna u divlji galop. Njegova se bedra napnu i on jurne poput metka.

Miller je, doduše, sve to vidio, ali je njegova pozornost bila usredotočena na čovjeka što stoji pred njim. Ako je uopće išta i pomislio, onda je to bilo da nepoznata jahačica želi što prije pobjeći odavde.

— Ben!

Na taj povik Miller se naglo osvrne u stranu. Istodobno, Cowan ispruži ruke i uhvati sjajni predmet koji mu je doletio okrećući se u zraku. Učinio je to izvanredno spretno, kako je to, uostalom, činio toliko puta u svom uzbudljivom poslu na pograničnom području. Kolt 44 čvrsto sjedne u njegov dlan, a prsti mu se saviše oko njega.

U Millerovim očima bljesne strah, a li u isti mah i plamen na izlazu iz cijevi njegova revolvera.

Ben potrči divlje pucajući: on na svaki način mora prisiliti Millera da drži pištolj uperen u njega. Ni jedan metak ne smije biti ispaljen u Catlowa koji se sada ne može braniti!...

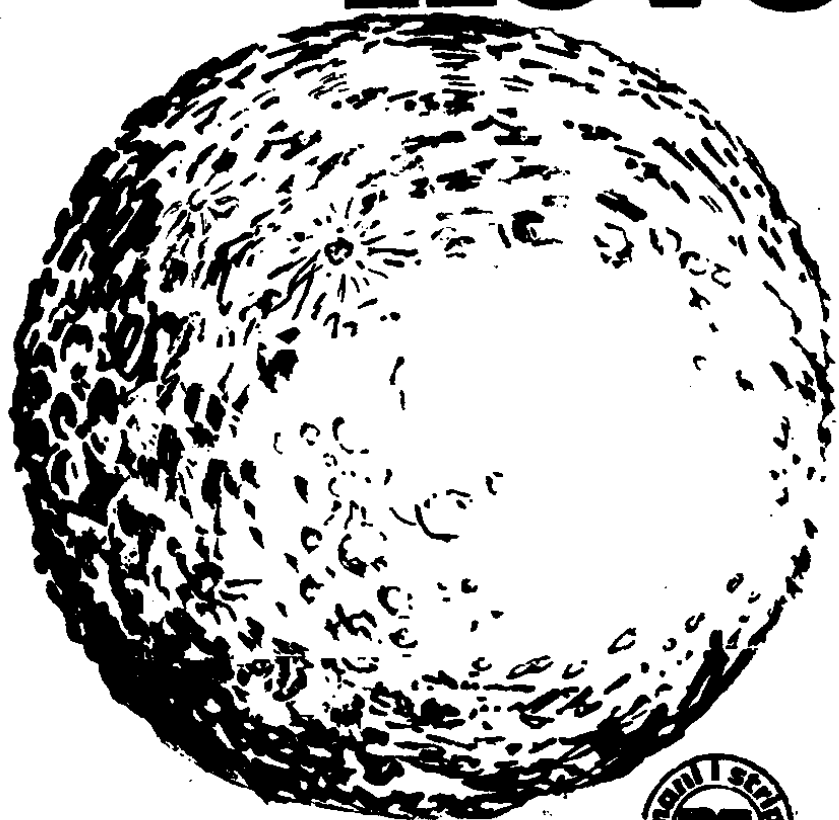
Miller se neočekivano osjeti poput vuka u k'lonci. Jedan ga metak pogodi u bok i on padne; drugi mu metak prostruji pored glave. On nacilja u Bena, opali i ugleda kako se s maršalova kaputa raspršila prašina.

Potom osjeti divlji udarac u glavu i on se prevrne prema nogostupu udarivši u njega leđima; u glavi mu je sijevalo. Napola zatvorenih očiju podigne pištolj, ali istodobno osjeti snažan udarac u prsa. Od boli mu utrne cijelo tijelo. Njegov pištolj udari o prašinom prekriveno tlo i on ugleda oblaciće prašine kako se uzdižu s ulice ispred njega. Jednom se rukom uhvati za drveni nogostup pokušavajući ustati. U drugoj je ruci i da'je osjećao pištolj... a onda više ništa nije osjećao...

Ben Cowan se zibao na nogama.

Odjednom mu koljena prožme silna

ново!

BIBLIOTEKA ZNANSTVENE FANTASTIKE

10d

SERIS

slabost i on počne padati. Tren zatim spusti se na koljena. Iz ruku mu ispadne srebrom okovani kolt, a drškom od slonove kosti...

Ulicom je dugo vladala tišina, a zatim se pokrene Bijah Catlow, s mukom vukući okovane noge. Zaustavi se kod Bena, čučne i rukom segne u njegov džep tražeći ključeve okova. Najprije otključa lisičine na rukama, a potom i okove na nogama. Oslobođen podigne sa zemlje dobačeni pištolj i stavi ga u vlastite prazne korice.

— Gospodice — reče Rositi — to vam zasad neće trebati. Pobrinut ćemo se za ovog gospodina, vi i ja zajedno, a potom ćemo svi skupa preko granice kako bi nas Ben naposljetku mogao smjestiti iza rešetke...

Jednako bezbrižno skine zvijezdu s Cowanovih grudi.

— Za svaki slučaj nosit ću i ovu stvarčicu i ponašati se kao maršal, kako bi sve bilo službeno...

— 0 —

Ben Cowan je dugo zurio kroz prozor prije no što je shvatio da više ne sanja nego zbilja gleda. Njegove su oči promatrale divan krajobraz obasjan suncem; čipkasti je sobni zastor lebdio na laganom povjetarcu. Njega prožme čuvstvo velike udobnosti ali i potpunog umora — kao nikad prije...

Krevet na kojem je ležao bio je veći od svih na koje je ikad položio svoje tijelo.

Neko je vrijeme promatrao konje na zelenom polju. Onda ga počne zabrinjavati položaj u kojemu se nalazi. Kakva je to soba, kako je dospio ova-mo i što tu radi? Što se u stvari s njim dogodilo?

Uto se iza njegovih leđa otvore vrata. On se okrene i ugleda dva velika iznenađena oka. Potom začuje nerazumljivu viku i iz sobe istrči Meksikanka srednjih godina.

Ponovno koraci, zbrka brzih riječi i njegove zašućene oči ugledaše Rositu Calderon.

Ben se polako okrene na leđa, stavi ruke pod glavu i reče:

— Ovo je prvi put kako primam jednu damu ležeći u krevetu — reče.

Njezina se blijeda koža lagano zacrvni.

— Maria — reče Meksikanki iza svojih leđa — moraš ga sama pogledati. Čini mi se da se naš gost oporavlja mnogo brže no što smo očekivale.

— 0 —

Sjedlo je u krevetu i jeo, kad u sobu uđe Bijah Catlow. Nosio je zvijezdu!

Cowan ga sumnjičavo pogleda.

— Odakle ti ovo?

— Tvoja je — reče Catlow veselo.

On odbaci šešir i zatakne ruke za opasač.

— Pretpostavljam sam da će mi dobro doći: vodio sam tvoje zarobljenike preko granice kako bih ih priveo.

— I ti si ih priveo?

— Naravno.

A kome to?

— Pa — Bijahovo se čelo tobože zabrinuto nabora — to me najviše zabrinjavalo. Nisam točno znao kamo da krenem, pa sam razmišljao i razmišljao i... zaspao. A kad sam se probudio... zamisli... svi su do jednoga nestali!

Ben je jeo svoj odrezak u tišini.

Nakon nekoliko minuta Bijah tiho reče:

— Koliko se razumijem u te stvari, nemaš prava na njih. Ne ovdje prije-ko. Pobjegli su nedaleko ranča Petea Kitchena... Mislim da jedino na mene imaš pravo kao na zarobljenika.

Ben pojede i zadnji zalogaj.

— Bijah, bit ću neko vrijeme ovdje. Daj mi tu zvijezdu, odjasi u El Paso i predaj se u uredu maršala Sjedinjenih Država. Tamo je jedan razuman čovjek... On će se pobrinuti za tvoj slučaj... Učini to, čuješ li?

— Naravno. — Catlow skine zvijezdu. — Mogao bi me netko ubiti dok nosim tu ludost...

— 0 —

Dva tjedna kasnije, Ben Cowan je sjedio na trijemu iste kuće. Pride Rosita i preda mu neko pismo.

Cowan ga otvori i smiješeci se pročitao:

»Dragi Ben,

Uzeo sam pero u ruku da Te obavijestim kako smo svi ovdje u El Pasu zadovoljni što se dobro oporavljaš. Nedavno je ova-mo stigao Abijah Cat-

low i rekao da se došao predati. Stvarno je to učinio.

Također nam je uručio tvoj izvještaj o Milleru. Predao nam je i Millerove papire među kojima i plan gdje je sakrio opljačkani novac. Novac je još uvijek bio na mjestu.

Tvoj odani
Will T. Lasho, zamj.

P. S: Catlow je pobjegao iz zatvora. Nigdje mu ni traga ni glasa.«

Prva je Bijahova i Cordelijina razglednica stigla nakon godinu dana iz Oregona.

Poruka je bila jednostavna:

»Prvog smo nazvali Ben.«

A jednim poljem u Sonori jaše dje, čak čije je ime Abijah.

KRAJ

DOSAD IZAŠLI ROMANI NOVE SERIJE »LASO«

126. L. L. Foreman: GRINGO
127. G. F. Unger: KILRAINOVA BORBA
128. Frederick H. Christian: SUDDEN ISTRAŽITELJ
129. Matt Chisholm: McALLISTER U POGIBELJI
130. Louis L'Amour: OBRAČUN KOD ZUTOG BRDA
131. G. F. Unger: TRAG VODI U PAKAO
132. Matt Chisholm: LEGENDA O McALISTERU
133. Louis L'Amour: USAMLJENI
134. G. F. Unger: BIJEG IZ STUPICE
135. Thorne Douglas: TKO DA VIŠE
136. Louis L'Amour: SREBRNI KANJON
137. Frank Gruber: JAHACI ZORE
138. Louis L'Amour: CONAGHER
139. G. F. Unger: TEKSAŠKI SILNIK
140. Louis L'Amour: UŽARENA BRDA
141. G. F. Unger: ODMETNIK
142. Robert Ullman: SMRT PROKLETNICIMA
143. Louis L'Amour: ZAČARANI KRUG
144. H. S. Sharon: SIN OČAJNIKA
145. Louis L'Amour: ŽIVOT ZA ZLATO
146. Rey Haves: GRINGOSI UMIRU U ČIZMAMA
147. Louis L'Amour: STAZA KIOWA
148. H. S. Sharon: USAMLJENI OSVETNIK
149. Louis L'Amour: KILRONE
150. Frederick H. Christian: SUDDEN VRAĆA UDARAC
151. H. S. Sharon: PRERIJSKI VUCI
152. Matt Chisholm: BORBA ZA ŽIVOT
153. G. F. Unger: CRNE SJENE
154. Matt Chisholm: POTJERA KROZ PUSTINJU
155. H. S. Sharon: ZLATO U KLANCU SMRTI
156. Louis L'Amour: PUTOVANJE NA ZAPAD
157. Matt Chisholm: McALISTEROVA OSVETA
158. Louis L'Amour: OSVETNIK
159. U. H. Wilken: KORACI U SMRT
160. Matt Chisholm: BORAC ZA MIR
161. G. F. Unger: PROGNAICI
162. Peter Dawson: ZAMKA SE ZATVARA
163. G. F. Unger: BRZI REVOLVERAŠI
164. G. F. Unger: »TIGRICA«
165. Louis L'Amour: POTJERA KROZ PUSTINJU
166. G. F. Unger: KLOPKA NA TOPOLINOM POTOKU
167. Louis L'Amour: KILLOE
168. G. F. Unger: POSLJEDNJI OBRAČUN
169. G. F. Unger: ČOVJEK ZA DESET DOLARA
170. Frank Gruber: KUDRAVI VUK
171. G. F. Unger: TAJNA ZELENOG SLAPA
172. Louis L'Amour: IZ KLOPKE U ZASJEDU

U PRIPREMI:

173. G. F. Unger: VIŠE OD REVOLVERAŠA

SVAKOG 5. U MJESECU

SRPIS

BIBLIOTEKA ZNANSTVENE FANTASTIKE

**NAJLJEPŠE PRIPOVIJETKE
ZNANSTVENE FANTASTIKE**